

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 181

Poznań, środa dnia 20 kwietnia 1932

Rok XXVII

Miasta, skazane na zagładę

Przeprowadzony niedawno spis ludności odsonił jeszcze jedną szkodliwą cechę nowego projektu samorządowego.

Mianowicie art. 22 tego projektu powiada, że Rada Ministrów jest upoważniona „do znoszenia miast, liczących mniej niż 3000 mieszkańców i tworzenia z tych miast gmin wiejskich lub gromad”.

Otóż według spisu ludności miast takich jest 151. Z tej liczby 70 przypada na ziemie zachodnie, a mianowicie 66 na województwo poznańskie i 4 na pomorskie. Oto spis tych miast, skazanych na zagładę, a podzielonych na 3 grupy według wielkości.

A) Województwo Poznańskie:

1. Od 2.000 do 3.000 mieszkańców: Mosina, Miejska Góra, Poniec, Nowy Tomyśl, Lwówek, Stęszew, Sulmierzyce, Odolanów, Łabiszyn, Miłosław, Krobica, Mrocza, Kórnik, Kobylin, Murowana Goślina, Bojanowo, Łobżenica, Ujście, Margonin, Czempin, Barcin, Borek, Rakoniewice.

2. Od 1.000 do 2.000 mieszkańców: Budzyń, Szamocin, Piaski, Witkowo, Skoki, Obrzycko, Krzywizna, Klecko, Raszków, Sarnowa, Grabów, Jutrosin, Wyrzysk, Wielichowo, Osieczna, Pogorzela, Dolsk, Zerków, Gołańcz, Wysoka, Czerniejewo, Ryczywół, Rydzyna, Zaniemysł, Świecichowa, Mikształ, Bnin, Ostroróg, Powidz, Gębice, Mieścisko, Rychtal, Nowe Miasto.

3. Poniżej 1.000 mieszkańców: Rostkowo, Książ, Gąsawa, Jaraczewo, Rynarzewo, Kopanica.

B) Województwo Pomorskie:

Łasin (2.510), Radzyn (1.987), Kamień Pomorski (1827) i Górzno (1806).

Użyte w tytule wyrazy: „skazane na zagładę” nie odnoszą się tylko do tytułowych miast, ani nawet do ustroju samorządowego, ale przede wszystkim do stanu materialnego wymienionych miast i ich mieszkańców. Miasto różni się od wsi głównie różnymi urządzeniami komunikacyjnymi, budowlanymi i kulturalnymi, wymagającymi znacznych funduszy na utrzymanie ich i rozszerzenie. I dlatego już od najdawniejszych czasów miasta miały prawo pobierania rozmaitych opłat i podatków na swoje potrzeby. Ten stan rzeczy uwzględnia także nowe ustawodawstwo finansowe wszystkich państw, a w nich i naszego.

W naszej ustawie o finansach komunalnych różnica między wsią i miastem polega na tym, że dodatki do podatków państwowych, stanowiące znaczną większość dochodów związków komunalnych, pobrane na terenie miast są oddawane w całości miastom, natomiast pochodzące od płatników wiejskich wpływają przeważnie do kasy sejmiku powiatowego, a tylko w mniejszej części idą na pokrycie wydatków gmin wiejskich.

A zatem na wypadek zniesienia 151 miast, których ludność nie przekracza 3.000 mieszkańców, ludność będzie płacić te same podatki komunalne co obecnie, ale z nich tylko mała część pójdzie na miejscowe potrzeby. Przeważającą

Generalna ofensywa niemiecka na ziemie polskie

Drobiazgowo opracowany plan kolonizacyjny będzie wprowadzony w najbliższym czasie — Akcja o wielkim rozmachu zakrojona na bardzo szeroką skalę

Berlin, 20. 4. (Tel. wł.) Rząd Rzeszy zamierza wyżyć obecnie wszystkie siły, aby w jak najkrótszym czasie przeprowadzić kolonizację pogranicza polskiego. Akcja jest obmyślana na szeroką skalę, jak świadczy o tem komunikat urzędowy, wydany w środę w godzinach południowych o następującej treści (przetaczamy istotne wyjątki — przyp. red.):

„W dniu 19 kwietnia odbyła się pod przewodnictwem ministra pracy konferencja z udziałem zainteresowanych ministrów Rzeszy nad przeprowadzeniem kolonizacji rolnej na wschodzie. Sprawa t. zw. „Osthilfe” dla obszarów z nadmiarem ziemi, przy równoczesnym dążeniu szerokich kół do osiedlenia się na roli, zmusza do pozytywnego rozwiązania tej kwestji.

Rząd Rzeszy widzi w przeprowadzeniu szeroko zakrojonej kolonizacji na wschodzie dzieło zmierzające skutecznie do zastąpienia dotychczasowych poczynań w dziedzinie ochrony państwa i gospodarki.

Dwa miliony mórg ziemi, których dotychczasowi właściciele mimo pomocy nie mogą utrzymać, ma przykuć dziesiątki tysięcy Niemców do niemieckiego wschodu, ma nierozdzielnie związać robotników rolnych i synów gospodarzy z ich wschodnią macierzą. Zasileni dopływem świeżej

krwi z nadmiaru ludności wiejskiej niemieckiego zachodu — tworzyć oni mają potężny wał w celu utrzymania niemieckiej tradycji i kultury na niemieckim wschodzie. Tysiące bezrobotnych uzyska pracę. Handel i rzemiosło na wschodzie będą mogły ponownie zakwitnąć.

Mimo różnych trudności gospodarczych i finansowych Rzeszy, rząd jest zdecydowany dać potrzebne fundusze. Jednakże w przeciwieństwie do ubiegłych czasów z okresu rozwoju gospodarczego, kolonizacja w chwili obecnej — zgodnie z gospodarczym położeniem — przeprowadzona być musi przy zastosowaniu jak najdalej posuniętej oszczędności, przy uwzględnieniu wszakże konieczności stworzenia kolonistom możliwej egzystencji.

Dlatego też nowi koloniści nie mogą stawić zbyt wygórowanych żądań, gdyż uwzględni się tylko najkonieczniejsze wymagania z zakresu zabudowań gospodarstw, przyczem jako budulec uwzględniane będzie w jak najszerszej mierze drzewo.

Dzieło to musi być uskutecznione bez żadnego biurokratyzmu oraz zbędnego schematyzmu. Ustawowe przeprowadzenie całej akcji jest już przygotowane i natychmiast po powrocie kanclerza z Genewy rząd Rzeszy poczyni decydujące kroki”.

Napężenie pomiędzy Japonią i Sowietami

Znamienne oświadczenie przedstawiciela japońskiego ministerstwa spraw zagranicznych

Paryż, 20. 4. (PAT.) Według doniesień agencji Radio z Tokio przedstawiciel japońskiego min. spraw zagr. oświadczył dziennikarzom, że stosunki między Japonią a Rosją sowiecką stają się z każdym dniem bardziej napężone i że Japonia zdecydowana jest interwenjować w każdym zbrojnym konflikcie, jaki mógłby wybuchnąć między Sowietami, a nowym państwem mandżurskim.

Japonia — dodał ów dyplomata — nie zaatakuje Rosji, lecz nie będzie mogła pozostać obojętną wobec koncentracji na granicy sowieckiej olbrzymich mas wojska.

W Japonii wszyscy sobie zdają sprawę, że ostatnie wykolejenie pod Charbinem pociągu, przewożącego na-

sze oddziały było dziełem agentów rządu sowieckiego. Podobnie wiadomo, że siły sowieckie skoncentrowane między Manczuli, a Władywostokiem wynoszą około 70 tys. żołnierzy i że nowa dywizja nadeszła jeszcze ostatnio z Chabarowska. Jednocześnie Sowiety wzmacniają swe siły na północnej części Sachalinu.

Rząd moskiewski udaje, iż jest zaniepokojony z powodu aktywności japońskiej w północnej części Mandżurji, choć wie dobrze, że nasze siły nie przekraczają 6 dywizyj. Obecnie kiedy koncentracja wojsk rosyjskich zdaje się być na ukończeniu, Sowiety popełniają akty prowokacji. Mimo to Japonia zachowuje spokój.

Zaciekle kampanja prasy sowieckiej — Ciężkie zarzuty i pogroźki pod adresem Japonji

Moskwa, 20. 4. (PAT.) Konflikt sowiecko-japoński zarysowuje się z każdym dniem coraz wyraźniej. Podając notatkę o demonstracjach białogwardystów przed zarząd kolejki wschodnio-chińskiej w Charbinie, „Izwestja” zamieszcza artykuł wstępny p. t. „Łańcuch prowokacji”, w którym, w niebawale ostrym tonie, oskarżają Japonję o moralne przygotowywanie wojny.

Dziennik cytując długą litanję rzekomych antysowieckich prowokacji ze strony białogwardystów i ich japońskich protektorów, zwraca szczególną uwagę na stanowisko prasy japońskiej, przypominając — zdaniem

„Izwestij” — antysowieckie kampanje prasowe z lat interwencji. Urzędówka sowiecka konkluduje, że militariści japońscy oszukują swój naród, by pchnąć go ku katastrofie i odpowiedzialność za dalszy rozwój wypadków składa na „pewne japońskie koła, mające wpływ na politykę rządu”.

Jeszcze wyraźniej stawia sprawę organ Związku Młodzieży Komunistycznej „Komsomolskaja Prawda”, która pisze dosłownie: „Jesteśmy dość silni, aby granice nasze nieprzystępnie zarówno białogwardyjskim przywódcom, jak ich rozkiełznanym protektorom”.

część zabierze powiat i gmina zbiorowa, do której te miasta będą wcielone.

Dążenie do znoszenia naszych miast jest logiczną konsekwencją zasady gminy zbiorowej. Póki istnieją małe gmi-

ni wiejskie, mogą istnieć i małe miasta. Połączenie pierwszych w wielkie związki zbiorowe, wywołuje dążenie do zniesienia drugich. Tak jest już obecnie w b. zaborze rosyjskim, gdzie liczne osie-

dla o typie miejskim wegetują marnie w obrębie gmin zbiorowych bez jakichkolwiek widoków rozwojowych.

Obrońcy projektu powiedzą, że przepis o znoszeniu miast nie jest obowiązkowy, ale fakultatywny, że Rada Ministrów może, ale nie musi zamieniać małe miasta na gminy wiejskie względnie gromady. Tak jest, ale intencje projektu zmierzają do ułatwienia tej procedury.

A ponieważ gmina zbiorowa jest oczkiem w głowie autorów projektu, ponieważ chcą oni, aby ta gmina była finansowo silna, zatem można na pewno liczyć, że w razie uchwalenia projektu art. 22. nie pozostanie martwą literą.

Niedawno daliśmy wyraz zadowoleniu, że projekt samorządowy nie został uchwalony w poprzedniej sesji, w czem niemała zasługa przypada Klubowi Narodowemu. Nie udało się zaskoczenie, a dzięki temu tocząca się dyskusja odkrywa coraz to nowe wady tego niefortunnego projektu.

Sejm jest obecnie nieczynny, a sprawy samorządowe są z pełnomocnictw wykluczone. Ludność miast, skazanych na zagładę, ma zatem czas i możność podjęcia odpowiednich kroków w obronie swego bytu. Siedemdziesiąt miast zachodniej Polski z blisko dwustutysięczną ludnością, miast często bardzo starych, z wielowiekową tradycją, powinno zabrać głos w tej sprawie, głos przeciw unifikacji ustawodawstwa samorządowego i przeciw gminie zbiorowej.

M. K.

Nauka sprawy Kreugera poszła w las

Jedną z najbardziej ujemnych stron spółek akcyjnych jest niepewność co do ich istotnego stanu majątkowego. Zasady buchalterji pozwalają na bardzo skuteczne ukrywanie istotnego stanu majątkowego. To też w okresie obecnego kryzysu byliśmy świadkami nagłego załamania się potężnych przedsiębiorstw, których stan nawet w okresie poprzedzającym upadek, w dobie świetności nie był tak mocny, jakby to wynikało z ich oficjalnych bilansów. Typowym przykładem może służyć koncern Kreugera.

W Polsce po wejściu w życie ustawy z dnia 18 marca b. r. o tymczasowym stosowaniu wyjątkowych zasad bilansowania stan ten ulegnie dalszemu pogorszeniu. Ustawa ta pozwala na przyjęcie do bilansu papierów wartościowych po cenie, przyjętej w ubiegłym roku operacyjnym, albo o ile papiery te zostały nabyte w danym roku operacyjnym, po cenie ich nabycia. W tych warunkach rzeczywista wartość tych papierów będzie często stanowiła zaledwie drobny ułamek ich wartości, figurującej w bilansie. Obecnie więc bilans spółek akcyjnych nie będzie już zupełnie odzwierciedlał rzeczywistego stanu tych spółek.

Zasada zatem prawdziwości bilansu została ustawą tą przekreślona.

Bruening zostaje w Genewie

Berlin, 20. 4. (PAT.) Biuro Wolffa donosi, że wbrew pierwotnym zamiarom kanclerz Bruening pozostanie w Genewie do końca tygodnia, gdyż wymaga tego sytuacja polityczna a w szczególności konieczność kontynuowania rozmów z przedstawicielami Anglii i Francji w sprawie przyszłej konferencji lozańskiej.

Polityka kanclerza Brüninga

Środowisko i atmosfera początkowej pracy — Dyktator, bo inaczej nie można — Wola rządzenia — Metoda polityki zagranicznej — Czemu służy polityka wewnętrzna — Polityka wyraźnego programu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“.)

Berlin, 19 kwietnia.

Kanclerz Brüning jest katolikiem, i to katolikiem wierzącym oraz silnie związanym całym swoim życiem i działalnością z kołami katolickimi w Niemczech. Katolicyzm niemiecki, zagrożony przed wojną z powodu wielkiej liczby ludności protestanckiej i oficjalnego — w Prusiech — kursu antykatolickiego, posiada wogóle silniejsze poczucie odrębności i nastawienie aktywniejsze, bardziej zahartowane, niż w wielu innych krajach. Brat kanclerza Brüninga, ks. prałat Herman Józef Brüning, w czasie wojny i po wojnie rozwijał wyteżoną działalność w Ameryce. Wróciwszy do kraju, nawiązał stosunki z Watykanem i został przydzielony w charakterze doradcy do legata papieskiego w czasie okupacji Zagłębia Ruhry w roku 1923. Byłby on niezawodnie odegrał dużą rolę w Kościele katolickim w Niemczech, gdyby nie śmierć przedwczesna, która powaliła go w Ameryce 1924 roku. Zainteresowania społeczno-polityczne wspólne były, jak widać, obu braciom.

Dzisiejszy kanclerz Henryk Brüning rozpoczął swoją działalność, jako współpracownik księdza Karola Sonnenscheina, człowieka o niezmiernie ruchliwej i żywości umysłowej, w którego głowie palily się pomysły organizacyjne, działacza katolickiego i społecznego, błyskotliwego, ale właśnie dzięki tej niezwyklej żywości niedość gruntownego i realnego. (Szczegóły biograficzne oraz charakterystykę ks. Sonnenscheina czerpiemy z książki Alfonsa Nobla „Brüning“). Być może, że właśnie z powodu pewnego kontrastu wyrobiła się u Brüninga owa żelazna logika i pewien upór w przeprowadzaniu niezbyt wielu odrzuca, ale za to zasadniczych spraw, którym podporządkowuje inne.

Drugim i równie ważnym okresem działalności przyszłego kanclerza była jego współpraca ówczesnym pruskim ministrem opieki społecznej centrowcem Stegerwaldem — jesienią 1919 — i to w charakterze osobistego referenta, a wkrótce potem praca w założonym przez Stegerwalda „Niemieckim Związku Zawodowym“ („Deutscher Gewerkschaftsbund“), którego sekretarjat objął w roku 1920, zatrzymując go przez dziesięć lat.

Brüning dojrzał więc jako polityk w tej specjalnej atmosferze, którą stwarza katolicka praca społeczna. Ta praca nie dokonywała się zgola na zasadach dyktatury, ale posiada jednak bardzo dużo pierwiastków autorytetu, które wnosi zawsze do każdej dziedziny Kościoła katolickiego. Nie pomylił się zapewne, powiadając, że silne poczucie autorytetu przeniosł Brüning z tej właśnie pracy w dziedzinę polityczną rządu i państwa, tembardziej, że odpowiada ono wogóle jego charakterowi.

Tak się złożyło, że gdy 28 marca 1930 Brüning — który tymczasem już, wybrany prezesem frakcji centrowej w parlamencie, złożył sekretarjat „Gewerkschaftsbundu“ — otrzymał mandat tworzenia gabinetu, u steru Niemiec stanął właściwie jedyny człowiek, który, odsuwając wprawdzie z konieczności od wpływu parlament, mógł jednocześnie podjąć walkę i jak dotychczas, wytrzymać napór prądów, dążących świadomie do dyktatury. Wytworzyło się położenie niebywałe: dyktator mimowolny walczy z dyktatorem z przekonania (Hitler). Dyktaturę zasadniczą i to zwłaszcza dyktaturę, opartą na zamachu stanu, uważa Brüning szczerze za niebezpieczną dla Niemiec. „Komu naprawdę chodzi o dobro ojczyzny — pisał jeszcze w roku 1923 w organie „Gewerkschaftsbundu“, dzienniku „Der Deutsche“ — ten domagać się będzie sprzymierzenia się wszystkich partij, które odrzucają wszelką zmianę konstytucji za pomocą gwałtu. Należy się strzec budzenia wojskowych i zewnętrzno-politycznych złudzeń, które muszą się zalać w najkrótszym czasie i sparaliżować wtedy nadzieję narodu na zawsze“.

W tych słowach widzimy już nastawienie Brüninga, tajemnicę, czemu decyduje się dzisiaj opierać na socjalistach — mimo, że różni się od nich w wielu kwestiach i swego czasu nie wahał się ich ostro atakować — i czemu istnieje rozłam między nim a prawicą, i to zwłaszcza skrajną prawicą. Bo z drugiej strony Brüning bardzo chętnie

współpracowałby z prawicą — i skwapliwie wciąga do niej tych (Treviranus, hr. Westarp), którzy zdecydowali się stanąć na jego platformie.

Brüning nie jest człowiekiem malowanym, jego wola rządzenia jest bardzo silna i zdecydowana. Z powodu trudności współpracy z Reichstagiem, wkroczył na drogę owych słynnych już dzisiaj dekretów („Notverordnungen“), które rządzi na podstawie artykułu 48 konstytucji. Gdy w lipcu 1930 parlament odrzucił dwie „Notverordnungen“, kanclerz, niewiele myśląc, zdecydował się na rozwiązanie go. W mowie wygłoszonej w lipcu 1930 podczas obrad stronnictwa centrowego, Brüning w klasyczny sposób zdefiniował zasady, którymi się kieruje w praktyce rządzenia. Przedewszystkiem stwierdził, że czekał tak długo, dopóki była iskra nadziei, że sprawa da się załatwić na drodze parlamentarnej. A potem powiedział: „Jedną rzeczą jest konieczna, a mianowicie, że nie partje powinny prowadzić, ale rząd“.

Ta, słuszną zresztą ambicją, określa stanowisko Brüninga wobec stronnictw, a temsamem również wobec parlamentu. Nie jest on zwolennikiem rządzenia parlamentu. Przeciwnie. Rządzi gabinetem, a zadaniem parlamentu jest współpraca z gabinetem. To też, gdy parlament współpracować nie chciał, Brüning posłał go do domu.

Trzęsienie polityki wewnętrznej i zewnętrznej jest u Brüninga bardzo ściśle powiązana. Dąży on tak samo, jak radykalne partje prawicowe, do uwolnienia Niemiec od skutków i postanowień traktatu wersalskiego. Przyswiecają mu w tym dążeniu dwie zasady, które wyrażymy najlepiej również cytując z powyżej wspomnianego jego mowy. Otóż na temat rewizji planu Dawesa stwierdził kanclerz, że, ludząc się, iż przyniesie ona natychmiastową ulgę, „doprowadzono do rewizji przedwczesnie, w chwili niekorzystnej z punktu widzenia polityki zagranicznej, a z punktu widzenia stosunków wewnętrznych najgorszej, jaką można sobie było wyobrazić. Udał się na rokowania paryskie w położeniu finansowym i kasowym, które z góry uniemożliwiało zajęcie silnej pozycji wobec wszelkich żądań strony przeciwnej“.

Zdaniem Brüninga należało dążyć do sanacji finansów bez względu na to, czy się rokowania bo to jedynie byłoby wzmocniło pozycję niemiecką. Brüning określił tę zasadę jeszcze wyraźniej w mowie, wygłoszonej w Cheimnitz (Kamienicy) w końcu stycznia 1931, powiadając, że „w tem samym tempie, w jakim gospodarce i finansowe wysiłki prowadzić będą do sukcesów, będziemy mogli również występować na zewnątrz aktywnie, nieskrępowani i z większym skutkiem“.

W świetle słów cytowanych powyżej polityka Brüninga zarysowuje się również w zagadnieniach doby bieżącej bardzo jasno. A więc parlamentarizm tak długo, jak można przy nim przeprowadzać swoją wolę. Gdy tego nie można, kanclerz wchodzi na drogę „Notverordnungen“ i usuwa parlament na bok. Z tą samą chwilą występuje oczywiście znacznie silniej na horyzoncie politycznym postać prezydenta Rzeszy, który ogłasza dekrety. Walka o przeprowadzenie takiego prezydenta, któryby się godził na jego politykę, była więc dla Brüninga zasadniczą walką o władzę i możliwość rządzenia według swojego programu, którą to walkę, jak dotychczas, przez „grabną taktkę ostatecznie wygrał. Treść ogłoszonych dotąd dekretów („Notverordnungen“) zawiera w myśl powyżej wyłożonych zasad Brüninga w dużym stopniu zarządzenia natury finansowo-gospodarczej i zmierzają do sanacji stosunków gospodarczych bez względu — znowu w myśl tych zasad — na toczy się rokowania i zmagania w sprawie uwolnienia Niemiec od placenia odszkodowań. Kanclerz jest bowiem zdania, że tylko w ten sposób wzmocni się stanowisko Niemiec, i że pośrednio dekrety te przyczynią się do osiągnięcia celu niemieckiej polityki zagranicznej, to jest rewizji Traktatu Wersalskiego. Im się jest silniejszym na wewnątrz — brzmi jego zasada — tem ostrzej można występować na zewnątrz. Wystąpienia zewnętrzne należy zaś ściśle odważać według własnej siły, żeby się nie narazić na porażki, które tylko cofają w drodze. Walki o

władzę, którą toczy Brüning, nie można brać z punktu widzenia czysto osobistej ambicji. Brüning ma wyraźny i dokładnie przemyślany program polityki zagranicznej, i głównie dlatego, żeby móc go skutecznie wcielić w życie, prowadzi odpowiedzialną politykę wewnętrzną, a zwłaszcza finansowo-gospodarczą.

„Zadaniem polityki — powiedział on w Kolonii w początku lutego 1931 — musi być ustalenie przemyślanego i rozważonego planu nietylko na kilka miesięcy, ale na dziesięć lat, i zastosowanie do niego wszystkich zarządzeń chwili i najbliższej przyszłości“.

Dokładne studjum polityki Brüninga dowodzi, że trzyma on się bardzo dokładnie tych wytycznych. Nie zawsze są one popularne. Ale z jakim zacięciem, temperamentem i przekonaniem walczy kanclerz o przeprowadzenie swojej polityki, może ocenić ten, kto słyszał jego mowę podczas ostatniej sesji Reichstagu, i obserwuje taktkę, jaką stosuje w walce wewnętrznej, nie kre-

pując się żadną doktryną. Będąc kanclerzem parlamentarnym rządzi bez parlamentu, będąc teoretycznym przeciwnikiem dyktatury jest ukrytym dyktatorem, będąc przekonany katolikiem, opiera się nietylko, jak się samo przez się rozumie, o centrum, ale o socjalistów i partje liberalne, będąc gorącym patriotą i — można twierdzić — spokojnie zaryzykować — w gruncie rzeczy nacjonalistą — walczy z prądami nacjonalistycznymi. Ale uczyniłby mu wielką krzywdę ten, kto by mu zarzucił brak charakteru. Mało kto posiada zapewne tak ugruntowane przekonania i przede wszystkim program polityczny, jak Brüning. Jednak pragnąc go urzeczywistnić, traktuje, jak każdy polityk na większą miarę, stronnictwa jako środki. Dzisiaj są dobre te, ale wcale nie jest wykluczone, że jutro będą dobre inne. Jest Brüning niewątpliwie jedną z wybitniejszych postaci politycznych w dzisiejszych Niemczech.

JERZY DROBNIK.

Dlaczego nie dają pożyczek Polsce?

Naprzód obóz pomajowy zapewniał, że może mieć pożyczek zagranicą ile zechce, ale nie potrzebuje. Potem, gdy stało się widoczne, że potrzebuje, ale nie dostaje, twierdził, że nie dają, bo niema pieniędzy zagranicą. Wreszcie, gdy się okazało, że np. we Francji są pieniądze dla Czechosłowacji, a niema dla nas, ma sto kłopotów z objaśnieniem, dlaczego tak się dzieje, bo nie chce przyznać rzeczy najprostszej i wszystko wyjaśniającej, mianowicie, że niema zagranicą, a we Francji w szczególności, zaufania i uznania dla obecnych rządów w Polsce.

Znamienne jest jednak, jak np. łódzka „Prawda“, biedząc się w bardzo długich wywodach nad wykazywaniem, że Francja, jako rząd, nie troszczy się o sposób rządzenia w Polsce, w końcu jednak powiada:

„Zupełnie inny rozdział stanowią pożyczki, zaciągane na prywatnym rynku finansowym francuskim. Obecnie rynek ten odnosi się z wielką rezerwą do wszelkich zagranicznych petycji pożyczkowych. Od dawna żadna większa emisja zagraniczna nie została we Francji ulokowana. Wśród licznych kandydatów, Polska na prywatnym rynku finansowym francuskim pod względem swoich kwalifikacji kredytowych nie przedstawia się najlepiej. W oczach rentjera francuskiego stosunki gospodarcze w Polsce pozostawiają zbyt wiele do życzenia. Zbyt są płynne i zbyt łatwo przychodzą nam radykalne zmiany. Zmiana takiego czy innego statutu, wprowadzenie kontroli państwowej w jakiejś gałęzi przemysłu, zmiana warunków wykonania już zaciągniętych zobowiązań, to wszystko przychodzi nam ze zdumiewającą łatwością, robi się na poczekaniu.“

„Papiery pewnych państw, a między nimi papiery polskie, ocenia się według tego kto w danej chwili w tych państwach rządzi i jaką politykę prowadzi. Kurs tych papierów nie jest zależny od możliwości płatniczych, ani perspektyw gospodarczych, lecz wyłącznie od sytuacji politycznej.“

Niemcy w Polsce przeciw Sądowi Najwyższemu

Tutejszy organ niemiecki „Posener Tageblatt“, omawiając odrzucenie przez Sąd Najwyższy skargi niemieckiej w sprawie unieważnienia listy bloku niemieckiego w okręgu wyborczym nr. 30 (Grudziądz-Swiecie-Tuchola-Chojnice-Sepolno), posuwa się do zupełnie niedwuznacznych ataków na Sąd Najwyższy. „Braki formalne, które przeciętnemu obywatelowi wydają się nieznacznymi — pisze „Posener Tageblatt“ — wystarczają, by ograniczyć obywatelowi jedno z jego najważniejszych praw, wysyłanie własnego przedstawiciela do parlamentu“.

Owe „braki formalne“ musiały być widocznie bardzo poważne, skoro Sąd Najwyższy odrzucił skargę niemiecką. Sposób zaś, w jaki „Posener Tage-

blatt“ krytykuje wyrok Sądu Najwyższego, jest wręcz niedopuszczalny, i nie wątpimy, że sprawą zajmą się powołane czynniki.

Aresztowanie świadka

Wilno, 20. 4. (PAT.) „Kurjer Wileński“ podaje, że Kazimiera Lebkowska, figurująca jako główny świadek oskarżenia w procesie o zabójstwo studenta, śp. Wacławskiego, została z polecenia prokuratora aresztowana za złożenie przed sądem fałszywych zeznań.

Lebkowską oddano do zakładu psychiatrycznego na obserwację, gdyż zachodzi przypuszczenie, że nie jest ona człowiekiem o zdrowych zmysłach.

NIECH NIKOGO NIE ZBRAKNIE — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.I

Stronnictwo Narodowe

Koło Łazars

Zebrań plenarne odbędzie się dziś, w środę, 20 bm. o godz. 20 w sali p. Przybylskiego przy Rynku Łazarskim 18.

Na porządku obrad pomiędzy innymi referat p. red. Bohdana Jarochowskiego na temat „Bezrobocie w Polsce“. O liczne i punktualne przybycie prosi

ZARZĄD.

Góra runęła w nurty Mozeli

Niezwykły wypadek osunięcia się kilkunastu tysięcy metrów sześciennych ziemi w Cochen

Bruksela, 20. 4. (Tel. wł.). Jak donoszą z Cochem nad Mozela, oczekiwany już od szeregu lat z największym zainteresowaniem fakt osunięcia się położonego nad brzegiem rzeki wzgórze nastąpił wreszcie około godziny 23 wieczorem w chwili, kiedy się tego najmniej spodziewano.

Z wielkim hukiem runęły w dół ogromne masy ziemi, kamieni i skał, obliczane na 10 tys. metrów sześć. pokrywając sąsiednie wsie i miejscowości tumanem kurzu. Część spadających kamieni runęła do rzeki.

Znajdująca się pod samą górą pracownia stolarska formalnie zmiotła z powierzchni ziemi Przerwane zostało również połączenie telefoniczne z okolicą oraz uszkodzone przewody elektryczne, wskutek czego sąsiednie wsie i miasteczka pozostały w nocy bez światła. Zasypana została również główna ulica i szosa, na której zamari wskutek tego wszelki ruch pieszki i kołowy.

Strat w ludziach dotychczas nie zanotowano.

Berlin, 20. 4. (Tel. wł.) O niezwykłym osunięciu się wielkiej góry pod Cochen donoszą dalsze szczegóły.

Góra ta od kilku dni budziła duży niepokój wśród miejscowej ludności. Stale staczały się tam mniejsze i większe ilości kamieni w dolinę.

W ciągu wtorku posterunki obserwacyjne stwierdziły, że szczeliny oraz otwory utworzone w ostatnich dniach rozszerzyły się nagle o przeszło pół metra. Około godz. 18 osunęły się większe masy kamieni zasypując częściowo szosę powiatową, na której zmontowano silne reflektory, aby można było obserwować dalsze zmiany położenia. Krótko przed godz. 23 stoczyły się potworne wprost masy kamieni w dół z nieopisanym hukiem.

Również i dziś przed południem lecą odłamki skał wpadając do Mozeli z której wytryskują fontanny wody.

Manifestacyjny pochód studentów w Warszawie

Warszawa, 20. 4. (Tel. wł.) Niezwykły pochód oglądali wczoraj przechodnie Warszawy.

Oto Al. Jerolimskimi od ul. Grójeckiej naciągnął długi wąż studentów około 1500 osób, mieszkańców kolonii przy ul. Akademickiej 5, z których każdy niósł zapaloną świecę. Pochód był tak licznym, że gdy początek znalazł się na ul. Marszałkowskiej, to koniec jego sięgał ul. Żelaznej.

Chodziło o zamianowanie w stosunku do sekwestratora kolonii z ramienia Banku Gospodarstwa Krajowego, adwokata Radlickiego, którego gospodarka doprowadziła do tego, że wczoraj elektrownia wyłączyła światło na terenie wspomnianej kolonii. Jej mieszkańcy urządzili wiec, a następnie zorganizowali pochód. Manifestacja

miała charakter zupełnie spokojny, jednak nie bez pewnej dozy studentkiej wesołości.

Pochód skierował się przed Bank Gospodarstwa Krajowego na rogu Nowego Świata i Al. Jerolimskich. Gmach ten obstawiony był silnym oddziałem policji pieszej. Cały czas pochodem towarzyszyły kryte auta policyjne.

Z pod gmachu B. G. K. akademicy zawrócili w stronę ul. Foksal, gdzie mieszka adw. Radlicki. Przed oknami urządzono mu „kocią muzykę”, a potem poustawiano na chodniku w kształcie krzyża zapalone świece, odśpiewano marsza żałobn. Szopena oraz Gaudeamus i wszyscy spokojnie rozeszli się do domów. (w)

Nieprawdziwe wersje

o symulowanym samobójstwie Kreugera

Paryż, 20. 4. (PAT.) Wobec krążących ostatnio pogłosek, jakoby Kreuger w obawie przed ruiną symulował samobójstwo, a faktycznie ukrył się na Sumatrze, współpracownik dziennika „Paris Soir” przeprowadził dochodzenia.

Komisarz policji i inspektor komisarjatu stwierdzili, że widzieli na własne oczy zwłoki Kreugera i byli obecni przy balsamowaniu oraz złożeniu ciała do trumny.

Również kategorię brzmiał zapewnienie portjera domu, w którym mieszkał przemysłowiec szwedzki. — Portjer ten stwierdził, że po samobójstwie czuwał nad ciałem Kreugera,

którego doskonale znał za życia. Wezwany natychmiast po wypadku doktor oświadczył, że po przyjeździe zastał ciało jeszcze niezastygłe i że wykazywało ono niezwykle podobieństwo do fotografii Kreugera.

Wreszcie konsul szwedzki w Paryżu kategorię zaprzeczył pogłoskom, twierdząc, że widział trzykrotnie zwłoki Kreugera, którego znał osobiście.

London, 20. 4. (PAT.) Nową fazą tragedji Kreugera jest dobrowolne ogłoszenie w Nowym Jorku bankructwa międzynarodowej kooperacji zapalczanej, której prezesem był Kreuger.

O ustalenie kryterjum uzbrojenia

Dwa wnioski w komisji głównej — Za propozycją włoską wypowiedzieli się przedstawiciele Niemiec i Sowieców

Genewa, 20. 4. (PAT.) Komisja główna po przyjęciu rezolucji w sprawie stopniowego uzbrojenia zajęła się kwestją kryterjum tego uzbrojenia.

Delegacje czeskosłowacka, hiszpańska, norweska i szwedzka zgłosiły projekt rezolucji według którego podstawą dla ustalenia wspomnianego kryterjum jest art. 8, wobec czego zmniejszenie uzbrojenia winno nastąpić do minimum, dającego się pogodzić z bezpieczeństwem narodowym i wykonaniem zobowiązań międzynarodowych. Należy pozatem brać pod uwagę sytuację geograficzną i warunki specjalne danego państwa.

Rezolucja przewiduje dalej, że przystąpi się do zbadania zastosowania tych kryterjów, jak również metod, według których przeprowadzona będzie

redukcja uzbrojeń danego państwa.

Delegat Włoch Grandi zgłosił drugi projekt. Nie przytacza on treści art. 8, lecz proklamuje natychmiastowe zbadanie kryterjów na terenie praktycznym, celem rychłego zrealizowania pierwszego etapu uzbrojenia.

Delegacje francuska, japońska i hiszpańska poparły pierwszą propozycję, natomiast przedstawiciel Niemiec — projekt włoski. To samo uczynił Litwinów, który jednak ponownie domagał się, by w rezolucji nie było aluzji do art. 8 i krytykował system indywidualnej redukcji uzbrojeń.

W końcu oba projekty odesłane zostały do specjalnego komitetu redakcyjnego, w skład którego weszła również Polska.

Wypowiedzenia i obniżki

Katowice, 20. 4. (Tel. wł.) W ciągu dnia wczorajszego otrzymało wypowiedzenie 2000 robotników huty „Falwa” w Świętochłowicach. Pozostałych 250 robotników zajętych będzie w elektrowni, w fabryce podków oraz w walcowni na zimno. Dyrekcja huty motywuje to wypowiedzenie brakiem zamówień.

Sosnowiec, 20. 4. (Tel. wł.) U-

rzędnicy kopalń Zagłębia Dąbrowskiego otrzymali w swoim czasie wypowiedzenie umowy na dzień 30 bm. w związku z zamierzoną obniżką płac.

Obecnie poszczególne kopalnie odnawiają umowy z dniem 1 maja br. Płace urzędników będą obniżone przecięnie o 10 proc. z tem, że mniejsze pensje zredukuje się o mniej niż 10 proc.

Zakapturzony hitleryzm

Gdańsk 20. 4. (Tel. wł.) Niemiecki konsul generalny, Termann interwenjował u prezydenta senatu w sprawie rozwiązania bojówek hitlerowskich.

Było to posunięcie, podyktowane względami taktycznymi, gdyż w gruncie rzeczy Niemcom jest nawet na rękę istnienie i rozwój szturmówek hitlerowskich na naszym gruncie. Dla teog też sam konsul niemiecki podsunął skwapliwie senatowi sposób wyjścia z sytuacji, proponując zamianę wspomnianych bojówek na organizacje o charakterze sportowym.

Nic zasadniczo nie ulegnie zatem zmianie, a nastąpi jedynie przemalowanie szyldziku i będziemy mieć hitleryzm w zakapturzonej odmianie.

Wielkie bankructwo.

Nowy Jork, 20. 4. (PAT.) Wielkie wrazenie wywołało tu bankructwo Middlewes Utilities Company, którego aktywa sięgają blisko 2½ milj. dol. Jest to największe bankructwo z dziedziny przedsiębiorstw użyteczności publicznej w historii St. Zjd. Może ono być porównane do bankructwa Linnesa.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.88½ zł.; w Gdańsku na Warszawie 8.91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk niem w dewizach — zł gotówka — zł., za 100 guld. gd w dewizach 174.46 do 174.72 zł., gotówką 174.12 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 20. 4. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg (121 f w h); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg (119 f w h); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg (127.1 f w h); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg (126.4 f w h); 5) jęczmienia pozni i pom: a) 64 do 66 kg.; b) 68 kg.; 6) owsa pozni i pom 43.55 kg. (74.1 f w h).

Ceny orientacyjne

Zyto	27,50—27,75
Usposobienie stałe	27,50—27,75
Pszenica	28,00—28,25
Usposobienie stałe	28,00—28,25
Jęczmień 64—66 kg.	22,00—23,00
Jęczmień 68 kg.	23,00—24,00
Usposobienie spokojne	23,00—24,00
Jęczmień browarowy	24,75—25,75
Usposobienie spokojne	24,75—25,75
Owies	21,50—22,00
Usposobienie spokojne	21,50—22,00
Maka żytnia 65% wł work.	41,00—42,00
Usposobienie stałe	41,00—42,00
Maka pszenna 65% wł work.	42,25—44,25
Usposobienie stałe	42,25—44,25
Otręby żytnie	17,25—17,50
Otręby pszenne	15,50—16,50
Otręby pszenne (grube)	16,50—17,50
Rzepak	32,00—33,00
Greczyca	30,00—35,00
Wyka latowa	21,50—23,50
Peluszka	25,00—27,00
Groch Victoria	23,00—26,00
Groch Folgera	32,00—36,00
Łubin niebieski	11,00—12,00
Łubin żółty	15,00—16,00
Seradela	28,00—30,00
Koniczyna czerwona	160,00—210,00
Koniczyna biała	320,00—460,00
Koniczyna szwedzka	130,00—150,00
Koniczyna żółta odfuszczona	150,00—170,00
Przełot	260,00—300,00
Tymoteusz	40,00—55,00
Rajgras angielski	45,00—50,00
Ziemniaki jadalne	3,50—4,00
Ziemniaki fabr. za kilo %	0,00—0,18
Słoma luźna	4,00—4,50
Słoma prasowana	5,50—6,00
Siano luźne	5,75—6,25
Siano luźne nadnoteckie	7,00—7,50
Siano prasowane nadnoteckie	8,25—8,75
Makuch lniany 36—38%	26,00—28,00
Makuch rzepakowy 36—38%	18,00—19,00
Makuch słonecznik 46—48%	19,50—20,50

Ogólne usposobienie stałe. Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 135 tonn, pszenicy 75 tonn, owsa 15 t., maki żytniej 64700 kg., maki pszennej 40900 kg., otrąb żytnich 60 tonn, otrąb pszennych 27,5 tonn, otrąb pszennych grubych 15 tonn, kaszy owsianej 13 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 20. 4. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była ożywiona; naogół zauważono brak odpowiedniego materiału.

Z pożyczek państwowych handlowano 5 proc. pożyczek państwowych po 38½—38¾% w placeniu; również poszukiwano 4 proc. pożyczek inwestycyjnych po 89½%. W papierach lokacyjnych P. Z. K., które miały być największe zainteresowanie, handlowano 8 proc. listami dol. starami po 65½—66 w oddaniu, mniejszą ilość 8 proc. listów dol. amort. handlowano po 61 w zaofiarowaniu bez notowania. Natomiast płacono

za 4 proc. listy zast. konwert. 28 proc. oraz za 6 proc. listy żytnie 13¼.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano w dalszym ciągu Bank Polski po 80.— W obrotach nieoficjalnych płacono za 4 proc. Premjówki dol. 50 oraz za 3 proc. Poż. bud. 39 proc.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konw. 38½—38¾—38½% P.
5% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 65½—66% O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 28% P.

(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 13.25 P.
4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 89.50 P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em 80.— P.
Tendencja ożywiona.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 20. 4. 1932 r.

Waluty Gotówka
Dolary St. Zjedn.: tr. 8.88½, sp. 8.90½, kup. 8.86½.

Dewizy:			
	trans	sprzed	kup.
Holandja	361,10	362,00	360,20
London	33,65	33,92	33,48
Nowy Jork			
kabel	8,906	8,926	8,886
Paryż	35,12	35,21	35,03
Praga	26,38	26,44	26,32
Szwajcaria	173,40	173,83	172,97
Wlochy	45,85	46,08	45,62
Berlin	211,60		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% pożycz inw szt ser.	100,00
5% pożycz konw.	38,50
4% pożycz dolarowa	49,25 49,00
6% pożycz dol.	57,00
7% pożycz stabi.	55,50 53,37
10% pożycz kolejowa	101,00

Tendencja przeważnie słabsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski . . . . . 0,00—80,00
Tendencja nieco mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, 20. 4. 1932 r.

Pszenica march.	260,00—262,00
Tendencja słabsza.	
Zyto march.	198,00—200,00
Tendencja stała	
Zyto rosyjskie cif Berlin tr. i sp	195,00
Tendencja stała	
Jęczmień brow.	190,00—195,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	180,00—190,00
Tendencja spokojna.	
Owies march	158,00—164,00
Tendencja słaba.	
Maka pszenna	31,75—35,25
Tendencja spokojna.	
Maka żytnia	26,25—27,75
Tendencja spokojna.	
Otręby pszenne	11,60—11,85
Tendencja spokojna.	
Otręby żytnie	10,40—10,70
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	18,00—24,00
Groch drobny jadalny	21,00—24,00
Groch pastewny	15,00—17,00
Peluszka	16,50—18,50
Pób	15,00—17,00
Wyka	16,00—18,50
Łubin niebieski	10,00—11,75
Łubin żółty	14,00—15,50
Seradela nowa	30,00—36,00
Kuchy lniane	11,00
Kuchy z orzecha ziemnego	12,40
Kuchy mielone (mączka)	12,20—12,40
Wytłoki suche paryt Berlin	9,50
Srót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	12,30
Srót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	12,70
Ogólna tendencja słabsza.	

Giełdy zbożowo-towarowe

Lwów 19. 4. Pszenica krajowa dworska loco Podwołoczyska 28 — 28.50, pszenica zbiorowa 26.75 — 27.25, pszenica krajowa zbiorowa loco Lwów 28.75 — 29.25, mąka pszenna luksusowa 49.50 — 50.50, mąka pszenna 45 — 46.50. Inne kursy niezmiennione.

Kraków 19. 4. Pszenica dworska czerwoną 32.25 — 32.75, białą 31.75 — 32, targowa wsch małop. 31.50 — 31.75, żyto dworskie stand. 29.50 — 29.75, targowe stand. 29 — 29.50, mąka pszenna okr. krak. grysikowa 52 — 55, 45 proc 51 — 52, 60 proc 48 do 50, mąka żytnia okr. krak. 65 proc 45 do 45.50, mąka żytnia okr. pozni. 65 proc 45 do 46, razówka żytnia 38.50 — 39, otręby żytnie 17 — 17.50, pszenne 17 — 17.50. Tendencja silniejsza dla zbóż chlebowych, zresztą utrzymana, dowozy nadal małe.

Gdańsk 19. 4. Pszenica 128 f czerwona 16. — 16.50, żyto eksportowe 15.75, konsumcyjne 16.25 — 16.50, jęczmień 1 gat. 15.60 — 16, średniej kat. 14.80 — 15.50, pastewny 14.50, groch Wiktorja 14 — 19, zielony 18 — 25, otręby żytnie 10.75, pszenne 11. Obroty minimalne, tendencja bez zmiany.

Warszawa 19. 4. Pszenica dworska 30.50 — 31.00, zbierana 30.00 — 30.50, żyto 28.00 — 28.50, jęczmień na kaszę 24.00 do 24.50, browarniany 25.00 — 26.00, owies jednolity 26.00 — 27.00, zbierany 25.00 — 25.50.

Motywy wyroku w procesie wileńskim

Dzień ogłoszenia wyroku minął w Wilnie w niebywałym napięciu.

Już od wczesnego rana poczęły się gromadzić tłumy publiczności przed gmachem sądu, starając się dostać na salę rozpraw, aby być przy ogłoszeniu wyroku.

Rzeczywiście sala została wypełniona tak, iż ciekawci nie mogli się pomieścić. Nikt nie siedział, wszyscy stali, ściskając się do ostatnich granic. Wreszcie około godz. 10 i pół wychodzi sąd i zaczyna się odczytywanie wyroku. Cichym, równym głosem odczytuje treść sentencji przewodniczący sędzia Brzozowski.

Gdy padają słowa: „uznając, iż oskarżony Wulfina winien jest” — na sali krótkie poruszenie i znowu cisza. Aż wreszcie: „wyżej wymienionego Szmuela Wulfina skazać na osadzenie w więzieniu na przeciąg dwóch lat”.

Tu znowu robi się poruszenie, które wnet cichnie i następuje grobowa cisza, bo istotnie motywy wyroku wywierają na słuchaczy większe wrażenie, niż sam wyrok.

Gdy sąd wstaje i opuszcza salę, wszyscy zrywają się z miejsc. Żydzi manifestują na rzecz skazanego, a adw. Czernichow demonstracyjnie całuje go, wylewając przytem gorące łzy.

Bo też rzeczywiście motywy wyroku są druzgocące dla kłamstw prasy żydowskiej. Wprawdzie są w nich przykre słowa pod adresem młodzieży polskiej, ale za to w odniesieniu do Żydów w zarysach potwierdzają one sąd opinii publicznej o pamiętnych wypadkach wileńskich z listopada ub. r.

Trudno o lepszy obraz tego, co się działo w Wilnie w pamiętnych dniach listopadowych. Obraz ten jest tem cenniejszy, iż odmalowało go pióro sędziego, a więc osoby urzędowej, której nikt nie może pościć o nienawiść względem Żydów.

Motywy wyroku, jak wiadomo, skazującego Wulfina na 2 lata więzienia, brzmią dosłownie:

1) Z zeznań zbadanych na przewodzie sądowym świadków, tak dowodowych jak i odwodowych, poza wszelką wątpliwością wynika, że w dniu 10 listopada 1931 r. w dwóch punktach m. Wilna, mianowicie: przy zbiegu ulic Słowackiego i Szeptyckiego, a następnie przy zbiegu ulic Wielkiej Pohulanki, Zawalnej i Trockiej, w krótkim odstępie czasu jedno po drugim miały miejsca dwa zbiegowiska, składające się z osób narodowości żydowskiej, które to zbiegowiska, wspólnymi siłami uczestników, dopuścili się gwałtu na osobie s. p. Wacławskiego, w pierwszym wypadku przez śmiertelne ugodzenie go kamieniem w głowę, w drugim — przez uderzenie go również w głowę kamieniem już rannego i wlezonego do rózki przez kolegów do pogotowia ratunkowego, tudzież przez obicie łaskami dwóch przechodzących ulicą Zawalną studentów nie Żydów.

Napady Żydów na Polaków

2) Zbiegowiska te były do pewnego stopnia wrażeniem nastrojów, jakie zapanowały wśród przeważnej ilości młodzieży żydowskiej z powodu niewłaściwego i karygodnego zachowania się pewnego odłamu młodzieży polskiej na U. S. B., które tak w dniu, poprzedzającym wyżej wspomniane zajścia, jak w dniu, kiedy to zapanowały zajścia, nie dopuścili studentów Żydów do gmachu głównego oraz innych lokali uniwersytetu, a z lokalu, w którym się mieści fizycum uniwersytetu, przemocą wydalili zebranych na wykładach studentów Żydów. Te nastroje spowodowały, że zamieszki, rozprzeczony przez wzmiankowany odłam młodzieży polskiej, w obrębie murów uniwersyteckich, które powinny i mogły być zlikwidowane wewnątrz tych murów przez władze akademickie jak to zresztą potem się stało, wylały się i to z winy młodzieży żydowskiej w formie ekscesów ulicznych tak w dniu 9 listopada, kiedy poszczególne grupy żydowskie zaczęły napadać na ich osobach, jak i w dniu 10 listopada, kiedy na idącą ulicą Słowackiego grupę akademików Polaków, po rozproszeniu przez policję większego ich zbiorowiska, zebranego na ulicy Nowogrodzkiej, z ulicy Szeptyckiego wypadła grupa Żydów i obrzucając ich kamieniami, śmiertelnie zranila s. p. Wacławskiego, a następnie inna grupa żydowska, przy zbiegu ulic Zawalnej i Trockiej, bez żadnego powodu ze strony napadniętych i nie zważając na to, iż był wieszony śmiertelnie zraniony Wacławski, co rzuciło się

w oczy każdemu, tak ze względu na pozycję, jaką zajmował w dorożce, jak i na krew, która sączyła się mu z głowy i którą zbroczona była chustka, zasłaniająca mu twarz, obrzucia kamieniami tę dorożkę, a jednego z tych kamieni ugodzony został znajdujący się już w agonji Wacławski.

Nienawiść Żydów do Polaków

Jeden z obrońców oskarżonych, sam Żyd, podkreślał, że w Żydach, zamieszkałych w Polsce niema i nie powinno być w stosunku do Polaków nietylko nienawiści plemiennej, lecz nawet jakiegokolwiek bądź niechęci, ponieważ Polacy w okresie kilkusetletniego współżycia z Żydami nie prócz dobrego im nie uczynili, przytoczył przytem szereg faktów historycznych, dosadnie stwierdzających ten właśnie humanitarny stosunek do nich Polaków. A jednak niestety ta niechęć, i nie tylko niechęć, lecz i nienawiść istnieją, bo czemuż jak nienawiścią do nieżyda wytłumaczyć zachowanie się tłumy żydowskiej, który nie zawahał się przy zbiegu ulic Zawalnej i Trockiej umierającego już Wacławskiego ukamienować. Czem wytłumaczyć, że na pojedynczo przechodzących akademików Polaków — nie endeków, nie wszechpolaków w rozmaitych częściach miasta Wilna wypadały grupy żydowskie i ich biły, w tem Wilnie, w którym nigdy pogromów żydowskich nie było, w którym jest ulica Gaona i które jest kolebką ducha Mickiewicza twórcy wyidealizowanej pod wpływem tęsknoty za Ojczyzną, przepięknej postaci Żyda-patrjoty — Jankiela Cymbalisty.

Może ta nienawiść do Polaków jest tylko refleksem nienawiści, na wieki całe zapadłej w duszy żydowskiej i do dziś dnia jeszcze nie wygasłej do narodów chrześcijańskich, które ich paliły na stosach lub w inny sposób uśmiercały, ale ona jest i na to tymczasem lekarstwa jeszcze niema, pomimo, zdawałoby się, tak skutecznego środka, jak kilkusetletni humanitarny stosunek do nich Polaków. Wystąpienie na U. S. B. części młodzieży polskiej przeciwko studentom Żydom było li tylko oliwą na ogień tej nienawiści, który płonie w duszach żydowskich i który wybuchnął w ekscesach ulicznych, o których wspomniano wyżej.

„Kamienowanie umierającego”

4) Z ław obrończych padały zdania, iż naród, który nie potrafi wystąpić czynnie w obronie swych praw, nie godzien jest nazwy narodu. Święte i słuszne są te słowa i nikogoby nie zdziwiło, gdyby młodzież uniwersytecka narodowości żydowskiej, której urzędywistniać słuszne jej prawa nie dawała młodzież polska, jak to miało miejsce w gmachach uniwersyteckich, na gwałt ze strony ostatniej tam w uniwersytecie odpowiadałaby również gwałtem, byłby to odruch natychmiastowy i całkiem naturalny. Niktby się również nie dziwił, gdyby nie tylko młodzież ucząca się żydowska, lecz cała ludność żydowska Wilna wyszła potem na ulice, manifestując swoje oburzenie i domagając się ukrócenia swawoli Wszechpolaków; ale napadania bez powodu z za węgla lub kamienowania umierającego pod żadnym pozorem nie można uznać za obronę konieczną, obronę tych lub innych swoich praw.

„Żydzi zapoczątkowali pogromy”

5) Z tych wszystkich danych i wpływających na ich podstawie rozważań, sąd przyszedł do przekonania, iż dnia krytycznego we wskazanych wyżej punktach miasta Wilna miały miejsce zbiegowiska publicznie Żydów, uczestnicy których to zbiegowisk z pobudek, wypływających z nienawiści plemiennej dopuścili się gwałtu na osobie s. p. Wacławskiego, obsypując jego oraz idących, a następnie jadących z nim razem akademików Polaków gradem kamieni, co w zupełności odpowiada dyspozycji art. 122 cz. I, p. I k. k.

6) Artykuł ten, który w myśli intencji prawodawcy rosyjskiego, miał być gwarancją bezpieczeństwa Żydów lub innych innoplemieńców, zamieszkałych b. imperjum rosyjskie, jak np. Ormian na Kaukazie przed tłumnym wystąpieniem przeciwko nim tej lub innej większości narodowościowej, tu w odrodzonej Polsce, tu w Wilnie, gdzie nie powinno być nienawiści plemiennej, musi być, niestety, zastosowany

względem Żydów, bo nie ulega wątpliwości, że ich tłumy w dniach krytycznych na ulicach Wilna zapoczątkowały wystąpienia, które noszą miano pogromu.

Nieudowodniona wina Załkında i Oguz

7) Przechodząc do kwestji, czy oskarżeni w sprawie niniejszej winni są udziału w opisanych wyżej zbiegowiskach, sąd zgodnie przyszedł do przekonania, iż wina oskarżonych Załkında i Oguz nie została dowiedziona, jedyny bowiem świadek, Kazimiera Lebkowska, która aczkolwiek w toku dochodzenia i śledztwa, oraz na przewodzie sądowym twierdziła, iż widziała ich w liczbie uczestników zbiegowiska na rogu ulic Słowackiego i Szeptyckiego, jak również, że z rąk Załkında padł kamień, którym śmiertelnie został ugodzony s. p. Wacławski, w ogniu krzyżowych pytań sądu, prokuratora i obrony swymi odpowiedziami wzbudziła tyle wątpliwości, iż opiera na jej zeznaniu wyrok skazującego w żadnym razie nie było można, innych zaś dowodów ani dochodzenie, ani śledztwo nie dostarczyło, wobec czego sąd, zgodnie z wnioskami stron, zaniechał badania innych świadków w tej sprawie, przesądając zgóry wyrok względem nich niewinniający.

Wina Wulfina całkowicie udowodniona

8) Inaczej się przedstawia kwestja winy oskarżonego Wulfina. Z zeznań

Zajścia antyżydowskie w Warszawie

Donoszą z Warszawy:

Wyrok na studenta żydowskiego, Wulfina, który, jak stwierdził sąd, na czele bojówki żydowskiej dopuścił się na ulicach Wilna szeregu karygodnych wybrków w stosunku do studentów Polaków — wywarł w Warszawie ogromne wrażenie i wieczorem doszło nawet do zajść antyżydowskich na ulicach Warszawy.

Jak pisze „Nasz Przegląd”,

„rozbite zostały szyby wystawowe w składzie wędlin B. Tajtelbauma przy ul. Marszałkowskiej 6, przyczem odłamkiem szkła zraniona została w prawą rękę pracownica tej firmy Róża Szylinzanka. Następnie wybito wszystkie szyby wystawowe w magazynie pończoch T. Krella (Marszałkowska 81) oraz w sklepie kapeluszy B. Mandelbauma (Marszałkowska 86). W składzie jubilerskim Jakóba Celnikiera na rogu Alei i Marszałkowskiej wybito szyby i stłuczono kosztowne serwisy, znajdujące się w wystawie. Ogółem wyrządzono kupcom żydowskim szkody sięgające wielotysięcznych sum. (Część wybitych szyb wystawowych nie była wcale ubezpieczona)”.

Poza tem dziennik żydowski donosi o wybiciu szyb w znanym żydowskim magazynie gastronomicznym braci Hirszfild przy ul. Marszałkowskiej 141.

Sprawców nie ujęto, zatrzymała jednak policja jakiegoś studenta weterynarji, który rzekomo miał uciec po wybiciu szyb w jednym ze sklepów żydowskich. Student ów, jak pisze „Nasz Przegląd”, „uciekł”, ale na jakiej podstawie został zatrzymany — pismo nie podaje. Pisze natomiast dziennik żydowski, że zatrzymani do zarzucanych mu czynów się nie przyznaje.

Deprawowanie młodych dusz

Jeden z czytelników pisze nam:

Rzecz wprost nie do wiary, a jednak prawdziwa. W pewnej szkole przygotowawczej w Poznaniu w klasie III, 10-letni Zbyszek czytał na lekcji pod ławką „Tajnego Detektywa”. Zauważyła to nauczycielka i oczywiście chłopcu odebrała to piśmiidło i zniszczyła je. Wyszło przytem na jaw, że „Tajnego Detektywa” zabrał chłopiec potajemnie ojcu i chciał je w szkole „w spokoju” przeczytać. Lecz na tem nie koniec. Owemu chłopcu udziela pewna pani korepetycyj. Skarżył się jej ów 10-letni Zbyszek, że nauczycielka odebrała mu „Detektywa” a on jeszcze go nie przeczytał; prosił przeto wspomnianą panią, aby mu ona zechciała pożyczyć „Detektywa”, jeśli go posiada! Oczywiście otrzymał chłopak, miast owej trucizny duchowej, porządną naukę.

Takich i tym podobnych faktów można by zanotować setki. Wynikają z nich dwie smutne konsekwencje. Jeśli starsi, niestety, czytają to pismo,

świadków Oponowiczówny i Gulaka bezpośrednio, a z zeznań Jakóba i Sary Paletackich i innych świadków pośrednio wynika, iż uczestnikiem tłumy, który się dopuścił opisywanych wyżej ekscesów przy zbiegu ulic Zawalnej i Trockiej, oskarżony Wulfina niewątpliwie był i to uczestnikiem nie biernym, lecz czynnym. Wiarogodność zeznań świadków Oponowiczówny i Gulaka niemożliwością nie została podważona, a pewna sprzeczność w tych zeznaniach daje się wytłumaczyć, jeżeli się przyjmie pod uwagę, że ekscesy, które miały tam miejsce, odbyły się jedne po drugich prawie że migawkowo; trudno więc wymagać od tych świadków, ażeby byli tak doskonałymi obserwatorami, by w tłumie i nie będąc do tego przygotowanymi, mogli nie tylko zapamiętać ekscesy oraz osobę, która przyjmowała udział w ich dokonaniu, lecz i kolejność tych ekscesów z taką szybkością odływających się. To też sąd przyszedł do zgodnego przekonania, że wina Wulfina całkowicie została udowodniona.

9) Rozważając kwestję wymiaru kary, którą należy wymierzyć oskarżonemu Wulfinowi, sąd przyjął pod uwagę młodociany wiek oraz uprzednią niekaralność jego, jak również psychozę sui generis, która zazwyczaj ogarnia uczestników tłumy, jako okoliczności łagodzące jego winę i wymierzył mu wskazaną w sentencji wyroku niniejszego karę, uważając ją za słuszną i sprawiedliwą.

niechaj przynajmniej zważają, by nie zarażało ono młodych dusz i umysłów dziecięcych, bo następstwa tego nie pozwolą długo na siebie czekać. Wiemy przecież, że wrażliwa dusza dziecięcia chłonie wszystko, dobro i zło, a „czem skorupka za młodu nasiąknie, tem na starość traci”.

A po drugie — niestety już widzi my skutki tej zlej, deprawującej lektury. Wspomniany powyżej chłopiec nie mógł się już obyć bez niej, prosto przesiąkać już poczał atmosferą złą i zbrodni. Jestem zaś przekonany, że to nie jest odosobniony przykład. Zważmy, że zło u młodych, to zło u podstaw — a wyrosnąć może z tego jedynie zło większe i groźniejsze, bo czynne! Zresztą już mamy przykłady, że z „instrukcji” „Tajnego Detektywa” skorzystali nieźle różni złończycy.

Cóż nam pozostaje? Szerzyć wśród wszystkich hasło: „Precz ze szkodliwą lekturą! Precz z trucizną społeczną! Nie czytajcie „Tajnego Detektywa!”

Panom z redakcji „T. D.”, którzy pod płaszczykiem dopomagania policji w tropieniu złończyków (ładna pomoc, gdy „Tajny Detektyw” tworzy nowych złończyków!) żerują na naiwnych i szerzą zło, społeczeństwo musi wyraźnie powiedzieć, co myśli o ich demoralizującej robocie.

Alfons Sikorski
student prawa U. P.

„O nowe prawo małżeńskie w Polsce”

(KAP.) Niedawno wyszła z druku książka pod tytułem powyższym, autorstwa ks. prof. Stefana Biskupskiego. W pierwszej części swej pracy autor omawia projekt prawa małżeńskiego, ogłoszony przez Komisję Kodyfikacyjną, w drugiej — przedstawia stanowisko Kościoła katolickiego wobec ślubów cywilnych i rozwodów. W trzeciej części autor zajmuje się stanowiskiem opinii katolickiej wobec reformy prawa małżeńskiego

Poważny materiał rzeczowy, jak również przekonująca argumentacja, sprawiają, że praca ks. prof. Biskupskiego jest pożyteczną i odda niewątpliwie usługi sprawie katolickiej. Gorąco należy polecić książkę ks. Biskupskiego osobom, biorącym udział w Akcji Katolickiej.

Książka została wydana nakładem diecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej we Włocławku.

HAZ-ELITE
KREM HAZELINOWY
BEZTLUSZCZOWY
UDELIKATNIA MATUJE CERE
ROD PUDER
WŁOCŁAWEK

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Nieco o przedsiębiorstwach państwowych

Komitet ekonomiczny rady ministrów uchwalił asygnować 6 miljn. zł tytułem pokrycia strat na operacjach kredytowych w handlu nawozami sztucznymi. Suma ta zostanie rozdzielona pomiędzy państwowe fabryki nawozów azotowych, Bank Gospodarstwa Krajowego i Bank Rolny na pokrycie strat tych instytucji w handlu nawozami sztucznymi. Wydatek ten, nieprzewidziany w budżecie na r. 1932/33 (gdź widocznie nie chciano nim wywoływać rozprawy w Sejmie...) będzie zapewne przedmiotem kredytu dodatkowego, a w każdym razie powiększy niedobór skarbowy.

Komisja dla spraw spirytusowych „zabiła ćwieka” ministerstwu skarbu swoją uchwałą, domagając się obniżenia cen spirytusu konsumcyjnego. Według ostatnich wiadomości, ministerstwo skarbu liczy się wprawdzie z opinią wspomnianej komisji, uważa jednak, że — o ile obniżka miałaby wpłynąć decydująco na zwiększenie konsumpcji spirytusu — musiałaby ona sięgać 40 procent.

Otóż, tak znaczna obniżka jest, zdaniem ministerstwa, ryzykowną. Dyrekcja monopolu obawia się, że wskutek obniżki cen wzrosłby deficyt M. S., który dotychczas już wynosi 78 miljn. złotych.

Jak widzimy, nasz etatyzm ma swoje kłopoty! Gorzej znacznie przedstawia się dola etatyzmu na Węgrzech, gdzie rząd — na gwałt! — poszukuje amatorów na zakup przedsiębiorstw państwowych.

Wiadomo, że rząd węgierski pozostaje pod przemożnym wpływem admirała Horthyego, który przy rozstrzygnięciu kwestyj gospodarczych i finansowych zwykł kierować się żołnierską dezinwolucją, tak dobrze znaną niektórym innym państwom. Innymi słowy, „admiralskie rządy”, pod wpływem pobudek „radosnej twórczości” prowadziły podczas przedkryzysowych lat tustych politykę etatystyczną. Dzięki temu obecnie Węgry posiadają mnóstwo przedsiębiorstw państwowych, jak: fabryk żelaza, kopalni węgla, elektrowni, monopolu różnego rodzaju i t. d.

Ponieważ, jak to zwykle bywa, mało troszczono się o rację bytu tych przedsiębiorstw oraz ponieważ inwestycje czyniono nierentowne — większość owych imprez etatystycznych obciąża budżet Węgier znacznym deficytem. Co więcej: na potrzeby państwa, a głównie na potrzeby tych wszystkich przedsiębiorstw państwowych, zaciągnięto zagranicą bardzo wielkie pożyczki, których obsługa wymaga rocznie około 150 miljon. pengoe, nie licząc pożyczek krótkoterminowych.

Nie dziw, że opuszczone przez Ligę Narodów, zdane na własne siły, Węgry pragnęłyby pozbyć się uciążliwego balastu etatystycznego. Ale — i tutaj punkt historyj! — ani w kraju, ani zagranicą rząd węgierski, mimo usilnych starań, nie może znaleźć amatorów... Rzeczoznawcy, przestuchiwani przez rząd, orzekają, że większość przedsiębiorstw państwowych nie dość, że jest zadłużona po uszy, ale — co ważniejsze — nie ma racji istnienia.

Jakże to mówić przysłowie? „Węgier Polak — dwa bratanki”, Admiral i...

Krótkie informacje gospodarcze

— Na zjeździe pomorskich eksporterów grzybów i jagód, zwołanym przez Izbę Przem.-Handlową w Gdyni, ustalono warunki eksportu tych artykułów. Dezyderaty konferencji będą przedłożone przez min. przemysłu i handlu.

— Rząd szwajcarski zgodził się na przywóz owiec z Polski.

— Dnia 25. b. m. odbędzie się w Warszawie ogólnopolski zjazd eksporterów jaj.

— Zapadła decyzja obniżenia ceny stał dwuteowej do 24 numeru włącznie na 315 zł, a powyżej 26-ego numeru na 350 złotych.

— W tych dniach wpłynął do sądu wniosek o otwarcie postępowania ugodowego w stosunku do zakładów Junkersa. Wierzyciele mają otrzymać propozycję uregulowania należności według stanu z 22 marca r. b. na 50 proc.

— Bank Finlandzki obniżył stopę dyskontową z 7 do 6,5 proc.

— Parlament szwedzki przyjął projekt rządowy wprowadzający cło od jajek w wysokości 20 koron od 100 kg.

Upaństwowienie przemysłu węglowego

Stoimy wobec faktu o niezmiernej doniosłości, faktu, który bezpośrednio i pośrednio pociągnie za sobą skutki zgoła nieobliczalne. Jest nim swego rodzaju nacjonalizacja przemysłu węglowego, przeprowadzona dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej „w sprawie regulowania obrotu węglem”.

Tytuł dekretu jest zbyt wąski w porównaniu z dalekością postanowieniami, jakie rozporządzenie zawiera. Wyraźniej i pełniej określa zasięg przepisów dekretu — art. 1., nadający ministrowi p. i h. prawo „regulowania i kontroli obrotu”. Co to znaczy?

To znaczy, że minister odtąd posiadać będzie prawo kontrolowania wydobycia, zapasów i zbytu węgla na kopalniach, zarówno pod względem administracyjnym, jak i handlowym. Innymi słowy: dekret nie tylko reguluje obrót handlowy węglem, ale i uprawnia władzę do oznaczania rozmiarów produkcji, określania jej kierunku, rentowności, stopnia zatrudnienia itd. Do władzy administracyjnej należy normowanie zbytu węgla na rynku krajowym zarówno ogólnie, jak i dla poszczególnych kopalni, a w szczególności regulowanie cen w sprzedaży na rynek krajowy. Wszelkie inne zagadnienia mogą być regulowane przez przymusowe kartele, których statuty zatwierdza lub nadaje minister p. i h. On sprawuje kontrolę nad całą produkcją i zbytem, on ma w ręku jurysdykcję nad producentami i pośrednikami, on może skazywać ich na więzienie, z ominięciem drogi sądowej...

Oto czego doczekali się bałwochwalczo „sanacyjni” baronowie węglowi!

Doczekali się degradacji do rangi „posiadaczy” kopalni, pozbawionych inicjatywy i bezwzględnie podporządkowanych dyspozycjom ministra p. i h. we wszystkich istotnych kwestiach...

Przemysł węglowy jest najważniejszą, podstawową gałęzią przemysłu. Rząd zdecydował się na wprowadzenie do tej gałęzi t. zw. gospodarki planowej, której zwolennikiem jest obóz socjalistyczny. Od „gospodarki planowej” do ustroju socjalistycznego jest tylko jeden jeszcze krok...

To też nie dziwny się zdaniu, wyrażonemu przez „Walkę”, organ prądowej „Frakcji rewolucyjnej”, tłumaczącemu w następujący sposób, dlaczego „rozporządzenie węglowe jest ważnym wyłomem na drodze ku socjalistycznej przebudowie państwa”:

„Kto raz wkroczył na drogę, wiodącą do upaństwowienia części życia gospodarczego, ten pod groźbą ostatecznego zdeorganizowania całości życia gospodarczego z drogi tej zejść nie będzie mógł. W tych warunkach kwestja dalszych radykalnych reform będzie już tylko kwestją czasu”. (podkreślenia nasze Red.)

Slusznie! Kto raz wkroczył na tę drogę, już z niej dobrowolnie zejść nie może! Mimo, że konserwatywno-„sanacyjni” czynnik, wyrażające swe myśli w „Kurjerze Polskim” i w „Czasie”, starają się zahamować ów postęp socjalizmu, wątpić należy, by pp. Radziwiłłowie, Falterowie, Wierzbicy i im podobni zdołali przeciwstawić się przemożnemu wpływowi pułkownikowskiej grupy etatystów.

KRONIKA GOSPODARCZA

z KRAJU

(k) **Pomoc dla handlu.** W dniu 19 bm. odbyła się w min. przemysłu i handlu pod przewodnictwem p. ministra F. Zarzyckiego nowa konferencja komisji, powołanej do współpracy z kupiectwem w zakresie realizacji programu pomocy dla handlu. Tematem obrad była sprawa procedury egzekucyjnej przy ściąganiu danin publicznych. Zebrani doszli do uzgodnionych wniosków w zakresie wykonywania instrukcji egzekucyjnych min. skarbu (D. U. M. S. poz. 168 z dn. 30.5.1926 r.) W szczególności zwrócono uwagę na konieczność: a) doręczania płatnikom indywidualnych upomnień 14 dni przed rozpoczęciem czynności egzekucyjnych, (§ 17), b) zachowywania odpowiednich czasokresów przed dokonaniem każdej poszczególnej czynności egzekucyjnej (§ 33 i 37), c) wyłączenie z podjęcia i sprzedaży urządzeń sklepowych i przedmiotów, niezbędnych do prowadzenia przedsiębiorstwa oraz części towarów, niezbędnych dla jego funkcjonowania, (§ 23), zaniechania czynności egzekucyjnych w wypadkach, gdy zagraża ona egzystencji gospodarczej przedsiębiorstwa (§ 13), e) szacowania zajętych przedmiotów przy współudziale płatnika (§ 28). Realizacja niektórych wyżej wspomnianych tez przewidziana jest w projekcie ordynacji egzekucyjnej, która ukaże się prawdopodobnie w ciągu miesiąca, jako rozporządzenie rady ministrów. — Zebrani zwrócili uwagę na potrzebę zastępowania licytacji innymi sposobami egzekucyjnymi w szczególności t. zw. sprzedażą komisową. Zastępowanie licytacji sprzedażą komisową w indywidualnych wypadkach, z zastosowaniem momentu kwalifikacji, uchroniłoby do pewnego stopnia gospodarstwo narodowe od dezorganizacji rynku, zapobiegając wyprzedzi istniejących towarów licytacyjnych, gospodarczo nieusprawiedliwionych. W związku z powyższym Związek Izby Przemysłowo-Handlowych wniosł projekt zastąpienia licytacji t. zw. sprzedażą komisową. Projekt ten ma zagwarantować skarbowi państwa bezpieczeństwo wpłacenia należności ze sprzedaży oraz szybkość sprzedaży.

(k) **Handel zachodniej Polski likwiduje działy konfekcyjne.** Nadzwyczaj silny spadek konsumpcji wyrobów konfekcyjnych doprowadzają do anormalnych objawów na rynku zach. Polski. Podróżujący łódzkiej i brzezińskich fabryk konfekcyjnych wrócili już w okresie przedświątecznym ze swych objazdów na terenie Poznańskiego, Pomorza i W. M. Gdańska, osiagając nie liczne tylko i minimalne zamówienia, które wynoszą około 20 proc. zamówień zesłanych. Według relacji komiwojażerów wiele firm w Poznaniu i na Pomorzu związa dział konfekcji męskiej ponieważ stoi wobec olbrzymich trudności finansowych. (l)

(k) **Związek wynalazców.** W roku 1929 powstał w Katowicach „Związek wynalazców Rzeczypospolitej Polskiej” w Katowicach zrazu jako „Śląskie Centralne Związku w Warszawie, a następnie po upadku Centralnego Związku jako samodzielną organizację narazie z siedzibą w

Katowicach. Zadaniem obecnie istniejącego Związku jest udzielanie wynalazcom pomocy materialnej i fachowo-naukowej, w szczególności odpowiednio zabezpieczonej pożyczki względnie subwencji każdemu wynalazcy, który swoimi środkami nie jest w stanie sfinansować modelu swego pomysłu. W niektórych wypadkach Związek pokrywa koszty badania, sporządzenia rysunków oraz podań do Urzędu Patentowego w Warszawie, z odnośnymi odpisami wynalazków. Związek zbadał już około 100 wynalazków, opracował przeszło 20, udzielił kilka większych pożyczek. (l)

(k) **Import towarów kolonialnych.** Jak donieśliśmy swego czasu, mogą importować kawy, herbaty, kakao, owoców itp. sprowadzać te artykuły za cłem ulgowym, o ile przesyłki kierowane są przez nasze porty i o ile importerzy dopełnią pewnych warunków finansowych. Jak się obecnie dowiadujemy, importerzy uiszczali dotychczas przeważnie opłaty na rzecz międzyministerialnej komisji dla popierania eksportu. Zresztem importerów kawy i herbaty zaczyna jednak nabywać zaświadczenia eksportowe na dokonany eksport niektórych ustalonych artykułów, a mianowicie artykułów konfekcyjnych, placąc za nie 80—85 proc. wartości premij eksportowych, aby na tej podstawie dla swych członków uzyskać przyznanie celi ulgowych przy przywozie. (l)

Z ZAGRANICY

(z) **Możliwość uzdrowienia stosunków gospodarczych w Europie środkowej.** W czasie od 16 do 24 kwietnia 1932 r. odbędzie się w Innsbrucku konferencja przedstawicieli 10 komitetów narodowych Międzynarodowej Izby Handlowej, a mianowicie: francuskiego, angielskiego, niemieckiego, włoskiego, polskiego, czeskosłowackiego, austriackiego, węgierskiego, jugosłowiańskiego i rumuńskiego, a także przedstawicieli organizacji gospodarczych Bułgarii celem rozpatrzenia ze stanowiska czynnika gospodarczego możliwości uzdrowienia stosunków gospodarczych w Europie środkowej w duchu wysuwanych ostatnio projektów federacyjnych. Przedmiotem obrad będą zagadnienia dotyczące wymiany towarowej państw naddunajskich przy zastosowaniu systemu preferencyj celnych, sprawa współpracy gospodarczej państw rolniczych, sprawy finansowe, komunikacyjne i t. d.

Z Wydawnictw

(w) **„Przegląd Gospodarczy”.** Wyszedł z druku zeszyt 7, zawierający następującą treść: „Przegląd sytuacji” — E. R.; „Porozumienie polsko-niemieckie” — Z.; „Gdynia jako ośrodek wielkiego przemysłu” — Wl. Gieysztor; „Ustawowe uregulowanie stosunków w przemyśle naftowym” — W. C-ski; „Polski przemysł chemiczny w 1931 r.” — A. Barszczewski; „Z gospodarczego położenia Francji” — Dr. R. Battaglia; „Reglamentacja dewizowa jako czynnik ograniczania przywozu” — W. Jastrzębowski; „Bezrobocie światowe w liczbach” — B. Poza tem zeszyt zawiera: rynek pieniężny, rynki towarowe oraz kronikę.

Nowe „wyczyny” „Strzelców” na Pomorzu

Po znanej aferze członków „Strzelca” w Chojnicach, których skazano za zwykły bandytyzm i kradzieże, opinja publiczna Pomorza zaalarmowana została nowymi wiadomościami o „wyczynach” „Strzelców”. Oto wiązanka faktów, podanych przez „Słowo Pomorskie”:

W Gostkowie (pow. toruński) tamtejsze Towarzystwo Matek Chrześcijańskich urządziło w inicjatywy ks. prob. Prabuckiego w lokalu p. Cywińskiego „święcone” i wieczorek taneczny dla swych członkiń i zaproszonych gości.

Późnym wieczorem na salę, gdzie w zupełnej harmonii odbywała się zabawa, wtargnęło kilku „Strzelców”, którzy przyjechali z Grębocina na rowerach. Przewodził szajce herszt w osobie ostatecznego Czarneckiego z Rubinkowa, a w skład jej wchodził niejaki: Wydlński, Kulig, Glinkow i Dziegiel, wszyscy z Grębocina. Przybyli nieproszeni „goście” zaczęli się wkrótce awanturować, domagając się od kapeli S. M. P., aby zagrała to, czego oni sobie życzą. Prezes S. M. P. p. Juda wdał się w tę sprawę i oświadczył awanturnikom, że orkiestra podlega jemu, jako prezesowi, a nikomu innemu. Słyszając to opryski dobyły nożów i rzuciły się na p. Judę, którego poraniły dość niebezpiecznie. Ranny został również i gospodarz lokalu p. Cywiński, który usiłował obronić p. Judę.

Młodzież z S. M. P., widząc, co się święci, wyrzuciła za drzwi napastników, którzy z zemsty za to wybili szybę w oberży p. Cywińskiego, poczem po „bohatersku” zrejterowali z takim pośpiechem, że nie zabrali swoich rowerów, na których przyjechali z Grębocina. Nadmienić trzeba, że wspomnianego przywódcę napastników, Czarneckiego tuż przed awanturą w Gostkowie, bo w Wielki Piątek, wypuszczono z aresztu, w którym odsiadywał karę za różnej sprawki kryminalne.

Ludność Świecia i okolicy odechnęła z ulgą na wieść o aresztowaniu szajki złodziei, na której czele stał komendant tamtejszego „Strzelca” Jan Kosicki. Obserwatorzy imprezy „imieninowej” twierdzą, że aresztowany komendant „Strzelca” był jej duszą, a podczas akademii pełnił służbę „kasztelana”.

Nic przeto dziwnego, że p. Kosicki nie mógł tak łatwo pogodzić się z zamianą roli „komendanta” i „kasztelana” na rolę zwykłego aresztanta i że uciekł z tutejszego więzienia. Dopiero po kilku godzinach mozolnego poszukiwania, policja przychwyliła ptaszka w lesie i zamknęła ponownie w więzieniu sądowym.

Całe zajście jest oczywiście bardzo nieprzyjemne dla miejscowych „przyjaciół Strzelca”, którzy pragnęliby rzecz całą zatuszować, w celu uniknięcia kompromitacji.

Toruński „sanacyjny” „Dzień Pomorski” doniósł we wzmiance p. t. „Rudak” o zbraniu miejscowego „Związku Strzeleckiego”, na którym dokonano wyboru zarządu. Na wniosek „komisji — matki” m. in. wybrany został „jedynością” sekretarzem „obywatel Kapecki Stanisław”.

O tym „obywatelu” — pisze „Słowo Pomorskie” — posiadamy i jesteśmy w możności udzielić nieco informacji.

Stanisław Kapecki był komornikiem sądowym w Tczewie. W r. 1929 sprzeniewierzył na szkodę wierzycieli przeszło 20 000 zł, wygzekwowanych od dłużników. Straty te pokrył skarb państwa. Po ujawnieniu tych nadużyć przez władze sądowe, Kapecki obawiając się aresztowania, zbiegł i tułał się po Małopolsce i Warszawie.

Naskutek rozpisanych listów gończych Kapeckiego (po 3-miesięcznej jego tulaczce) przytrymano w Toruniu i odstawiono do dyspozycji władz sądowych w Starogardzie. Prawomocnym wyrokiem izby karnej w Starogardzie Kapecki został zasądzony na 2 lata więzienia. Po odsiedzeniu kary przeniósł się do Rudaku, gdzie do tej pory zamieszkuje, a świeżo został sekretarzem „Strzelca”.

Powinszować „Związkowi Strzeleckiemu” takiego sekretarza...

Czasopismo „Il Papa”

(KAP) Jako organ ligi „Pro Pontifice et Ecclesia” wychodzi w Turynie (Corso Vittorio Emanuele II, 11) miesięcznik p. t. „Il Papa”. Ma on na celu rozszerzenie wiadomości o Papieżu i Stolicy Świętej, których znajomość w szerokich sferach społeczeństwa jest konieczną. Potęgując miłość i szacunek dla Głowy Kościoła, czasopismo to oddaje dobre usługi sprawie katolickiej i se wszechmiar godne jest polecenia.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Falszery dokumentów

Policja poznańska ujęła 30-letniego Karola Markitona rodem z Pawłowic w pow. pszczyńskim. Markiton był praktykantem pocztowym i miał podrobione dokumenty na nazwiska: Stanisław Krawczyk, Jan Manierski i Ignacy Opaciński. Przy pomocy tych dokumentów i sfalszowanej legitymacji urzędnika państwowego dopuszczał się Markiton różnym oszustw w firmach bielskich, gdzie uzyskał w ten sposób materiały wartości 700 zł. Również u kupców poznańskich dopuścił się Markiton różnym nadużyć. Przytrzymano go w Poznaniu na ul. Wrocławskiej w firmie konfekcyjnej „Michaellis”, gdy usiłował przy pomocy sfalszowanych dokumentów kupić na raty płaszcz. Odstawiono go do poznańskiego więzienia sądowego. (k)

Straż ogniowa przy pracy

Pracowity dzień miała wczoraj straż ogniowa. W godzinach południowych była konieczna interwencja na ul. Wieżowej 9 z powodu pęknięcia rury wodociągowej. Strumień wyrwał duży otwór w ziemi, wyrwując kamienie chodnikowe. Wyrwa przy fundamencie domu spowodowała niespodziewany zalew piwnic domu pod numerem 9. Po zamknięciu kranu dopływowego na całej ulicy, straż przystąpiła do usuwania nagromadzonej wody przy pomocy strażackiej pompy motorowej.

Popołudniu alarmowano miejską straż ogniową na Górna Wilde, z powodu nagłego skłębienia dymu w pewnym mieszkaniu.

Pod wieczór wybuchł ogień w ubikacjach składowych w podwórzu przy Św. Marcina 77, zajmowanych przez Drukarnię Pospieszna. Z niewiadomej przyczyny zapaliły się tam odpadki papieru i podłoga. Ogień ugaszono przy pomocy sikawki ręcznej. (k)

Teatr angielski w Poznaniu

Jedyny występ słynnego zespołu zawodowego „The English Players”, którego nie można porównywać z różnymi amatorskimi trupami, odbędzie się jutro w „Teatrze Nowym”, wzbudzając bardzo żywe zainteresowanie. Aktorzy angielscy w świetnej sztuce Shaw'a „Candida” napewno zadowolą najwybredniejsze wymagania.

Wystawa społeczna w Poznaniu

Z inicjatywy magistratu m. Poznania planuje się urządzenie wystawy zakładów opiekuńczo-wychowawczych. Wystawa odbędzie się w Poznaniu w miesiącu październiku lub listopadzie b. r. W wystawie wezmą udział zakłady opieki nad kalekami, sierotami, umysłowo chorymi, opieki nad więźniami, oraz dobrowolne i przymusowe domy pracy.

Wystawa ma na celu zobrazowanie czynności zakładów opieki społecznej. Do komitetu wystawy wchodzi także zakłady prywatne i instytucje charytatywne. (k)

KALENDARZYK

Środa, 20 kwietnia 1932.

Słońce: wschód 4,45; — zachód 18,58; — długość dnia 14 godz. 13 min.
Księżyc: wschód 18,53; — zachód 4,16; — pełnia.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska + 1 st. C., pogodnie, wiatr północno-zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 751 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 11 st. C., najniższa + 1 st. C.

Przepowiednia pogody na czwartek: Przy dalszym ociepleniu, nadal pogodnie. Kal. rzk.: Krzysztof; jutro Anzelm B. Kal. słow.: Czesław M.; jutro Drogomil.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37 — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31 — Apteka im K. Marcinkowskiego w „Bazarze” przy ulicy Nowej — Apteka 27 Grudnia 19
Włda: Apteka „Pod Koroną”, Górna Włda nr 61
Jeżyce: Apteka „Pod Gwiazdą”, ul. Kraszewskiego 12
Lazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego nar. ul. Strusia.
W innych dzielnicach miasta pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— **Srebrne gody małżeńskie** obchodzą w niedzielę, 24 bm pp. Roman i Marija z Plichów Sliwińscy, zamieszkali przy ul. Gnieźnieńskiej 23. Jubilat znany na terenie Głównej obywatel jest od kilku lat skarbnikiem miejscowego „Sokoła”. — Poza tym należy do zarządu Tow. Przem. Z osobistych swych zamiarów jest Jubilat również czynnym śpiewakiem i prezesem miejscowego chóru kościelnego, do założenia którego i rozwoju walczy się przyczynił. Na intencję Jubilatów odprawia mszę św. w dniu jubileuszu ks. prob. Chilomer o godz. 8,15 w kościele parafjalnym na Głównej. Jubilat, który od całego szeregu lat są wiernymi czytelnikami naszego pisma, przesyłamy na dalszą drogę życia życzenia „Szczęść Boże”!

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Koła Seniorów w Poznaniu.** — Zwyczajne zebranie miesięczne odbędzie się w środę, 20 bm., o godz. 20 w lokalu klubowym przy Al. Marcinkowskiego 20 drugie podwórze, II piętro. Na porządku obrad m. in. wykład p. redaktora Kraszewskiego.

— **Walne zebranie Tow. „Warta”, opeka nad dziećmi szkolnymi,** odbędzie się w czwartek, 21 bm. o godz. 20 w Czytelni dla Kobiet.

— **Ze Stow. Pań Miłosierdzia parafii św. Wojciecha.** Roczne walne zebranie odbędzie się w czwartek, 21 bm. o godz. 5 popołudniu na salce parafjalnej. Wybór nowego zarządu oraz bardzo ważne sprawy na porządku obrad. O liczny udział członkiń oraz gości prosi Zarząd.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Bezpłatny kurs tkactwa kilimków i dywanów,** drugi z rzędu, urządza Związek Kobiet Pracujących w Domu Związkowym przy Al. Marcinkowskiego 1. Tegoroczny kurs obejmuje wyłącznie dywany i wzornictwo wschodnie. Wykonywanie tych dywaników odbywać się będzie bez warsztatów i wskutek tego wydatki ograniczają się tylko do zakupu wulny. Uczestniczki pierwszego kursu mogą obecnie swoje ramy dalej używać. Kurs prowadzi bezinteresownie p. Wiktor Stachowiak, konserwator tkanin antycznych, wybitny znawca tej sztuki. Pierwsza lekcja informacyjna odbędzie się 4 maja o godz. 18. Zgłoszenia na kurs przyjmuje biuro Związku Kob. Prac. codziennie w godzinach od 13—14, w czwartki od godz. 17—18.

PODZIĘKOWANIA

— **Podziękowanie.** Wszystkim życzliwym, którzy przyczynili się do uroczystości naszych srebrnych godów małżeńskich, a w szczególności Wielebnemu ks. Witaszykowi — składamy staropolskie „Bóg zapłać”! — Michałostwo Łochyńscy.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z targu.** Dnia 20. b. m. na placu Sapiieżńskim placono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,00—3,20 zł; masła mleczarskiego 3,20—3,40 zł; twarogu 0,60—0,80 zł; mendel jaj 0,90—1,00 zł; litr śmietany 1,50—1,80 zł; litr mleka pełnego 20—24 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1,40 do 1,60 zł; słoniny wędzonej 2,00 do 2,20 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,00 do 1,80 zł; cielęciny 1,20—1,80 zł; skopowiny 1,60—2,60 zł; koziny 0,90—1,40 zł; smalcu 2,60—2,80 zł; za drobi: kura 2,50 do 4,00 zł; perlica 3,00—3,50 zł; kaczka 3,00 do 5 zł; gęś 7—11 zł; para gołębi 1,20 do 1,40 zł; królik 1,30 do 1,60 złotych; bażant 4,50 złotych; para kurcząt 4,00 do 6,50 zł; za ryby: 1 kilogram karpia 3,00 do 3,20 zł; lina 3,20—3,40 zł; okonia 1,20—1,90 zł; karasia 2,00—2,80 zł; białych ryb 0,30 do 1,60 zł; sandacza 4,00—4,60 zł; 1 kg. łeszcza 2,40 zł; 1 kg. suma 2,40; 1 kg. szczupaka 2,80—3,20 zł; za ryby śniegie 60—80 gr mniej. Placono za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0,30—0,40 złotych; szpinaku 50—60 gr; 1 kg. jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 zł; główka włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 kg. kalarepy 0,20 zł; 1 kg. marchwi 40—50 gr; pietruszki 30—50 gr; pora 40—50 gr; brukselki 60 groszy; owoce: 1 kilogram jabłek 1,00 do 1,60 złotych; owoców suszonych 0,80—2,00 zł; grzybów suszonych 4,00—8,00 zł; 1 kg. świeżych śledzi 0,80—0,90 zł; 1 kg. rabarberu 0,80 do 1,20 zł; 1 pęczek rzodkiewek 10—20 gr; główka zielonej salaty 20—25 groszy — Ruch duży. Ceny na poziomie targu ubiegłego. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Pobity w bóje.** Wczoraj wieczorem na św. Marcynie powstała bójka pomiędzy Edmundem Lemańskim (św. Marcina 27) i Janem Lisieckim. Podczas zajścia poraniono ciężko p. Lisieckiego, którego opatrzyć musiało pogotowie ratunkowe. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kto strzelał i dlaczego?** W niewyjaśnionych okolicznościach postrzelono w nocy na sobotę 25-letniego mieszkań-

ca Piotrowa, p. Józefa Dudziaka. P. Dudziak znajduje, że najpierw otrzymał postrzał strutowy w plecy, a wkrótce potem strzelono doń i kula ugodziła go w płuco pod łopatką. Wskutek tych postrzałów Dudziak utracił na pewien czas przytomność. Gdy się ocknął, resztkami sił przyczłgał się do domu. Tam przywołano pogotowie ratunkowe, które po doświadczeniu opatrunku przewiozło Dudziaka do lecznicy miejskiej. Stan Dudziaka jest poważny. Sprawa tajemniczych strzałów nie jest dotąd wyjaśniona. (k.)

KRONIKA SĄDOWA

— **Oszukańcze biuro pośrednictwa „Centrum”.** Przedmiotem rozważań sądu okręgowego była sprawa właściciela biura pośrednictwa „Centrum”, p. Fr. Sierakowskiego (ul. Żydowska) i pośrednika W. Weychana. Oskarżenie czyniło im zarzut, że popełnili oszustwo, polegające na tem, że Sierakowski ludził p. Stróżykowską, że wystara się jej o mieszkanie, pobierając za tę „robotę” 100 zł i 10 zł wpłowego. Stróżykowska mieszkanka oczywiście nie otrzymała, a pieniądze „wsiały”. Weychan z tej sumy pobral 40 zł za rzekome pośrednictwo. Sąd na podstawie materiału dowodowego zasądził Sierakowskiego na 3 miesiące więzienia, 200 zł grzywny i 10 zł kosztów sądowych.

Nasi korespondenci donoszą

Z WIELKOPOLSKI

— **Jarocin.** (Przechwycenie zbiega.) Czesławowi Olesińskiemu, wychowankowi Zakładu w Antoninie pow. Skoki, sprzykrzyło się przebywanie w zakładzie, dlatego zbiegł i przybył do Jarocina na jarmark. Czuje i bystre oko policji rozpoznano zbiega, aresztowano go i odstawił pod osłoną policji z powrotem do zakładu w Antoninie.

— **(Z Klubu Tennisowego.)** Dnia 16 b. m. odbyła się staraniem nowo utworzonego klubu tenisowego herbatka z tańcami, celem bliższego zapoznania się członków. Przy dźwiękach gramofonu bawiono się ochoczo. Wiosenny sezon tenisowy rozpoczyna się w Jarocinie z dniem 1 maja, a obecnie członkowie klubu trenują pilnie przy stole pingpongowym.

— **(Z „Sokoła”.)** Dnia 14 bm. odbyło się miesięczne zebranie „Sokoła” pod przewodnictwem wiceprezesa drh. Krzyżaniaka. M. in. sprawami omawiano sprawę oznaki sportowej i dnia sportowego, który uchwalono odbyć w maju wzgl. czerwcu. — Tego samego dnia odbyło się miesięczne zebranie żeńskiego gniazda „Sokoła” pod przewodnictwem prezesa drh. Hagerowej. Interesujący wykład na temat zachowania się druchen w życiu prywatnym i publicznym wygłosiła drh. Śmigalska.

— **(Przedstawienie amatorskie.)** Tow. Czeladzi Polsko-Katolickiej w Jarocinie urządziło po raz drugi przedstawienie amatorskie sztuki „Ulicznik paryski”. Amatorzy wywiązali się ze swych ról bardzo dobrze. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna. (ek.)

— **Mogilno.** (Z Tow. Chóru Kościelnego.) Plenarne zebranie Tow. Chóru Kościelnego zgalił prezes ks. Kubicki przy bardzo licznych udziałach członków. Odczyt wygłosił dyrygent p. Żurowski p. t. „Liturgia mszy św.” Następnie wygłosił referat p. Krystkowiak z okazji 200-letniej rocznicy urodzin Haydna, szkicuując pokrótce życie i działalność wielkiego kompozytora. (mn.)

— **Ostrów.** (Walne zebranie Czytelni Kobiet.) W ub. tygodniu odbyło się roczne walne zebranie Tow. Czytelni Kobiet w Ostrówie. Zebranie zgaliła prezeska pani Nogalowa. Bardzo obszernie sprawozdanie z działalności Tow. zdała sekretarka p. Taczakówna. Ze sprawozdania wynika, że działalność w roku ubiegłym była bardzo intensywna, a dowodem tego jest m. in. 26 zebrań plenarnych, 20 zebrań zarządu oraz wygłoszonych 26 referatów z różnych dziedzin. Książek przeczytano w całości 2.257. Po udzieleniu absolutorjum ustępującemu zarządowi przystąpiono do wyboru nowego zarządu, w skład którego wchodzi

Przy zatruciu wywołanem zepsutemi potrawami, jak również alkoholem, nikotyną, morfiną, kokainą i opium zastosowanie naturalnej wody Franciszka-Józefa jest cennym środkiem pomocniczym. Zadać w aptekach i drogerjach. nw 9978

Weychan zasądzony został na 100 zł grzywny, 10 dni więzienia i 10 zł kosztów sądowych. (z.)

— **Za kradzież na 3 miesiące „do ula”.** Gospodarzy wioski Sobota, w powiecie poznańskim, odwiedzali często złodzieje, czyniąc spustoszenia w pasiekach amatorów-pszczelarzy. W niewyjaśniony sposób znikaly ule z pszczolami, a złodzieja w żaden sposób nie można było schwycić. Wreszcie wskutek obserwacji doszli gospodarze do wniosku, że sprawcami kradzieży muszą być Franciszek Jankowski i Kazimeirz Michalak. Wreszcie bomba pękła. Pewnej nocy przychwycono Jankowskiego w czasie, kiedy zakradłszy się do ogrodu p. Frydrychowiczowej, zabrał jeden ul. Badany przez policję, przyznał się do przestępstwa, tłumacząc się, że popełnił je z namowy Michalaka. Sprawa znalazła swój epilog w sądzie, który każdemu z oskarżonych wymierzył karę więzienia przez 4 miesiące. Karę odroczone im warunkowo na 3 lata. (z.)

pp.: Nogalowa jako prezeska, Taczakówna jako sekretarka, Splitowa jako skarbniczka. Dalej postanowiono obniżyć składki roczne członkiń z 16 na 12 zł. W końcu p. Nogalowa poruszyła rozszerzenie się w straszający sposób różnych lektur, które demoralizują i deprawują młodzież naszą, a przede wszystkim „Tajny Detektyw”.

— **Oborniki.** (Teatr amatorski.) — Stow. Młodzieży Polskiej urządziło w niedzielę, 17 bm. na sali p. Kłosowej przedstawienie amatorskie „Zemsty cygana”, obrazka scenicznego w trzech aktach.

— **(Z sądu.)** Swego czasu zasądzony został właściciel kawiarni, Jan Tomczyński z Obornik wyrokiem sądu grodzkiego w Obornikach na 6 miesięcy aresztu za wyszynk napojów alkoholowych bez zezwolenia właściwej władzy. Oskarżony apelował i w tych dniach odbyła się rozprawa przed wydziałem karno-skarbowym sądu okręgowego w Poznaniu, który zmienił wyrok sądu i instancji i zamiast kary aresztu zasądził oskarżonego na grzywnę w kwocie 350 zł.

— **(Wieczór rewjowy.)** Tow. Przyjaciół Woj. Zakładu Leczniczego w Gościńcu w celu zasilenia swego funduszu zapomogowego urządziło w sobotę, 16 b. m. na sali p. Kłosowej wieczór rewjowy p. t. „Szczypta śmiechu szczypta strachu”. Na program złożyły się bardzo ciekawe reczy. (Kko.)

— **Rogoźno.** (Pomoc bezrobotnym.) Dożywianie rodzin bezrobotnych i dzieci szkolnych, kontynuowane przez czas zimowy, trwa nadal. Magistrat rozpoczął prace doraźne, zatrudniając przy drogach i parkach miejskich około 60 bezrobotnych. Razem jest bezrobotnych około 400. Z zasiłków ubezpieczenia na bezrobocie korzysta mała liczba bezrobotnych. Akcja dożywiania obliczona jest do końca kwietnia br.

— **(Przedstawienie.)** Towarzystwo Przyjaciół Wojewódzkiego Zakładu Leczniczego w Gościńcu urządziło w niedzielę, dnia 17 bm. w sali Hotelu Polskiego „Wieczór rewjowy”, który się cieszył poparciem miejscowego społeczeństwa. Obfity program i wesoła treść występów nagrodziła wykonawców licznymi oklaskami. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna. Czysty zysk z imprezy przeznaczono na zasilenie funduszu zapomogowego Towarzystwa. (aka.)

— **Szamocin.** (Z Magistratu.) Na ostatnim zebraniu rady miejskiej wprowadził burmistrz p. Józefowski „komisarycznego” II ławnika magistratu. Po wygaśnięciu w ub. roku kadencji p. P. Nowaka, rada wybrała p. P. Nowaka ponownie, lecz z niewiadomych przyczyn województwo wyboru nie zatwierdziło.

KRATKI SĄDOWE

Traf zrzucił...

Na Wiśle między Włocławkiem a Warszawą kursują, jak wiadomo, parostatki. Jednym z nich jechał swego czasu do Warszawy lekarz dr. Romanowski. Przy wysiadaniu ze statku dr. Romanowski spostrzegł z przerażeniem, że mu ktoś z pasażerów ukradł walizkę, zawierającą precyzyjne instrumenty lekarskie wartości 2 tysiące złotych. Wszelkie poszukiwania za ceną walizką nie odniosły pożądanego skutku.

Dwa lata później, kiedy dr. Romanowski już dawno o walcze zapomniał, idąc ulicami Warszawy, spo-

strzegł pewnego jegomościa z walizką w rękę, podobną zupełnie do swojej ukradzionej. Szedł chwilę za nim i gdy nabral przekonania, że to istotnie jego walizka, polecił zatrzymać nieznanego jegomościa, który, jak się później okazało, istotnie był sprawcą kradzieży cennej walizki.

W rezultacie sprawa oparła się o sąd. Szymon Warszawski — tak się nazywa złodziej — zasądzony został na pół roku więzienia. Apelacja na nic się nie przydała, bo sąd zatwierdził ten wyrok. (dob)

Pod wrażeniem jednej egzekucji podatkowej

Tragiczny pochód w Janówcu pod Żninem — Kupca-podatnika i jego syna okuto w kajdany

Z Janówca pow. Żnin donosi nam nasz korespondent (pj): Miasteczko nasze było w dniu 18 bm. widownią zajść, które są tragicznym znamieniem dzisiejszych czasów.

Kupiec p. Błażejewski spełniał swe obowiązki obywatelskie zawsze gorliwie i sumiennie. W ostatnim czasie, jak tyłu innych, stanął przed ruiną. Ale mimo to wszystko robił, aby uiszczyć się z podatków. Do urzędu skarbowego w Żninie pan Błażejewski stawił wniosek o rozłożenie płatnego podatku na raty. Wniosek pozostał bez odpowiedzi.

Onegdaj przyszedł urzędnik skarbowy w celu dokonania egzekucji i zabrania towaru ze składu, będącego jedynym źródłem dochodu p. Błażejewskiego. Zrozpaczony kupiec prosił, aby mu nie odbierano chleba od ust, zapewniając, że zapłaci podatek za

miesiąc, z chwilą, kiedy ureguluje podatki miejskie.

W międzyczasie przed domem kupca zebrał się tłum ludzi, przyjmując groźną wobec komornika postawę.

Przybyła zawiadzana do pomocy policja w sile 7 ludzi z przodownikiem Juchniewiczem na czele, który tłumowi zagroził rewolwerem. W asyście bagnetów p. Błażejewskiemu i jego 19-letniemu synowi nałożono na ręce kajdanki, a towary wyniesiono na wóz, który za chwilę ruszył w kierunku Żnina. Tragiczemu pochodowi towarzyszyły tłumy ludzi, żywo komentujące zajście.

Spółeczeństwo tutejsze zapytuje, czy trzeba się było uciekać do takich środków i pozabawiać ostatniej deski ratunku człowieka, który zawsze nie-nagannie spełniał swe obowiązki obywatelskie.

zalecając nowy wybór. W drugich wyborach w końcu ub. roku rada miejska wybrała jednogłośnie kupca i cenionego obywatela p. Władysława Głowackiego, niestety województwo i tego wyboru nie zatwierdziło, mianując „komisarzy” ławnika w osobie naczelnika poczty, prezesa BB. i wielkiego propagatora „Strzelca”, p. A. Czeszyńskiego.

(Z Kółka Rolniczego.) W niedzielę, 17 bm. odbyło się w salce parafjalnej walne zebranie Kółka Rolniczego, które zajął prezes p. Fr. Burzyński, Protokół odczytał zast. sekr. p. R. Stankiewicz.

Sprawozdanie z zjazdu prezesów w Chodzieży zdał prezes. Następnie sprawozdania roczne składali prezes, sekretarz i skarbnik. Z sprawozdań wynika, iż Kółko mimo rozbijackiej roboty „sanacyjnego włościanina” rozwija się pomyślnie, a to dzięki zgodnej pracy zarządu z p. Fr. Burzyńskim na czele i coraz większego zrozumienia u członków. Członków liczy Kółko 38. Zebrań odbyło 12. Na wniosek komisji rewizyjnej udzielono zarządowi jednogłośnie pokwitowania.

Zarząd wybrano w następującym składzie pp.: prezes — Fr. Burzyński, zast. — J. Adamski, sekretarz — E. Chroboczek, zast. — R. Stankiewicz, jun., skarbnik — R. Kaliszczak, ławnicy — J. Kaluźny i Marcinkowski, komisja rewizyjna — Wiśniewski, J. Burzyński. Delegatami do powiatu są prezes Fr. Burzyński, sekretarz Chroboczek i Wł. Nowak. (d)

(Z Kółek Włościanek.) Odbyło się w Strzelnie walne zebranie Kółek Włościanek powiatu strzeleńskiego. Po zagajeniu przez wicepatronkę, p. Marię Skrzydlewską z Żegotek, wybrano p. Niegolewską z Niegolewa na przewodniczącą walnego zebrania. Rzeczone i dokładne sprawozdanie z całorocznej działalności poszczególnych kółek zdała wicepatronka p. M. Skrzydlewska. Refe-

rat p. Twardowskiego „O wychowaniu drobiu” wywołał żywą dyskusję, również i referat p. Nowaczyka „Współpraca domu ze szkołą” przyjęto mile i z wielkim zainteresowaniem. Po zebraniu wspólny podwieczorek, podczas którego zapanał serdeczny i przyjacielski nastrój.

(Z Dzieła Rozkrzewienia Wiary.) Dnia 17 bm. odbyło się pierwsze walne zebranie parafjalne Dzieła Rozkrzewienia Wiary. P. nauczyciel Sikorzyński wygłosił referat p. t. „Misje i ich organizacja”. (dst.)

(Września. Z Związku Towarzystw.) Odbyło się zebranie Związku Towarzystw, które zajął prezes p. Fel. Stein. Sprawozdanie z działalności Zw. podał p. Wł. Kaliszewski. Związek powstał w r. 1927. Nowy zarząd tworzą z wyboru na dalsze trzy lata pp.: prezes — Fel. Stein, zast. prezesa — A. Pradzyński, sekretarz — Wł. Kaliszewski, skarbnik — T. Krause, ławnicy I. Krzyżagórski i Goździewicz. Omówiono również obchód narodowy w dniu 3 Maja i rocznicę bitwy pod Sokolowem w dniu 2 maja.

(Występ harcerzy.) W niedzielę, 24 bm. odegra drużyna harcerską gimnazjalna utwór sceniczny pod tyt. „Orleń”. (Ze Stow. Pań Miłosierdzia.) Zebranie zajął prezeska p. hr. Micielska. Ks. dziekan Fierek jako dyrektor wygłosił przemówienie na temat miłości bliźniego. Sprawozdanie z czynności całorocznej podała sekretarka p. St. Jakubowska. Stan kasy przedstawia się następująco: dochodu było 10 074 zł, rozchodu 9 011 zł. Stow. Pań Miłosierdzia spełniało chlubnie swą akcję charytatywną, wspomagając biednych regularnie, pamiętając jeszcze o nich na gwiazdkę i święta wielkanocne. Staraniem towarzystwa ubrano wiele biednych dzieci do pierwszej Komunii św. Działalność pań i ofiarność spo-

Ławicę oskarżonych zasiadli: Langowicz Feliks, Ludwikowski Jan, Ciołek Jan, Jezierski Bernard, Flisiewicz Jan, Marcinkowski Walenty, Janus Wawrzyn, Stachowiak Jan, Rzanny Leon, Rupa Stanisław, Polinarek Stanisław, Stachowski Walenty i Janus Stanisław. Z oskarżonych większość była już karana sądownie, kilku nawet parokrotnie.

Przewodniczył rozprawie sędzia p. dr. Cyprjan. Według aktu oskarżenia sprawa przedstawiała się następująco: W dominjum Zdrój odbywał się w dniu 22. 8. 1931 r. doroczny wieniec dla ludzi dominjalnych, tam zatrudnionych. Około godz. 11 wieczorem przybyli na wieniec bez zaproszenia Ciołek Jan, Ludwikowski Jan i Langowicz Feliks. W czapkach, z laskami i cygarem w ustach poczęli tańczyć. Swem zawadjackim zachowaniem spowodowali, że ich ze sali, na której wieniec się odbywał, gwałtem musiano usunąć. Ciołka Jana przytem dotkliwiej pobito. Opuszczając miejsce zabawy, trójka ta odgrażała się, że powróci niebawem i rozbije odbywający się wieniec.

Pchani chęcią rewanzu, udali się do dominjum Piaski, gdzie również odbywał się wieniec, po swych kompanów ze „Strzelca” i w sile 15 ludzi powrócili mniej więcej około godziny

12-tej w nocy do Zdroju, by zemścić się za Ciołka. Wpadając na salę jeden z opryszków rozbil lampę. W ciemnościach zaczęli bawiących się bić żerdziami, wyrwanymi z opłotowania dominjalnego oraz kijami; padły nawet dwa strzały rewolwerowe. Rządca, p. Hieronim Paul, został przez zbirów kilkakrotnie poważnie zraniony nożem, m. in. w głowę, oraz pokaleczony na całym ciele od gwoździ, tkwiących w żerdziach. Ze nosili się z zamiarem zabić rządce p. Paula, wynika z tego, iż jeden z opryszków, bijąc go leżącemu nieprzytomnie na ziemi, zapytywał swego kolegę: „Feliks, zabić tę cholere?” Oprócz p. Paula jeszcze kilka osób zostało mniej groźnie pobitych przez napastników, którzy wtargnęli równocześnie i do mieszkania rządcy, przelagające do sali zabawowej, demolując je zupełnie, a kanapy pocięli nożami.

Po ukończeniu przewodu sądowego p. prokurator wniósł o 4 lata więzienia dla trzech przywódców, dla reszty po 1 roku więzienia. Sąd po dłuższej naradzie ogłosił wyrok: skazani zostali na 1 rok ciężkiego więzienia: Langowicz Feliks, Rupa Stanisław i Ciołek Jan, na 3 miesiące więzienia: Marcinkowski, Janus, Polinarek, Flisiewicz i Stachowski. Dla braku dowodów zostali uwolnieni: Ludwikowski, Rzanny, Janus Stanisław, Jezierski i Stachowiak Jan.

Trzeba podkreślić, że wszyscy oskarżeni bez wyjątku byli członkami „Strzelca”. (z)

czeństwa na rzecz biednych była przez przeciąg całego roku godną uznania. (y)

(Zbąszyń. Teatr amatorski.) Dnia 10 kwietnia odbyło się przedstawienie teatralne Stow. Dzieciątka Jezus (oddział dziewcząt). Odegrano sztuki „Powrót taty” i „Baba Jaga”.

(Z Rady miejskiej.) Dnia 11 kwietnia br. odbyło się posiedzenie rady miejskiej. Pom. in. była sprawa oddania parafji katolickiej miejsca na postawienie figury. Rada miejska uchwaliła jednogłośnie oddanie wybranego miejsca. Tak więc powstanie tu figura Serca Jezusowego przy głównej ulicy 17 Stycznia. Projekt jest już gotowy i figura będzie gotowa do dnia 21 czerwca br., a w rocznicę odbytego tutaj zjazdu katolickiego ma zostać poświęcona. Staral się i zabiegał od dłuższego czasu o postawienie figury ks. dziekan Plotka.

(Zbąszyń opłaca dwóch burmistrzów.) P. burmistrz Lewandowski, wybrany przez radę miejską w roku 1928, w czerwcu 1930 został zawieszony przez województwo. Na początku marca br. został p. burmistrz Lewandowski na rozprawie sądu administracyjnego zrehabilitowany i od czasu tego nie wprowadza się p. Lewandowskiego z powrotem w urząd. Miasto wobec tego musi opłacać dwóch burmistrzów, choć ledwo koniec z końcem wiąże.

Z POMORZA

(Grudziądz. Kradzież obuwia.) — Jednej z ostatnich nocy włamali się do składnicy firmy PePeGe złodzieje i skradli 200 par obuwia wartości około 1200 zł. Policja przytrzymała dwóch robotników, zatrudnionych w fabryce.

(Poświęcenie sierocińca.) Dnia 13 czerwca odbędzie się poświęcenie nowo wybudowanego sierocińca, kierowanego przez SS. Elżbietanki. Na uroczystość poświęcenia przybędzie do Grudziądza ks. biskup Okoniewski z Pelpina i ks. biskup Dembek z Łomży, były proboszcz grudziądzki i inicjator budowy sierocińca. Koszta budowy tego okazałego gmachu wynoszą około 500 tys. zł. (ski)

Z województw środkowych

(Kalisz. Krótkotrwały żywot.) — Wychodzący niespełna miesiąc „Dziennik Kaliski”, wydawany przez Związek Drukarzy w Kaliszu na rzecz bezrobotnych kolegów, z dniem 18 bm. przestał się ukazywać. Gazeta ta miała być bezpartyjna, lecz w ciągu swojego krótkiego żywota tak się umizgiwała do „sanacji” że wreszcie się zachłysnęła i zamariła ku żalowi swych patronów z B. B. Widać sanacyjne ablegry na kaliskim terenie nie chcą się już przyjmować.

(Nieudzielenie nadzoru sądowego.) Kaliski sąd okręgowy po rozpatrzeniu prośby firmy „Dom Handlowy” Paweł Deutschman w Kaliszu o udzielenie firmie nadzoru sądowego, po wysłuchaniu stron odmówił wydania nadzoru sądowego. (mk.)

(Wieluń. Napływ na roboty sezonowe.) W Wieluniu odbywała się rekrutacja robotników rolnych wyjeżdżających na roboty sezonowe. — W ostatnim czasie zebrało się z różnych zakątków kraju wiele rodzin, które obozem rozbili się w tem miasteczku.

Urząd wojewódzki w Łodzi po porozumieniu się z władzami centralnymi, przybyłą ludność podzielił na grupy i każdą z tych grup, liczącą kilka rodzin, odsyła do poszczególnych powiatów, gdzie mają oni prace.

W ten sposób Wieluń wyzbywa się napływającego elementu.

(Ujęcie zbiegłych z więzienia bandytów.) Straż graniczna ujęła zbiegłych przed kilku dniami z tut. więzienia niebezpiecznych bandytów St. Mateja i Wł. Kaczmarska. Przytrzymani przez straż graniczną jeden ze zbiegów, wzięty w krzyżowy ogień, pytał zdradził miejsce ukrywania się swego towarzysza. Zarządzona obława w lesie, w której wzięła udział policja, przyczyniła się do ujęcia drugiego bandyty. Nadmienić należy, że ujęci bandyci od chwili ucieczki zdążyli popełnić szereg kradzieży. Przedmioty pochodzące z kradzieży w postaci: garderoby, bielizny, pierzyn itp. zostały zabrane z kryjówek leśnej, gdzie uciekinierzy urządzili sobie wygodne legowisko. (wr)

Zgon 96-letniego zakonnika

Wczoraj zmarł w Miejskiej Górcie w klasztorze reformatów na Gószkach brat Gendyfis (Andrzej Ostrowiecki) urodzony 30 listopada 1836 r. (wb)

Zabójca przed sądem w Gnieźnie

Gniezno, 19 kwietnia. Sąd okręgowy w Gnieźnie rozpatrywał dnia 19 bm. pod przewodnictwem wiceprezesa Hoppego sprawę karną przeciwko Stefanowi Pietraszewskiemu z Pobiedzisk o to, że dnia 26 grudnia 1931 r. umyślnie zabił przez pchnięcie nożem w serce na szosie prowadzącej do Lednogóry więc do dworca kolejowego, Piotra Olejnika z Kocanowa. Czyn stanowi zbrodnię z par. 212 k. k. Na rozprawę powołano rzeczoznawcę i 14 świadków. Przewód sądowy wykazał winę podsądnego, to też oskarżyciel wniósł o ukaranie go za zbrodnię z par. 212 k. k. na karę 8 lat ciężkiego więzienia. Sąd po naradzie ogłosił wyrok skazujący oskarżonego z par. 226 k. k. na 5 lat ciężkiego więzienia. (br)

Samobójcza śmierć w studni

Budzyń, 18 kwietnia. W ub. tygodniu popełniła samobójstwo, wskakując do studni, 26-letnia córka gospodarza z Popielnic, Weronika Szczęśniakówna. Jedną z siostr samobójczyni znalazła przed studnią pantofle, a przezuwając tragiczny wypadek przywołała pomoc. Wydobyto zwłoki denatki, jednakże wszelkie zabiegi przywrócenia jej do życia okazały się daremne.

Przyczyna samobójstwa były nieporozumienia rodzinne. (bh)

Niebywały najazd Żydów na Bydgoszcz

Gościnne występy teatru żydowskiego o północy — Więcej policji niż widzów

Miasto nasze przeżywało w poniedziałek nielada sensację. Związek młodzieży żydowskiej, zapowiedział inaugurację sezonu teatralnego „narodu wybranego” na sali Patzera.

Już na długo przed rozpoczęciem przedstawienia poczęły napływać przed salę teatru luźne rzesze ciekawych. Mimo, że już dochodziła godz. 21, a przedstawienie naznaczono na godz. 20, sala świeciła w dalszym ciągu pustkami.

Ale nietylko ciekawi zjawili się licznie przed „teatrem żydowskim”. Również licznie zjawili się policja. Pełno było wszędzie mundurów policyjnych, a wśród ciekawych uwijali się niemniej licznie urzędnicy policji śledczej. Dochodziły słuchy, że inne również bardzo liczne oddziały policji

trzymane były w ostrem pogotowiu. Tak więc cieszyło się przedstawienie wielką frekwencją, ale nie tych dla których je zorganizowano.

Ludziom poczęło się przykrzyć, więc rozchodzili się do domów.

Krótko przed północą powylazili z bocznych ulic wyleknieni Żydzi i przy udziale około 15 osób przedstawienie się rozpoczęło.

Przedstawienia żydowskiego nie brano poważnie, a raczej było ono przedmiotem drwin i dowcipów. Nie w tem jednak tkwi istota rzeczy.

Poniedziałkowa impreza dowodzi, że Żydzi nie na żarty zabrali się do podboju Bydgoszczy. Widocznie dobrze zarabiają na naiwnym ludzie polskim, jeśli takie urządzają imprezy i myślą nawet o utworzeniu w polskiej Bydgoszczy gimnazjum żydowskiego.

Skazanie szpiega niemieckiego w Grudziądzu

Na 8 lat ciężkiego więzienia skazany został urzędnik paszportowy

Grudziądz, 18 kwietnia. Przed kilku miesiącami władze policyjne aresztowały na stacji pogranicznej w Gardej (linja Grudziądz-Kwidzyna) podejrzanego o szpiegostwo urzędnika niemieckiego niejakiego Kopenatscha, lat 45, który jako niemiecki funkcjonariusz paszportowy urzędował na wymienionej stacji. W toku śledztwa okazało się, że podejrze-

nia były uzasadnione. Kopenatschowi wytoczono proces o szpiegostwo, który odbył się dnia 18 bm. przed wydziałem karnym sądu okręgowego w Grudziądzu. Sądowi przewodniczył wiceprezes dr. Kornicki, a oskarżenie wniósł prokurator Baczkowski. Rozprawa odbyła się przy drzwiach zamkniętych. Oskarżony został zasądzony na 8 lat ciężkiego więzienia. (ski)

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z WIDOWNI I Z ZA KULIS

CO MÓWI ROSTWOROWSKI O KUNSZCIE REŻYSERJI

(Przed jutrzejszym „U mety“)

Jutrzejsza „prapremjera“ najnowszej sztuki K. H. Rostworowskiego: „U mety“, wykańcza się w Teatrze Polskim pod kierunkiem dyr. Szczurkiewicza a przy udziale samego autora. Wiadomo, jakim Rostworowski jest znawcą techniki teatralnej i roboty aktorskiej. Mówi o tem każdy jego utwór. Reżyserem i aktorem pozostawia ogromne pole działania, dając im zresztą niesłychanie sugestywne wskazówki w adnotacjach i przypiskach. Zwykle też uczestniczy sam w ostatnich próbach, aby skontrolować jak przedstawia się w scenicznym zrealizowaniu ta wizja, którą miał, pisząc.

W ostatnim numerze krakowskiej „Gazety literackiej“ porównał Rostworowski utwór teatralny do partytury orkiestrowej, reżysera zaś do kapelmistrza, który musi umieć partyturę odczytać i urzeczywistnić za pomocą orkiestry. Nie byłoby słusznym twierdzenie, że czytanie utworów scenicznych nie wymaga takiego specjalnego przygotowania, jak czytanie partytury. O tem powiada Rostworowski:

Miałem do czynienia ze wszystkimi (z wyjątkiem Wilna) większymi teatrami w Polsce, brałem udział w conajmniej 135 próbach, mogę więc śmiało powiedzieć, że jakie 500 godzin obcowalem ze światem aktorskim „bez obsłonek“ — i co? No i przekonałem się, że wchycenie należytego tonu, „usłyszenie“ swojej roli jest nawet dla bardzo wybitnych aktorów pracą, której bez reżysera — reżyser zaś bez objaśnień autora — czestokroć podolać nie potrafią. Zresztą proszę spróbować. Proszę dać nawet bardzo inteligentnej osobie „z towarzysztwa“ jakakolwiek scenę do głosem przeczytania i posadzić przy niej autora. Ręce, że powtórzy za Wyspiańskim: „Chopin, gdyby żył, to by pił...“ i ucieknie, rozmyślając nad przyszłymi obrotami w trumnie.

Należy dodać, że Rostworowski czyta sam po mistrzowsku, wydobywając najsubtelniejsze odcienia intonacji. Ma w tem instynkt niepospolity, u autorów dramatycznych nader rzadki. Z drugiej strony rozumie doskonale, że każdą sztukę można zrealizować na wiele sposobów i swojego nie narzuca, o ile spotka się z innym, równie odpowiednim. Na wielkie role kładzie akcent nie mocniejszy, niż na małe i najmniejsze: Bo, jak powiada:

Każdy utwór sceniczny jest utworem symfonicznym, pisaniem na większą lub mniejszą orkiestrę, złożoną z żywych instrumentów. Każda rola jest równie ważna, równie godna i równie odpowiedzialna, bez względu na jej rozmiary.

Praktyka kulis jest, jak wiadomo, trochę inna. Czemu? To wymagałoby zboczenia ku psychologii aktora, która jest zupełnie swoista i potrzebowałaby dłuższej analizy. To pewna wszakże, iż zupełną rację ma Rostworowski, gdy mówiąc o tem, stwierdza co następuje:

Niestety, inny obyczaj wkraśli się za kulis naszych i nie naszych scen. Zyskały prawo obywatelstwa dziwolągi, jak samograj, ogon epizod, pierwszy garnitur, statystyka... a to wszystko nie jest niczem innym, jak zamienieniem teatru w salę, gdzie popisują się soliści przy akompaniamencie... byle kogo. Tak jest. Byle kogo. O prawdziwości moich słów świadczy sposób w jaki naogół (nie tylko u nas, proszę wierzyć!) obsadza się sztuki „A to damy... temu. Albo nie. Lepiej temu. Wreszcie... obojętne. Taki drobiazgi... Otóż „takich drobiazgi“ niema i między innymi właśnie „takie drobiazgi“ zepchnęły teatr na manowce, z których nie łatwo będzie mu zawrócić.

Mimo osłabionego zdrowia, Rostworowski nie cofnął się przed przybyciem do Poznania, aby osobiście brać udział w ostatnich próbach. Czyni tak z reguły, pozostawiając twórczości reżysero-aktorskiej wolne pole na zasadzie wskazówek w egzemplarzu, a zachowując swoją współpracę i kontrolę na ostatnie pociągnięcia pilnika. Jutrzejsza premjera zapowiada się jako wielkie święto literackie i teatralne.

Książki nadesłane

Dr. Antoni Perettiakowicz: „Wstęp do nauk prawnych“. Wyd. II, Poznań, 1932.
E. Alba: „Pamiętasz...“ Warszawa 1932.
Gł. skł. „Biblioteka Polska“.
Włodzimierz Zelechowski: „Struny świata“. Nakładem Księgarni F. Hoessicka 1931. Warszawa.

ŻYCIE KULTURALNE

Z NASZEJ TEKI

Dział Kultury i Sztuki przyniesie w najbliższym czasie szereg interesujących informacji i omówień z różnych pól pracy umysłowej. Nasza korespondentka nowojorska, dr. Irena Głębocka-Piotrowska z znanymi czytelników z powstałym niedawno w Nowym Jorku polskim Instytutem Kultury i Sztuki przy Roerich Museum. W zakresie muzyki, przyniesie dział korespondencję lwowską dr. Stefani Lobaczewskiej o dużym rozwoju, jaki tam przybiera wykonywanie i słuchanie twórczości współczesnej. Z prac historycznych posiadamy m. in. w tece feljtonu pt. „Nakościskowskiemu szlaku“, napisany przez dra Feliksa Pohoreckiego, a przynoszący wysoce interesujące szczegóły i opisy z życia dawnej Rzeczypospolitej na szczyłku jej samodzielnego bytu. W tym samym zakresie dr. Zygmunt Wojciechowski, profesor U. P. nadesłał nam nowy wycinek z dziejów żydostwa w Polsce, których to dziejów początek przypominają sobie czytelnicy z poprzedniej w Dziale umieszczonej pracy prof. Wojciechowskiego.

Przyczynek do dziejów kultury francuskiej da prof. Uniw. Jagiellońskiego dr. Władysław Folkierski, pod tytułem „Czerwone tło Niebieskiego Ptaka“, kreśląc sensacyjne epizody z życia margrabiny d'Aulnoy, autorki słynnego „Niebieskiego Ptaka“, uwiecznione kryminalnym procesem i omal nie straceniem męża pani d'Aulnoy, zadenuncjowanego fałszywie przez żonę. Niezależnie od tych artykułów i feljtonów nasz dział przynosić będzie, jak dotychczas, obfite informacje o życiu kulturalnym polskiem i obcem, które składają się na kompletny obraz ważniejszych wydarzeń w muzyce, plastyce, krajoznawstwie, ochronie przyrody, slawistyce i t. d.

LITERATURA

„Fatalna noc w Mukdenie“. Pierre Benoit będzie w tych dniach przyjęty do Akademii francuskiej. Wydana przez „Rój“, „Fatalna noc w Mukdenie“ nie usprawiedliwia tych honorów mocniej niż „Atlantida“ i inne sensacyjne romanse Benoita. Nie dla tego, aby opowiadanie było nudne. Mukden z roku 1926 — rzadcy Czag-Tso-Lina — jest opisany barwnie, przegody inżyniera Forestiera z czasu wojny, gdy był kierownikiem francuskiej fabryki broni w Nowo Pietrowsku (stoki Uralu po stronie azjatyckiej), które zajmują prawie połowę książki, mają mocny posmak egzotyizmu; typy Francuzów i Azjatów zarysowane pewną ręką, awanturnik rosyjski i jego córka również wychodzą jasno i w sam raz melodramatycznie. Z tem wszystkim nie można obronić się wrażeniu, że jest to pisane nietylko z wewnętrzną koniecznością, ile z myślą o ilości wydań i egzemplarzy. W zakresie romanse awanturniczego reprezentuje zresztą Benoit i tym razem gatunek dobry, po pisarsku solidnie odrobiony. (rz)

TEATR

„Ptaki“ na powietrzu. Z Warszawy donoszą nam: Pani Irena Solska, która stworzyła i prowadzi teatrzyk na Żoliborzu, jest niestrudzona. Zaledwie za inscenizowała komedie rybałtowskie polskie z wieku XVII — a była to niemała praca i piękny sukces artystyczny — już ma na warsztacie nową robotę. Teatrzyk jej wystawi na otwartym powietrzu Aristofanesa „Ptaki“ w przekładzie dr. Srebrnego, profesora Uniwersytetu Batorskiego w Wilnie. (tw)

SLAWISTYKA

Polonica w Bułgari. Staraniem towarzystwa polsko-bułgarskiego w Sofji wychodzi znów jak dawniej „Przegląd polsko-bułgarski“. Choć niema już dziś w Sofji takich opiekunów zbliżenia obu narodów, jakimi byli poseł Grabowski i zmarły profesor Penew, są ludzie dobrej woli, którzy pragną wznowić dawną zażyłość. Należy do nich Mładzienow, Dora Gabe, Stojanow i inni. Oni też wypełniają swemi artykułami karty organu i notują każdy objaw zbliżenia Należy polskiem slawistom i miłośnikom Słowian zwrócić uwagę na te piękne i godne szacunku usiłowania. (T. Gr.)

NAUKA

Księgozbiór Wileńskiego Tow. Przyj. Nauk. Z Wilna piszą nam: Ofiarność społeczeństwa na rzecz Biblioteki T. P. N. nie ustaje mimo kryzysowych czasów. W pierwszym kwartale bieżącego roku złożyło Bibliotecę dary 19 osób prywatnych i 34 instytucje, łącznie 277 dzieł w 314 tomach. Większe ofiary złożyli: dr. W. Charkiewicz — 75 tomów, Wileńska Biblioteka Uniwersytecka — 36 tomów, Państw. Instytut Nauk Gospod. Wiejskiego — 16 tomów, Tow. Naukowe we Lwowie, dyr. T. Turkowski i L. Uziębło — po 10 tomów. Rękopisy i druki ofiarowali pp. J. Czarowski, W. Martewicz, p. Staniewicz — wspomnienie Heleny z Kardzińskich Romańskiej w 9 tekach. (wz)

Z Lwowskiego Tow. Naukowego. Wydział filologiczny odbył posiedzenie z referatami prof. J. Kowalskiego p. t. „De artis rhetoricae originibus“, porf. R. Ganszyniec pt. „Silvihadia Sarbiewskiego“ i prof. Tarnawski pt. „Fijacja niemieckiego Tytuła Andronika“.

JAK DZISIAJ ŻYJĄ „ATENY WOŁYŃSKIE“

Polskie kresy chcą nadrobić długi sen — Magnes środowiska — Co nam mówi przeszłość i jej pamiętki? — Miasto które żyje — Między Krzemieniem i Krakowem — W gmachu licealnym — Praca nad kulturą muzyczną — Goście i gościny — To, co nasze własne — Przyszła nowa fala — Ku odrodzeniu tradycji.

Krzemieniec, 16 kwietnia.

Nasz Krzemieniec jest jednym z przykładów że w dobie odrodzenia kresy polskie okazują najwięcej sprężystości pracy i realnych zdobyczy: może wynika to stąd, że przez stulecia całe oderwane od ośrodków kultury narodowej, zaległy pole i teraz z tem większą sprężystością, niemal żywiołowo starają się odrobić czas stracony. Czy weźmiemy kresy wschodnie, czy zachodnie, lub północne wszędzie tam wre praca twórcza, mogąca się wykazać realnymi, osiągniętymi już rezultatami.

Tak i Krzemieniec. Czasem zacytnamy wierzyć, iż pewne miejscowości obdarzone są jakimś sympatycznym magnesem, który przyciąga z płaszczyzny wieków doniosłe chwile i fakta. Wszystko, co się tam zdarzy nabiera pewnego stylu, staje się ważkie, a zarazem konieczne właśnie tu, a nie gdzieindziej. Krzemieniec jest takim centrum, skupiając w ciągu wieków poważne wartości. Dowodem chociażby wyszczerbione ruiny zamku, co przez wieki i najdłużej ze wszystkich strażnic opierał się nawale tatarskiej i kozackiej; dalej kopuły kościoła franciszkańskiego (dotąd jeszcze nie rewidzowany) fundowanego przez królową Bonę, która szczególną opieką darzyła miasto i zamek; dalej grupa wspaniałych budowli licealnych, a wreszcie na starym cmentarzu pomnik tej, która dała życie Juljuszowi Słowackiemu. Łańcuch wydarzeń, które przez wieki złożyły zewnętrzną i duchową sylwetkę miasta.

Krzemieniec zdobył przed stu laty zaszczytną nazwę Aten Wołyńskich ale i dziś stara się zasłużyć na nią ponownie, jako stolica kultury całego Wołynia, jako żywy ośrodek, przyciągający ku sobie ludzi i ich pracę. Już samo piękno miasta, położonego malowniczo wśród wzgórz i parowów sugeruje niezwykle nastrój. Tu jeszcze błąkają się cienie pancernych rycerzy, broniących ziem polskich przed hordami i czernią; tu żywa jest tradycja wielkich mężów, twórców liceum krzemienieckiego, promieniającego oświatą i kulturą na cały południowy kraj; tu wreszcie unosi się duch poety, który oczami małego dziecka chłonął otaczające go piękno, a nad falami srebrnej Ikwy uczył się wymowny gwiazd i kwiatów. Wizja rodzinnego miasta towarzyszyła mu przez całe życie na tułactwie i zamknął ją pod martwymi powiekami na zawsze. Może w wawelskiej krypcie śnił mu się jary pełne słowików, i ruiny królewskiego zamku i ślady dalstepowa. Nic tajemniczych losów poety wiąże oba miasta: to, które mu było kolebką i to, które trumnę jego obok prochów królewskich złożyło.

Z tych gór, ruin i pomników idzie nakaz, którego słuchają współcześni. Krzemieniec żyje dziś pełnym życiem. Za długo byłoby rozpisywać się o różnych jego przejawach tego życia, chcąc tylko nadmienić o ruchu artystyczno-umysłowym, skupiającym się w liceum. Ogromny kompleks budynków, otoczony parkiem daje możliwość urządzenia wszelkich imprez. Liceum posiada salę teatralną, salę koncertową, t. zw. kolumnową, która zachowała całość stylu epoki Czackiego, salę balową, a przedewszystkiem piękną i bogatą bibliotekę. Ta przestronność i mnogość budowli umożliwia urządzenie co roku kursów dokształcających dla nauczycielstwa szkół powszechnych; w ciągu lata zjeżdżają się oni z całej Polski. Kursy muzyczne odbywają się tu już od szeregu lat; najwybitniejsze młode siły pod przewodnictwem prof. Rutkowskiego prowadzą w czasie wakacji letnich wykłady, co soboty zaś odbywają się audycje, na których nietylko słuchacze kursów, ale i publiczność z miasta ma możliwość posłuchania dobrej, poważnej muzyki i systematycznego zapoznawania się z wiedzą i kulturą muzyczną.

Odwiedzają też Krzemieniec artyści z całej Polski; koncertują tu: Wacław Kochański, Józef Turczyński, Korwin-Szymanowska, Modrakowska; zespół Reduty bywa częstym gościem; przyjeżdża Osterwa, Jaraż, Siemaszkowa, Malicka i wielu, wielu innych. Co prawda niema w tem nic nadzwyczajnego, nastąpiły takie czasy, że wielcy artyści objeżdżają zakątki, dla czegożby

nie mieli zaglądnąć i do Krzemieńca? Tak, trzeba tylko dodać, że tu czują się naprawdę dobrze, że chętnie powracają, bo jak sami twierdzą: w pięknie i niezwykłym „klimacie“ Aten Wołyńskich odnajdują siebie, ciesząc się swą sztuką i pracą.

Nietylko jednak importem karmi się Krzemieniec. Mamy swój regionalny teatr wołyński z siedzibą w Łucku; przyjeżdża on bardzo często, a na afiszu miewamy takie sztuki, jak ostatnio wystawiony „Dzień jego powrotu“ Zofji Nałkowskiej. Mamy też własne amatorskie lecz artystyczne przedstawienia, reżyserowane przez p. Izę Kunicką. Uczennica i artystka Reduty, od paru lat wyklada dykcję w szkołach licealnych i prowadzi „Placówkę Żywego Słowa Młodzieży Licealnej“. Zespół nasz grywa Fredrę, sztuki ludowe, sięgając nawet do Słowackiego, a niedawno wystawił nader udatnie „Pastorałki“ w układzie L. S. Schillera i Maklakiewicza. Grano je sześć razy z rzędu, zawsze przy pełnej sali, pokonawszy zwycięsko trudności, jakie przedstawiały sceny zbiorowe (w przedstawieniu brało udział 50 osób), oraz wyreżyserowanie chórów i tańców. Ale Krzemieniec żyje szybkim tempem (choćaby to się komu wydawało niezgodnym z wyobrażeniami o „prowincji“!). Pastorałki“ zginęły już w fall odczytów, wieczorów dyskusyjnych, koncertów, gościn teatralnych. Prawie każdy dzień przynosi nam coś nowego. Miasto, które ongi było Atenami Wołyńskimi, zabiega usilnie o to, aby te tradycje odrodzić w twórczym życiu.

Elżbieta

Zaleska-Dorożyńska.

Region wołyński i praca nad nim. W dzisiejszym ruchu regionalnym w Polsce w niektórych jej stronach bardzo wiele inicjatywy, ruchliwości i pracowitości wykazuje nauczycielstwo szkół powszechnych, co uważać należy za objaw pocieszający i zdrowy. Wyrazem tego rodzaju pracy są dwa tomy „Rocznika Wołyńskiego“ wydane w Równem pod redakcją J. Hoffmana (t. 1-szy o 162 stronach, 2-gi z r. 1931 liczy aż 584 stron) nakładem wołyńskiego zarządu okręgowego Związku pols. nauczyc. szkół powszechnych. W całości dzieło to, liczące aż 27 rozpraw w różnych dziedzin wiedzy, daje ciekawy i rozmaity pełny obraz Wołynia. Wprawdzie nie wszystkie prace stoją na odpowiednim poziomie, ale wszystkie stanowią zarodki dalszej pracy w różnych kierunkach. Znajdziemy więc tu fragmenty z historii Wołynia i z jego archeologii, sztuki, etnografii (o wołyńskich pisankach szkic ilustrowany szeregiem fotografii), fitogeografii, geologii a nawet notatkę zawierającą zbiór nazw miejscowych. Przy końcu zestawili redaktor bardzo pożyteczną bibliografię dotyczącą Wołynia około (200 pozycji). (P.)

Pisma nadesłane

„Nowiny Społeczno - Lekarskie“, Nr. 7. Treść: Porządek dzienny Zarządu Głównego. — Numer uzdrowiskowy. — Z życia Związku Lekarzy Państwa Polskiego — Okręg Wielkopolski - Pomorski. — Dr. E. Hanke: „Podatek dochodowy — odtrącanie wydatków“. — Statut Kasy Chorych (c. d.). — Medycyna społeczna i lekarskie życie zagranicą. — Dr. R. Kleber-Dakowska: „Niemieckie stosunki kasowe“. — „Zmiany w prawodawstwie ubezpieczeń społecznych w Niemczech“. — „Praktyka lekarzy cudzoziemców w Czechosłowacji“. — Dr. M. Skokowska-Rudolfowa: „Środki ochronne przeciw zakażeniu gruźlicą bydłą w Polsce i zagranicą“. — Kronika. — Z pism i książek. Adr. Red.: Warszawa, Chmielna 58, m. 1.
„Przegląd Morski“. Nr. 37. Treść: S. Abzółtowski, plk.: „Uwagi o lotnictwie morskiem“. — W. Abramowski, plk.: „Myskowanie fortyfikacji nadmorskich“. — Por. mar. Staniewicz: „Zagadnienie marynarki wojennej w Rosji Carskiej na tle stosunków międzynarodowych w końcu wieku XIX i na początku XX“. — Por. mar. Zukowski: „Kilka słów o okreśianiu miejsca podług nabeżników“. — Kdr. ppor. dypl. Kłossowski J.: „Strategia morska według dzieła admirała Castex'a: „Théorie des stratégies“. — Siwicki K., inż.: „Wykorzystanie nowych możliwości w elektrotechnice okrętowej“. — Kdr. ppor. dypl. Stankiewicz: „Kronika zagraniczna“. — Kronika bibliograficzna. — Biuletyn gazowy Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwważowej.
„Sztuki Piękne“. Nr. 3. Treść: T. Mańkowski: „Królewska Fabryka Farfurowa w Belwederze“. — H. Jasiński: „Nad wraz smutna sprawa“. — W. Terlecki: „Maurycy Gottlieb“. — Kronika artystyczna. — Adr. Red. Warszawa, Hoża 22, m. 10.

Rozwój komunikacji samochodowej w Polsce

Ogłoszone przez Główny Urząd Statystyczny dane, dotyczące zarejestrowanych pojazdów mechanicznych w Polsce (bez wojskowych) na dzień 1 stycznia 1932 r. pozwalają zobrazować skutki, jakie spowodował z jednej strony kryzys gospodarczy, z drugiej — wprowadzenie opłat na fundusz drogowy w trakcji mechanicznej.

Według danych, dostarczonych przez ministerstwo robót publicznych, na dzień 1 stycznia liczone w Polsce 46 100 klm. dróg bitych, w tem 23 740 klm. były obsługiwane przez autobusy, a więc przeszło połowa. Ponadto samochody kursowały jeszcze na 1 310 klm. dróg gruntowych, ogółem więc trakcja mechaniczna obejmowała 26 870 klm. dróg, a że w tym czasie liczone tylko 17 352 klm. kolei normalnotorowych i 2 249 klm. wąskotorowych, przeto z porównania przytoczonych liczb wyraźnie wpływa doniosłość komunikacji samochodowej u nas.

Rok 1931 był dla ruchu samochodowego wręcz katastrofalnym. Wówczas bowiem, gdy w ciągu pięciolecia 1927 — 1931 ilość pojazdów mechanicznych w Polsce zwiększyła się o 140,8% (z 19 655 w r. 1927 do 47 331 na 1 stycznia 1931 r.), to w ciągu jednego tylko roku ubiegłego liczba ta spadła o 22,4% i wyniosła na dzień 1 stycznia 1932 r. 36 737 pojazdów.

Na uwagę zasługuje fakt, że najwięcej pod tym względem ucierpiały te dzielnice, które i przedtem miały słaby ruch samochodowy, a więc w woj. południowych i wschodnich. Tak np. w woj. lwowskim ilość pojazdów samochodowych zmniejszyła się w ciągu ostatniego roku o 42,0% (z 3 064 na 1 777), w tarnopolskim — o 33,9% (z 381 na 252), w woj. wileńskim zmniejszyła się ilość samochodów o 35,5% (z 682 na 440), w nowogródzkim — o 33,2% (z 352 na 235), w poleskim — o 27,2% (z 423 na 308). Natomiast województwa o ożywionym ruchu samochodowym zredukowały znacznie mniej pojazdów mechanicznych, tak np. Śląsk — o 8,8% (z 4 373 na 3 986), a woj. łódzkie nawet powiększyło ich liczbę nieznacznie (z 3 437 na 3 469, t. j. o 1%).

Znacznym zmianom uległ u nas ruch samochodowy w roku ubiegłym i pod względem jakościowym. W r. 1927 mieliśmy 16 554 samochodów (prywatnych i rządowych, zarobkowych, autobusów i ciężarowych), co stanowiło 84,2% ogólnej ilości pojazdów mechanicznych, natomiast na motocykle przypadało 3 022 t. j. 15,4%. Już w r. 1931 stosunek ten zmienił się na korzyść motocykli, których stosunek wyniósł 17,6%, a w r. 1932 — 21,9% (8 047 sztuk na 36 737 pojazdów mech.). Wpływ kryzysu jest tutaj wyraźny: motocykle, jako znacznie tańsze coraz więcej wchodziły w użycie. Fundusz drogowy natomiast wpłynął wybitnie na redukcję ilości autobusów, gdyż ilość ich z 4 293 w styczniu 1931 r. spadła do 3 047 w r. 1932, t. j. o przeszło 29%. Dla naszego zatem ruchu mięszyniastowego był to cios bardzo dotkliwy.

W samej Warszawie zaszły również duże zmiany. Ilość pojazdów mechanicznych spadła w ciągu roku z 8 892 do 6 627, t. j. o 25,5%, a więc dość znacznie. Nader charakterystyczne zmiany zaszły również i pod względem jakościowym, wówczas bowiem gdy w r. 1931 samochody prywatne stanowiły 35,1% pojazdów mechanicznych, to w r. 1932 — 36,0%.

Najwięcej wszakże ucierpiały samochody zarobkowe (taksówki), gdyż ilość ich z 3 014 spadła w ciągu roku do 1 795, w stosunku zaś do ogólnej ilości taksówki stanowiły przed rokiem 33,9%, a obecnie — 27,1%. Ilość wozów ciężarowych uległa pewnemu zmniejszeniu (z 1 521 na 1 145), stosunek zaś procentowy prawie się nie zmienił (17,1% i 17,3%), ilość motocykli nieznacznie się zmniejszyła (z 1 002 na 970), stosunek zaś procentowy wzrósł z 11,3% do 14,6%.

Ilość pojazdów na 10 000 mieszkańców z 14,8 w r. 1931 spadła do 11,4, t. j. cofnęliśmy się do cyfr z r. 1929. Warto zauważyć, że w tym roku na tysiąc mieszkańców w Polsce mieliśmy jeden samochód, a w Stanach Zjednoczonych 206,5, we Francji 26,8, w Niemczech 8,4, w Anglii 26,2, a nawet w Egipcie 1,7.

Twierdza złota

Odbrymnie zapasy złota, jakie nagromadziły w skarbcach swych banki światowe, wymagają specjalnych urządzeń dla wszechstronnego zabezpieczenia tych skarbców. Pierwsze miejsce pod tym względem zajmuje bez wątpienia Bank Angielski w Londynie, który na cele przebudowy skarbcza przeznaczył około pół miliona funtów czyli ca. 20 milj. złotych. Urządzenia te są wprawdzie dopiero w jednej trzeciej części wykonane, lecz dają już dzisiaj absolutną gwarancję. Eksperti, znający także urządzenia skarbcowe wielkich banków amerykańskich są zdania, że niema na świecie drugich tak potężnych z takim wyrafinowaniem urządzonych instalacji skarbcowych.

Skarbcza Banku Angielskiego znajdują się w głębokości 20 m. pod powierzchnią ulicy i tworzą tam ogromny blok, zbudowany z betonu i stali. Drzwi w tym bloku składają się z grubych na szerokość dłoni stalowych płyt pancernych. Spód skarbcza tworzy kilka metrów gruba płyta żelazobetonowa, pociągnięta wewnątrz grubą płytą stalową. Podobnymi płytami wyłożone jest całe wnętrze skarbcza. Wylizowane jest niepodobniestwem wtargnąć od dołu do tych podziemi. Nawet gdyby się

posługiwało najbardziej nowoczesnymi środkami i maszynami, i gdyby cały blok skarbcowy odkryto, trzeba by jeszcze pięć tygodni wyteżonej pracy, by wtargnąć do jego wnętrza. W takim wypadku dostęp byłby możliwy tylko zgóry, i to za pomocą dynamitu i tlenu, aczkolwiek wystarczyłoby ustawić jeden karabin maszynowy, ażeby uniemożliwić wszelki dostęp do skarbcza. Gdyby się nawet cały gmach bankowy wysadziło w powietrze, skarbciec pozostałby nietknięty. Nawet najpotężniejsza bomba odbiłaby się o blok skarbcowy, niby ślepy pocisk.

Winda, poruszająca się w stalowej klatce, transportuje sztaby złota do podziemi. Klatka ta może być przez stróżującego urzędnika natychmiast zalana wodą. Główne drzwi do skarbcza ważą 25 000 kg., a żaden urzędnik banku nie zna zaklecia, na któreby się drzwi te rozwarły. Nawet gubernator banku Montage Norman, niepotrafiłby wymówić zaklecia „Sezanie, otwórz się”, ponieważ zna je tylko częściowo. Zamek otwiera się podług skomplikowanego klucza, który znają rozmaici urzędnicy tylko w ulamkach. Tylko wspólnie potrafią oni zamek otworzyć i wtargnąć do sanktuarjum narodu angielskiego. Poza tem za każdy z nich jeszcze także szyć poszczególnych drzwi, tak iż wydobyć choćby jednej sztaby złota zajmuje sporo czasu. Skarbciec sam wyłożony jest jeszcze grubą warstwą asbestu i krzemkówki, tak iż nawet długotrwały ogień nie jest w stanie spalić choćby kartkę papieru w wnętrzu skarbcza. Każdy urzędnik, wchodzący do skarbcza, musi się przedtem i potem ważyć, nawet sam gubernator banku musi się opowiedzieć stróżującym urzędnikom, dla czego wchodzi: do skarbcza.

Tak więc skarbciec Banku Angielskiego tworzy twierdzę podziemną wręcz nie do zdobycia.

W i P.

Bank angielski

zabrania swym urzędnikom używania kosmetyków

Dyrekcja Banku angielskiego wydała ostatnio rozporządzenie, zwrócone do licznej armii swych urzędniczek, mocą którego zabrania im ona stosowania „zwracających uwagę” kosmetyków, jak pomady do warg, pudru, szminki etc. Jednocześnie zaś dyrekcja wydała t. zw. książkę niebieską, w której streszczone zostały przepisy „przyzwoitego” zachowania się urzędniczek, które winny w lokalach banku zachowywać się „ladylike”. Poza tem dyrekcja wkrocza tu też w dziedzinę stroju i zaleca ze względów „przyzwoitości” sukienki z czarnych, szarych i granatowych materiałów, zaś bluzki białe rekomenduje się jedynie na lato. Urzędniczki banku są podobno bardzo dotknięte tem rozporządzeniem i zamierzają protestować przeciw niemu.

Wstrząsająca spowiedź lekarza-truciciela

W czerwonej Moskwie zmarł śmiercią samobójczą dr. Kukow, znany podobno i ceniony dla swej staranności o dobro chorych lekarz. Nazajutrz prokuratorja Sowieków otrzymała list od zmarłego, — list, o publikowany następnie w całej rosyjskiej prasie.

Przed kilkoma laty — ciągnie swą spowiedź doktor Kukow — zjawia się u mnie profesorka R., skarżąc się na ból w górnej wardze. Znalazłem na niej w rzeczy samej niewielki pryszczek. Wydał on mi się zaraz podejrzany. Poprosiłem pacjentkę o pokazanie mi swej pomadki do ust. Ujrawszy ten kosmetyk, zrozumiałem wszystko: zawierał on tłuszcz koński.

Były to glodowe czasy rewolucji, gdy ludność żywiła się niemal wyłącznie koniną. Do pomadki dostały się zarazki nosaczynny. Jest to, jak wiecie, straszliwa choroba, która i na ludzi może się przenieść i wówczas niemal zawsze kończy się śmiercią.

Nic nie mówiąc nieszczęśliwej kobiecie, wezwałem jej męża i odkryłem mu całą prawdę. Dalem mu radę, jedyną radę, jaką dać mogła medycyna. Profesor R. protestował, miał mnie za szaleńca, płakał. A wreszcie i on, sam uczony, ukorzył się przed nieuchronną diagnozą wiedzy. Wrócił do domu, i swej młodej, niczego nie przecuwającej żonie, podał w zupie dawkę cyankali. Nazajutrz jako lekarz stwierdziłem śmierć na udar serca. Dziś profesora R. niema już wśród żyjących: moja spowiedź zaszkodził mu nie może.

Wypadek z żoną profesora otworzył mi nową drogę medycyny. Tam, gdzie lekarstwo było bezsilne, a wiedza jedynie przedłużeniem gorszego od śmierci konania, tam kładło kres bólowi: cyankali. Trucizna stała się ostatnim ze środków, jakie począłem dawać tym, dla których w całej mej wiedzy i praktyce lekarza nie mogłem już znaleźć ratunku.

Wiedziałem o jednym: ani chory ani jego rodzina nie zgodzi się na podobne wyjście. Odeprze je prawodawstwo. Trzeba wobec tego ich wszystkich: rodziny, społeczeństwa, prawodawstwa postawić wobec faktu dokonanego. Trulem! Sam wystawiałem później diagnozę śmierci. Tak otrulem czterdziści osób.

Pytacie teraz, dlaczego sam, w sile wieku i zdrów, popełniłem samobójstwo? Niech się i z niego wypowiedzi. Było to wykonanie wydanego na siebie samego wyroku! Niedawno zachorowała Natasa B. Zmarła ona przed kilkoma dniami. Na atak serca. Tak wypisałem w wystawionym przez siebie atencie. Było to jeszcze jedno, jak domyślicie się, morderstwa. Skonsta-

towałem u chorej raka żołądka. Cóż miałem robić? Gdy jednak dokonał sekcji zwłok, przekonałem się o strasznej prawdziwości diagnoza przez dziwny, niewytłumaczalny przypadek losu była mylną. Raka żołądka nie było...

„Natasa B. była moją kochanką. Ale to do rzeczy nie należy. Sekcja pokazała mi mój błąd, mój wielki, bardzo wielki grzech. Wyzwolił dobrowolna, przez własne sumienie wyznaczona kara”.

O łaciński alfabet dla języka chińskiego w Rosji

W Rosji sowieckiej opracowano łaciński alfabet dla Chińczyków. Instytut nauk wschodnich przy Akademii Nauk ZSSR zakończył w tych dniach prace około opracowania alfabetu łacińskiego dla języka chińskiego. Równocześnie opracowano ortografię tego języka dla ludności chińskiej, zamieszkującej w Z. S. S. R. Nowy alfabet chiński liczyć będzie 28 liter. W najbliższym czasie nowego alfabetu i ortografii uczyć się będzie 12 000 Chińczyków we Władywostoku. Bezwzględnie też w alfabecie tym wydane zostaną podręczniki naukowe oraz pisma, jak również wszelkie inne druki. Jak wiadomo inteligentny Chińczyk musi znać przeszło trzy tysiące znaków pisańskich, aby mógł powiedzieć, że wada doskonale językiem ojczystym. Nic więc dziwnego, że nauka pisania w Chinach była znacznie utrudniona, gdyż nie każdy potrafił opanować obszerny alfabet chiński. Czy i w jakim stopniu alfabet łaciński znajdzie wśród Chińczyków zastosowanie i rozpowszechnienie, trudno narazie przewidzieć.

Największy obraz olejny na świecie

Największy obraz wyszedł z pod pędzla włoskiego malarza okresu Renesansu, Tintoretta Mierzy on 23 i pół metra długości i 9 metrów wysokości. Na obrazie znajduje się blisko 700 osób sportretowanych. Dzieło to zdobi obecnie ściany pałacu Dożów w Wenecji i stanowi przedmiot ogólnego zainteresowania ze strony turystów.

Małżeństwa unieważnione w 1931 roku

(KAP) W ostatnim zeszycie „Acta Apostolicae Sedis” zamieszczone są dane o procesach w sprawie unieważnienia małżeństw przez Rzymską Rotę w 1931 r. Z tych danych wynika, iż w ub. r. w najwyższym dla całego świata katolickiego trybunału zostało zakończonych 56 procesów o unieważnienie związku małżeńskiego, z których 24 Rota Rzymska załatwiła przychylnie, resztę zaś odrzuciła. Dane powyższe stanowią najlepszą odpowiedź, jaką Kościół katolicki przywiązuje wagę do sakramentu małżeństwa.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Wystawa szkół zawodowych woj. Lubelskiego i Wołyńskiego

Wystawa szkolnictwa zawodowego woj. Lubelskiego i Wołyńskiego zostanie otwarta w dniu 22 maja 1932 r. i trwać będzie do 31 maja 1932 r. W wystawie bierze udział 30 szkół zawodowych męskich i żeńskich (rolniczych, rolniczo - przemysłowych, technicznych i handlowych). Komitet wystawy wyłonił następujące sekcje: 1) propagandowo - prasowa, 2) porządkowa, 3) statystyczna, 4) psychotechniczna, 5) handlowa, 6) rolnicza, 7) rzemieślnicza - przemysłowa i techniczna oraz 8) zawodowego szkolnictwa żeńskiego. Wspomniane sekcje przy pomocy efektów świetlnych i innych tym podobnych technik opracowują statystykę szkolnictwa zawodowego dorobku szkół, reprezentujących działy: stołarski, budowlany, tapicerski ślusarski, kowalski, elektromonterski, koronkarski, bielizniarski krawiecki, koszykarski, handlowy z kantorem i działem sprzedaży, tkacki, przetwórstwo, ogrodnictwo itp. Poza tem ogłoszony zostanie szereg odczytów n. t. szkolnictwa zawodowego.

Mając na uwadze wycieczki z poza Lublina i dalszych ośrodków Polski, Komitet wystawy przygotował miejsca na noclegi, zapewnił tanie i obfite obiady w cenie 80 gr do 1 zł. i organizuje na dworc kolejowym biuro informacyjne, specjalnie uproszeni przewodnicy oprowadzą wycieczki po starym grodzie, bogatym w wypadki historyczne, pokazując zwiędzającym: Zamek Królewski z ciekawą pod względem architektonicznym kaplicą, Katedrę, Bramę Krakowską, Grodzką, Trybunalską, Trybunał, miejsce znane z legend w historii polskiej, dom, w którym ujrzał światło — Wincenty Pol, muzeum, pomnik Unji Lubelskiej, ślady prac Władysława Jagiełły — jak kościół Wizytkowski, Uniwersytet itp.

Schronisko w Górach Świętokrzyskich

Jak w latach ubiegłych, tak i w tym roku czynne jest w górach Świętokrzyskich schronisko turystyczne im Stefana Żeromskiego. Schronisko znajduje się we wsi św. Katarzyna gm. Bodzentyn i jest tak urządzone, że mogą w niem znaleźć nocleg i pomieszczenie zarówno pojedynczy turyści, jak i zbiorowe wycieczki.

Ze względu na rozpoczynający się ruch turystyczny, który w maju i w czerwcu jest wyjątkowo ożywiony, wskazane jest wcześniejsze zgłaszanie wycieczek pod adresem: Schronisko turystyczne im Stefana Żeromskiego, wieś św. Katarzyna, poczta Bodzentyn.

„Głos Młodzieży” we Włocławku

(KAP) Wyszedł pierwszy numer „Głosu Młodzieży” wydawnictwa Związku Młodzieży Polskiej we Włocławku. „Głos Młodzieży” ma charakter wewnętrzny - organizacyjny i jest ogniwem myśli między Związkiem a poszczególnymi Stowarzyszeniami. Odzierciadając zamierzenia, poglądy i doświadczenia pracy, stanowi cenny przyczynek do poznania duszy młodzieży i staje się drogowskazem pracy społecznej nad młodzieżą dla starszych.

SPORT

Ciężka atletyka

„YMCA” - Warszawa i „Sztekker” - Poznań. W tym ciekawym meczu zapasniczym który odbędzie się w niedzielę o godzinie 20 w hali reprezentacyjnej klub „Sztekker” reprezentują: w kocięcej Grodzki, stoczył 45 walk w tem 10 przegranych na początku swej kariery sportowej; w piórkowej Nowicki przeszedł 23 walki z 4 przegranymi; w lekkiej Sprada po z trenowaniem z półśredniej może być groźny; w półśredniej Grodzki II będzie miał nielada orzech z Kielą; w średniej Marjański, ma poza sobą kilka walk i żadnej przegranej; w półciężkiej Łukaszewicz tylko 5 walk przegrał na 60; w ciężkiej Elsnar startuje od roku, posiadając już kilka ładnych zwycięstw.

Lekka atletyka

Zawody wewnętrzne „Warty” po starannych eliminacjach, do których stanęło ponad 70 zawodników, odbędzie się w niedzielę, o godz. 15 na własnym boisku. Program obejmuje biegi 100, 200, 400, 5000 m, 400 m przez pł. skoki w wyż. w dal, trójskok i o tyczce, rzuty dyskiem, oszczepem i kulą. Ponadto odbędzie się bieg na 1000 m, stanowiący równocześnie eliminację do sztafety 3x1000 m w rozgrywek z AZS Warszawa, wyznaczonej na 15 maja w Łodzi. Bieg ten był już raz rozegrany w eliminacji i pierwszy dwaj (Lesicki i Kędzia) uzyskali czas lepszy od rekordu okręgowego.

O puchar Davisa

Finlandja odwołała swą rezygnację i wystawia przeciw Węgrom Grotmusfelda oraz młodego gracza Biaudet'a.

Barw Anglii będą bronić: Perry i Lee (Austin jest chory) oraz w podwójnej Perry i Hughes.

W reprezentacji Niemiec walczą Prenn i Cramm, w podwójnej Cramm i dr. Desart.

Piłka nożna

Mecz z Włochami. Poselstwo polskie w Rzymie ukończyło onegdaj pertraktacje z p. Zanettim, prezesem Włoskiego Związku Piłki Nożnej co do nieoficjalnego spotkania Włochy i Polska pod firmą Włochy (Środkowo - Południowe) i Polska (Środkowo - Południowa), które ma się definitywnie odbyć w dniu 28 października w Rzymie. Ze względu na obchód 10-lecia fałszywym w tym dniu mecz ten ma ogromne znaczenie propagandowe.

Z okazji meczu Polska i Jugosławia poselstwo polskie wystąpiło z inicjatywą równoczesnego urzędowego spotkania Kraków i Białogród, z tem, że zawody między państwowe odbywałyby się w jednym kraju, a spotkania międzymiastowe równocześnie w drugim. Reprezentacje wymienionych miast walczącej mają o puchar ofiarowany przez postać polskiego w Jugosławii, p. Günthera.

„Garbarnia” i „Hertha”. Polski Komitet Imprez Sportowych w Berlinie, pracujący pod egidą poselstwa doprowadził do skutku spotkanie pomiędzy „Herthą”, mistrzem Niemiec na rok 1931/32 a naszym mistrzem „Garbarnią” z Krakowa, jednak termin został niefortunnie dobrany (28 maja). Ponieważ koliduje to z wyprawą do Jugosławii, dokąd niejedyn gracz „Garbarni” będzie musiał jechać w reprezentacji Polski, wiadomo zatem, jak się do tej sprawy ustosunkują nasze władze piłkarskie w Warszawie.

Taksy i diety sędziowskie. W związku z uchwałą walnego zgromadzenia o wszczęcie pertraktacji celem obniżenia taksy i diet sędziowskich wyznaczył PZPN płk. Ajdukiewicz (wiceprezesa) i mjr. Świątko (sekretarza) do komisji, która porozumie się z prezydentem P. K. S. w sprawie tej zniżki, będącej bardzo na czasie.

Ciekawy mecz. W niedzielę boisko K. S. „Warta” będzie widowiską niezwykle rozgrywki pomiędzy kombinowaną drużyną ligową, a zespołem Old - boyów. Drużyna „Old - boyów” to zespół, który wystąpi w najbliższym składzie jako „Warta” kiedykolwiek posiadała. Senjorzy przygotowują się pilnie do spotkania.

Szermierka

Mistrzostwa Polski pań we florecie odbędzie się w Poznaniu w dniach 23 i 24 b. m. w sali ośrodka. Organizuje mistrzostwa sekcja szermiercza AZS Poznań. Dotychczasowy tytuł mistrzyni Polski dzierży p. Gertruda Gronowska (AZS). W ramach mistrzostw odbędzie się akademja szermiercza w niedzielę 24 b. m. o godz. 12 w sali kinoteatru „Słońce”. Zobaczymy tam p. i. atrakcyjny mecz na szpadzie dwóch czołowych naszych „asów” por. Laskowskiego i kpt. Małtyński. Ponadto niezwykle interesujące będzie spotkanie na szabli między por. Laskowskim, a fechm. Zagackim. Przedaż biletów odbywa się w fil. Szrajbrowa.

Karol Hubert Rostworowski

znakomity dramaturg, laureat tegorocznej literackiej nagrody państwowej. Prapremjera jego ostatniej sztuki „U mety”, która odbędzie się jutro w Poznaniu w Teatrze Polskim, jest najpoważniejszym wydarzeniem w polskim życiu kulturalnym czasów dzisiejszych

Ciekawe wieczory

czekają Poznań w dniach najbliższych. I tak w sobotę 23 bm., prof. dr. A. Wrzosek wygłosi wykład pt. „**Poganimy we współczesnej cywilizacji europejskiej**”. Niemniej ciekawą kwestję poruszy prof. dr. L. Dobrzyńska-Rybicka we wtorek, 26 bm. — mianowicie przedstawi szczyty i niziny społeczeństwa w temacie: „**Elita i masa**”. Wreszcie do Francji przeniesie nas wyobraźnia prof. I. Stein, mówiąc w środę, 4 maja, o sprawie, będącej niesłychanie na czasie: „**Jak katolicy francuscy bronią katolickiej szkoły**”. A na koniec usłyszymy niezwykle ciekawy temat: „**Katolicyzm w życiu umysłowym**”. Omówi go dr. B. Stelmachowska w piątek 6 maja. Zatem pięć wieczorów, poświęconych sprawom współczesnym, nadzwyczaj ważnym. Wszystkie wykłady razem stanowią cykl — a odbywać się będą w Uniwersytecie Poznańskim, w sali 17 Collegium Minus, o godz. 20. Urządza je Związek Absolwentów Kat. Szkoły Społecznej w Poznaniu. Protektorat

przyjął J. Em. ks. kardynał Prymas Hlond. Bilety wstępu tylko 50 gr — studenckie 20 gr.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Czwartek, dnia 21 kwietnia 1932 r.

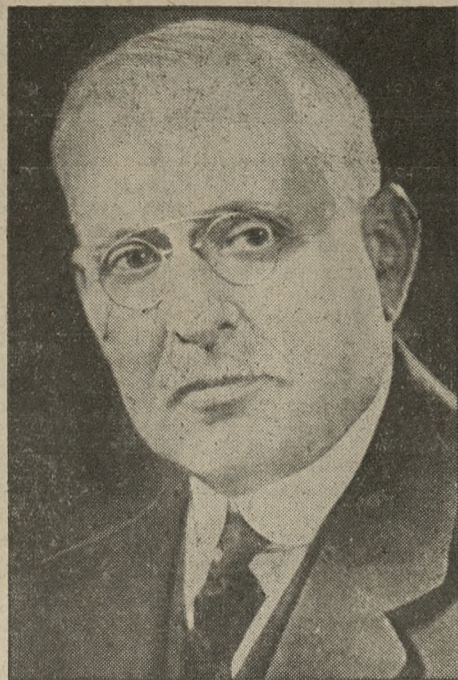
Poznań (335 m) godz. 11.45 (Warszawa): godz. 12.15 (W); godz. 12.35 (W); godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 15.25 (W); godz. 16.55 feljton roln. pt. „Zwalczanie wrogów sadów” (wygl. p. Z. Makowski); godz. 17.10 (W); godz. 17.35 koncert solistów; wyk.: Halina Jasnochowa (sopran), Kajetan Bojarski (tenor), Roman Heising (baryton); godzina 19.05 lekcja języka ang.; godz. 19.20 rolnicza skrzynka radiowa; godz. 19.35 (W); godz. 19.50 (W); godz. 20.10 koncert europejski z Kopenhagi via Warszawa; godzina 22.15 — 0.15 rewja pt. „Walter pod Messalką” tr. z Warszawy.

Warszawa (1412 m) godz. 12.15 „Pomoc finansowa dla rolnictwa” — wygl. Wacław Borowski; godz. 12.35 XXIV koncert szkolny z Filharmonii Warszawskiej; godz. 14.45 płyty; godz. 15.25 odczyt maturalny pt. „Kościuszko — prof. Henryk Mościcki; godz. 15.45 kom. dla żegluga i rybaków; godzina 15.50 program dla dzieci starszych: 1) „Głos z oddali” — feljton St. Karwickiego; 2) Dialog J. Stępowskiego: „Przechadzka po okrecie”; g. 16.20 lekcja jęz. franc. godz. 16.40 płyty; godz. 17.10 „Problem wielkiego miasta” — dr. Lech Niemojewski; godzina 17.35 koncert w wyk. solistów: Janina Familier - Heonerowa (fortepian), Zinaida Kowerska (sopran), Herman Dattner (fort.); godz. 19.15 skrzynka pocztowa rolnicza — inż. Wacław Tarkowski; godz. 19.30 wiadomości sportowe; godz. 19.35 prasowy dziennik radiowy; godz. 19.50 feljton pt. „Łódź — miasto niekochane” — p. Marian Dienstl - Dąbrowa; godz. 20.10 koncert europejski z Kopenhagi; godz. 22.30 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Kalundborg (1154 m) i Kopenhaga (281 m) 20.00 koncert europejskiej muzyki duńskiej z udziałem orkiestry symfonicznej i zespołu choralnego; **Parýz (1724 m) 20.45 „Rycerskość wieśniacza” op Mascagniego; 20.15 Koenigswusterhausen, Kalundborg, Oslo, Budapeszt, Wiedeń, Praga, Langenberg itd. koncert z Kopenhagi.**

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Wielkopolski Klub Bandonistów w Poznaniu.** Ćwiczenia klubu odbywają się co poniedziałki i czwartki w lokalu p. Kwiatkowskiego, ul. Gen. Kosińskiego 26
— **Męski Chór Kościelny w Poznaniu-Górczynie.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w piątek, 22 bm o godz. 20-tej w ochronce przy ul. Bosej. Lekcje odbywają się w środy i w piątki o godz. 20 w ochronce gdzie przyjmuje się też zgłoszenia na członków.
— **Zł. P. Rz. Sekcja Czeladzi Garniarzkiej i Fliskarskiej.** Nadzwyczajne ze-

Samuel Insull

niegdyś pomocnik Edisona, założyciel największego amerykańskiego koncernu wytwórców prądu elektrycznego (z siedzibą w Chicago). Ostatnio koncert Insulla zgłosił upadłość. Pasywa koncernu przekraczają 2 i pół miljarda dolarów (około 22 miljardy zł.).

branie odbędzie się w niedzielę, 24 bm o godz. 11.15 w lokalu p. Jarockiej, ulica Masztalarska 8a.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgon:

Czesław Jakubowski, 1 godz Jan Brzozowski, robotnik, 33 l. Henryk Witkowski, 3 l. 9 mies 40 dni Jadwiga Beickowa, z domu Pastowska, wdowa, 77 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: B. S. za otrzymane łaski, prosząc o dalsze, 5 zł. — Edw. Suszczyński, 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 174 zł.

Na kaplicę św. Antoniego w Nazarecie: Matczyńska — Poznań, 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 183 zł.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— T. M. Zasadniczo gospodarz zobowiązany jest utrzymywać mieszkanie w stanie możliwym do zamieszkania Jeżeli jednak lokator bez porozumienia się

z właścicielem odnowił sobie mieszkanie, to kosztów tego odnowienia nie może potrącać sobie z dzierżawy. (aOK.)

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

CUKIER KRZĘPI A Kanoldy JESZCZE LEPIEJ!

dw 3271

„DERNIER CRI” SZACHA
to doskonały puder, ściśle przylegający do twarzy o miłym i subtelnym zapachu. Polecam również wody kwiatowe, perfumy i mydła o zapachu „DERNIER CRI”.
nw 9827

Stefan hr. Czarnecki

z Siekowa

zmarły dnia 11 kwietnia 1932 r., były dyrektor i długoletni członek komitetu Towarzystwa Meljoracji Obrzy, pozostawił u członków Towarzystwa i współpracowników wspomnienie ofiarnej pracy i niezwyklej obowiązkowości.

Cześć Jego pamięci!

Dyrektor Towarzystwa Meljoracji Obrzy

zw 14337

J. Żółtowski.

Za okazane szczerze dowody współczucia w ciężkim bólu naszym, za liczne wieńce oraz łaskawy współudział w pogrzebie ś. p.

Michała Jabłońskiego

składamy wszystkim, a w szczególności Wielbnemu Księdzu Klimkiewiczowi nasze serdeczne

podziękowanie.

zw 14345

Żona z dziećmi.

W trzecią bolesną rocznicę śmierci naszej ukochanej żony i matki, ś. p.

Ireny Rostowej

odbędzie się

msza św. żałobna

w piątek, 22 kwietnia, o godz. 9.30, w kościele św. Marcina.

zw 14346

Mąż z dziećmi.

Za liczne dowody współczucia, wieńce, kwiaty i udział w obrzędach żałobnych ś. p. brata mojego

Alfreda Bauma

lekarza weterynarza w Buku

dziękuję serdecznie.

dw 3369 **Waldemar Baum, radca.**
Berlin, Baumschulenweg-Coepenickerlandstr. 260.

VICHY KARLSBAD RISSINGEN EMS i inne dary
TABLETKI MUSUJĄCE KLAWE

Tw 969

Od lat 40 istniejąca

KSIĘGARNIA

i skład papieru, położony przy prynejpalnej ulicy zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia przyjmuje

Stefan Maciejewski, mistrz rzeźnicki
Inowrocław, ul. Solankowa 2. nw 9381

KTO
nadesłże swoje imię, rok i miesiąc urodzenia, otrzyma **LOS**
do I-ej klasy 25-ej Polskiej Państwowej LOTERJI wybrany zupełnie bezinteresownie przez słynnego astrologa SZYLLERA-SZKOLNIKA na zasadzie obliczeń kabalistycznych i astrologii po uprzednim wpłaceniu do P. K. O. nr. 18.607 należności za ćwierć losu 10 zł, pół losu 20 zł, cały los 40 zł. Główna wygrana 1.000.000 (milion) zł, co drugi los wygrywa. Ciągnięcie nastąpi dnia 19 i 20 maja 1932 r. Do każdego losu Kolektura dołącza własnoręczne potwierdzenie p. SZYLLERA-SZKOLNIKA wybranego przez numeru. Adresować: Kolektura Loterii Państwowej Nr. 757, Warszawa, Marszałkowska 58 m. 34.

Bandyci, złodzieje
przychodzą tam, gdzie nie ma tresowanego psa.
Przyjmuje w tresurę wszelkiego rodzaju psy. Specjalność Polowczyki na przystępnych warunkach daje gwarancję fachowej obsługi.
Walenty Kwiatkowski, Gniezno, Wodociągowa 2.
emeryt. absolwent policyjnej tresury psów pol.
nw 9384

Sadniaki
„Jubel” i „Julinieren”
ma na sprzedaż
Majątność Chwalibogowo I
poczta loco. pow. Wrzesnia. dw 3370

Rządce gospodarczego
w wieku 41 lat, z 16-letnią praktyką w majątkach intensywnie zagospodarowanych, energicznego i dzielnego rolnika, który traci obecną posesję wskutek wydzierżawienia majątku, mogą sumiennie polecić.
Stanisław Żółkowski, Kadzewo, p. Srem.
zw 14339

Dostosowując się do obecnej konjunktury, której najgłówniejszym nakazem jest oszczędność, likwiduję z dniem 26 b. m. moją filję przy placu Wolności 5. Celem zmniejszenia zapasów urządzam

WIELKĄ WYSPRZEDAŻ

po cenach na ten okres specjalnie niższych.

Szanowną Klientelę zapraszam do wykorzystania tak wyjątkowej okazji korzystnego zakupu.

WIKTOR CZYSZ

Największe przedsiębiorstwo tej branży na miejscu

CENTRALA: ulica Szkolna 11 — filja: plac Wolności 5.

Pw 14 060-16.70

WSZELKIE DRZEWA I KRZEWY z szkółek drzew. Specjalność: drzewa owocowe i alejowe, krzewy owocowe i ozdobne, sadzonki żywoplotowe, konifery, karpy szparagowe, truskawki, brzoskwinia, morele i róże etc. poleca w najlepszym wyborze po znacznie niższych cenach

Aug. Hoffmann, Gaietno. Tel. 212

Szkółki drzew i wielkie hodowle róż. Katalog i cennik na żądanie bezpłatnie.

zw 13599

Nowoczesną technikę warsztatową
Sprawozdania z organizacji zaw.
Zmiany ustawodawstwa przem.
Poradę zawodową i prawną

Rzemieślnikowi

Powszechna

Gazeta Fryzjerska

dwutygodnik, co miesiąc bezpłatnie żurnal p. t. „Przed Zwierciadłem”. Bogato ilustrowany. Działy: fryzjerstwo męskie i damskie, perukarstwo, kosmetyka i pielęgnowanie ciała. Prenumerata kwartalna zł 3,—.

Oprócz tego ukazują się: „Przegląd Stolarski”, „Warsztat Metalowy”, „Przegląd Krawiecki”, „Gazeta Malarska”.

Numerzy okazowe bezpłatnie — wysyłka Wydwos.

PAR Polska Agencja Reklamy

Franciszek Krajna, Poznań, Aleja Marcinkowskiego 11

Ważne dla wszystkich zakładów pracy

Wyszły z druku:

- Książeczka obrachunkowa dla każdego poszczególnego robotnika, według wzoru zatwierdzonego przez Okręgowego Inspektora Pracy X. Okręgu,
- Księga imienna na około 1000 nazwisk,
- Wykaz młodocianych,
- Księga kar pieniężnych nakładanych na robotników,
- Księga wypłat dla pracowników fizycznych,
- Księga wypłat dla pracowników umysłowych,
- Księga uwag Inspektora pracy,
- Księga wekslowa.

Wysyłka za pobraniem pocztowym lub poprzedniemi nadesłaniem gotówki z doliczeniem portycji

DRUKARNIA POLSKA SP. AKC.

Poznań, św. Marcin 70.

zw 10245/18

Na raty

miesięcznie

EXPRESS 20 zł

Kromczyński, Poznań, Aleja Marcinkowskiego 5. Agenci do sprzedaży maszyn do szycia potrzebni.

Pw 12 019-14.82

Poważna fabryka krajowa
poszukuje

w Poznaniu przy ulicy przynajmniej

lokalu handlowego

dla sprzedaży swych wyrobów. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 14343

Nowowynalezione anodówki

60% trwalsze Wylączne prawo eksploataowania wynalazku „DEWON” Poznań, Niegolewskich 14, m. 8. Dostarczamy wprost z fabryki do odbiorcy. 120 voltówka 14 zł 40 gr Na prowincję za zaliczeniem pocztowym 16,60. zw 14280

Dzierżawa letniska i kąpieliska!

położone w Boszkowie letnisko w bardzo pięknej okolicy nad jeziorem Dominickim (Leszno-Wolsztyn), dom murywany, 7 pokoi umeblowanych, 10 łóżek, bufet, pokój i kuchnia, obszerna weranda, wydzierżawimy zaraz według umowy na czas dłuższy. Wszelkich informacji i warunków udzieli: R. Richter, Leszno, Rynek 38. nw 9985

WALNE ZGROMADZENIE

członków podpisanej Spółdzielni odbędzie się **29 kwietnia 1932 r.**, o godzinie 7.30 wieczorem, w lokalu Restauracji Zamkowej, św. Marcin 40.

PORZĄDEK OBRAD:

- Zagajenie.
- Odczytanie protokołu z odbytej rewizji związkowej w roku 1931.
- Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności za rok 1931.
- Przyjęcie bilansu i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
- Podział czystego zysku.
- Ustalenie najwyższego kredytu dla jednego członka.
- Ustalenie granicy dla depozytów.
- Ustalenie granicy dla pożyczek bankowych.
- Przyjęcie nowego statutu.
- Przyjęcie nowego regulaminu dla Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej.
- Wybór 3 członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących.
- Wnioski bez uchwał.

Bank Spółdzielczy Młodych Przemysłowców z odpow. ogr. w Poznaniu.

Rada Nadzorcza: Wł. Zakrzewski, prezes. zw 14316

OGŁOSZENIE

Na gruntach wspólnego obwodu łowickiego gminy Bugaj, obejmującego 816 morg w pow. e. e. poznańskim, stacja kolejowa Biskupice, wydzierżawione zostanie uroga licytacji najwięcej dających mu na 6 lat. zw 14 886

POLOWANIE

w niedzielę, dnia 1 maja b. r. o godzinie 2 po południu w mieszkaniu przewodniczącego spółki łowickiej w Bugaju. Warunki dzierżawy można przeglądać u niej podpisanego Przewodniczący spółki łowickiej Gajewski.

ODWOŁANIA

przeciw wadliwym wymiarom podatku obrotowego za r. 1931, jak również wszelkie inne sprawy podatkowe załatwia szybko i dyskretnie

Janusz Gąsiewski

absolwent Wydziału prawno-ekonom. Uniw. Pozn., b. etatowy urzędnik Wydziału podatkowego Izby Skarbowej w Poznaniu. zwp 14341

Liczne i poważne referencje!

POZNAŃ, 27 GRUDNIA 3, TEL. 54-10.

UCHWAŁA. W sprawie postępowania układowego, wdrożonego na wniosek firmy Hurt Polski właśc. J. Skibiński w Poznaniu, ul. Wrocławska 9, zwaluje się w myśl art. 49 i nast. rozporządzenia o zapobieganiu upadłości z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. nr. 27 poz. 244) ogólne zgromadzenie wierzycieli na dzień 7 maja 1932 r., godz. 11, w Sądzie Grodzkim w Poznaniu, ul. Młyńska 1-a, pokój 29. Poznań, 13 kwietnia 1932 r. Sąd Grodzki. nw 9699

2. N. 7/31 OGŁOSZENIE. W sprawie upadłościowej Antoniego Smigielskiego z Nowogofolwarku w celu zbadania wniosku Zarządcy upadłości o umorzenie postępowania dla braku masy, zwaluje się wierzycieli na dzień 10 maja b. r., godzina 10 rano, do sądu grodzkiego we Wrześni, pokój nr. 2. Sąd Grodzki. nw 9700

UCHWAŁA. W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy Hałas i Kajetaniak w Poznaniu, ul. Wielka 16, uchyla się w myśl art. 28 rozp. Prez. Rz. z 6 marca 1928 r. postępowanie zapobiegawcze z powodu zawarcia układu zapobiegawczego. Poznań, dnia 9 kwietnia 1932 roku. Sąd Grodzki. nw 9698

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W piątek, dnia 22 kwietnia b. r., o godz. 11-tej, przy ul. Wolnica 2, odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:

samochodu osobowego, pianina, 3 maszyn do pisania, 2 maszyn do szycia, maszyny szewskiej, 2 bufetów, kredensu, 4 szafonierki, 3 kanap, 4 foteli, 7 stołów, 20 krzesel, bufetu restauracyjnego, lustra, leżanki, 2 warsztatów stolarskich, regałów, 2 zegarów, szafy do zegara, obrazu, tokarki, balansu, pary słuchawek, paczki szpagatu, powózki, pieca żelaznego i garderoby męskiej.

Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą. Poznań, dnia 20 kwietnia 1932 r. nw 9988

MAGISTRAT XIII.5.

REDAKTOR

rutynowany, obeznany dobrze ze stosunkami Polski Zachodniej, znający również dobrze język niemiecki, o ile możliwości dobry mówca, potrzebny od 1 lipca ewent. później na kierownicze stanowisko do większego pisma w Poznaniu.

Zgłoszenia piśmienne z podaniem życiorysu, referencji oraz żądanego wynagrodzenia uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod zw 14342

Do wynajęcia

skład przy ul. Nowej 2

front, 5 1/2 m. szeroki. zw 14 344

Informacji udzieli portjer domu.

Mieszkanie 5-pokojowe

komfortowe, centralne ogrzewanie, III piętro, położone w centrum, wprost od gospodarza do wynajęcia od 1 lipca 1932 r. Zgłoszenia do „Par” Polska Agencja Reklamy, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 16.63.

Pw 14051-16.63

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1311 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Najszybciej
losy polera Kędziora kolektura
Poznań Sieroca 5.6. zdw 41 926

Nasiona
buraków pastewnych, ekendorf
złote lub czerwone, oryg. uznane
przez P. I. R. z ostatniego sprztu,
po cenie 20.— za 50 kg. franko
Toruń. Owies siewny oryg.
srebrzysty (Silberhafer) 13.—
za 50 kg. oraz wszelkie nasiona
pastewne i warzywne. S. Tomaszewski, Toruń, telefon 326,
ul. Chelmińska 10. nw 9 884

Samochód
Ford dobrym stanie tania sprzedaż.
Olszewski, Gen. Koscińskiego 17. zdw 50 423

Starożytne meble
mahoniowe, brzozone, świeczniki,
obrazy, karamany, perki dywan
na sprzedaż. Skarbowska 4, parter,
lewo. zdw 50 430

Pianino
czarna, krzyżowe na sprzedaż. —
Skarbowska 4, mieszkanie 8. zdw 50 429

Parcele
Parcele 1000—1200 m² w Lubo-
niu przy dworcu do sprzedania
na dogodnych warunkach. Zgłosze-
nia A. Michalski Luboń. zdw 50 168

Parcele
1000 m² przy ul. Szamotulskiej,
naprzeciw Radjostacji, korzystnie
sprzedam Osiecki, Mostowa 2. zdw 50 158

Skład
pokojem, dzierżawa 50 bardzo ta-
nio. Wskaże Kurjer Poznański zdw 49 346

Sprzedam
żółko materacem szafa, szyfonier-
kę, dobrze utrzymane. Górna
Wilda 73, m. 5. zdw 50 521

Wózek
dziecięcy sportowy mało używa-
ny, korzystnie sprzedam. Debi-
czanowa 43, m. 7. zdw 50 524

Sztućce
nowy ciężki najlepszy srebro 12
osób sprzedam okazynie. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdw 50 536

Samochód
Ford karetka nowy model sprze-
dam tania. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 50 540

L. Piotrowska
w Marcju 9/10
naróżnik Piekar
poleca po naj-
niższych cenach
podczochy rekaw-
czki skarpet-
ki pantalon-
y — białe trykoto-
wa — bluzki w
modnych kolo-
rach wielkim
wyborze.
Pw 11 498-10.101

Blachy — Rury — Prety
mosiężne — miedziane
tania rozsprzedaje „Przewodnik”
św. Marcju 30. Pw 11 732-12.17

Dywan
perski 2x3, gesto wiazany, oka-
zynie. Antykwareria Antoniego
Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28,
zdw 50 448

Brylantowe
kolczyki 8 carat, okazynie 6 500
zł. Antykwareria Antoniego Pióro,
Aleje Marcinkowskiego 28,
zdw 50 447

Majątki
gospodarstwa
kamienie sprzedaje, wydzierża-
wia Rutkowski Grobla 29,
zdw 49 434

Motor
na gaz ssany, 40 koni mocy w
dobrym stanie można obejrzeć,
stałe w biegu sprzedam Urban-
ski Pleszew młyn motorowy,
nw 9 913

Gramofony — tania
Płyty — od 1,50
zł po cenie zmniejszonej. F. Balon
Woźna 12. Pw 12 012-14.63

Antyki
po znacznie zmniejszonych cenach,
wielki wybór oraz mebli zwy-
kłych Pocztowa 22. Pw 13 020-54.362

Kamienie
z piekarnia, 3 składy tania
sprzedam; wpłaty 30 000.— W.
Smiśniewicz Środa zdw 48 988

Reumatyczne chorym
sprzedam
aparat elektryczny do naswietla-
nia — tylko 50 zł. Oferty Kurjer
Poznański zdw 49 377

Meble
kilka ładnych dobrych sypialni,
jadalni bardzo tania. „Dom
Mebli” Woźna 12. zdw 49 994

Skład
bardzo elegancki centrum Pozna-
nia, urządzenie mahoniowe, bez
wstępnego. Adres wskaże Ku-
rjer Poznański zdw 50 538

Dywan
pluszowy nowy 400x300 cm pięk-
ny wzór sprzedam tania. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdw 50 751

Skład
1.900, dzierżawa 50 zapłacona do
września Wskaże Kurjer Poz-
nański zdw 48 754

Skład
cukierków tania. Adres Kurjer
Poznański zdw 50 504

W Groszkiewicz
Poznań Wrocław-
ska 3 hurtownie i
detalicznie poleca
dywany: imitacja
perskich 175x250
od 42 zł. bouckie
175x250 od 125 zł.
welur ang. prima
2x3 198 zł imole-
um dywany i z
metra chodniki od
zł 175. Serwety
pluszowe i gobeli-
nowe. Inlety sto-
lowizna i płótna
po cenach zniżo-
nych. Pw 12 011-14.62

Nie kupuj mebli
zanim zwiedzisz Centrale mebli
Swarzędz gdzie tam najniższe ce-
ny. Pw 11 260/1-45.63/70

Agrest
amerykański — absolutnie nie-
podlegający pleśni (sporofera
mors urel), a wydający najobfit-
szy plon z wszystkich krzaków
owocowych, poleca się do sadze-
nia w ogrodach i ogródkach. Za-
dać oferty na 1 roczne lub 2 let-
nie krzaki od firmy H. Makow-
ski Kruszwca. dp 3338

Antyki
meble używane sprzedaje, kupi-
je Wielkie Garbary 39. Pw 13 092-54.395

Likwiduje
mieszkanie, wyprzedaje tania szafy
stoły krzesła łóżka, łozanki,
kanapy umywalki, Matejki 31,
mieszkanie 7. zdw 50 636

Skład
spożywczy 15 km od Poznania do
przejścia, niska dzierżawa Wska-
że Drangosa, Wroniecka 19. zdw 50 695

Lokomobile
osmokołowa traktor Titan, 20 do
30 koni mocarnie angielska,
wszystko w dobrym stanie sprze-
dam. Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 632

Biblję
ks. Wujka sprzedam. Adres Ku-
rjer Poznański zdw 50 631

Stół
dębowy rozkładany sprzedam. Ko-
sińskiego 1, mieszkanie 25 zdw 50 626

Opony
tania w dobrym stanie 31x4. Mie-
kiewicza 23 mieszkanie 1. zdw 50 616

Sprzedam
zakład fryzjerski z przyległym
mieszkanem. Adres wskaże Ku-
rjer Poznański zdw 50 612

Rower
damski jak nowy „Ideal” Rataj-
czaka 32, Dom Komisowy. zdw 50 608

Jeziro
40 mórg mocno rybne, od Pozna-
nia trzecia stacja wydzierżawie
lub sprzedam. Ratajczaka 32,
Dom Komisowy. zdw 50607

Pianino
sprzedam. Woźna 12, m. 18
zdw 50 748

Małpiel
ręczny, dębowy jak nowy. Plac
Nowomiejski 6a, mieszkanie 25.
zdw 50 583

„Whinnet”
samochód na rozbiórkę za rotów-
kę. Poznańska 27a mieszkanie 4.
zdw 50 606

Sprzedam
korzystnie samochód otwarty. —
Półwiejska 3 telefon 58-27. zdw 50 695

Wózek
dziecięcy, głęboki, w dobrym sta-
nie na sprzedaż. Woźna 20, mie-
szkanie 13. zdw 50 528

Futro 900 zł
karakulę skunksami, dobrym
stanie, Adres Kurjer Poznański
zdw 50 720

Pianino
zazwyczajnie krzyżowe dobre, o-
kazynie. Półwiejska 22 m. 1.
zdw 50 737

Samochód
mały, otwarty, bardzo ekonomicz-
ny sprzedam korzystnie. Oferty
„Par”. Aleje Marcinkowskiego
11, pod 16.57. Pw 13 087-16.57

Motocykle
Motosacochę, modele 1932 sprze-
daje. Ceny zmniejszone. Koszyczki,
Ogrodowa 15/16. Pw 13 096-16.42

Parcele
budowlane — leśne wraz drzewo-
stanem, 6 km od Poznania, ta-
nio, dogodnie warunki. Informa-
cja — Biuro Majątek, Aleje
Marcinkowskiego 16, brama, pra-
wa. Pw 13 097-54.364

Pokój męski
sprzedam. Półwiejska 4, m. 3.
Pw 13 080-16.56

Hurtownia
papieru i galanterji z przyleg-
łym mieszkaniem zaraz do od-
stąpienia, cena 10—12.000 zł. —
Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 882

Wózek
dziecięcy elegancki tania. Górny
Różanna 10. zdw 50 835

Zamienie
2 Fordy 1926 dobrym stanie na
krytego Forda 1928—30 z dopła-
tą, Nowicki Strzelecka 26.
zdw 50 840

„Expresso”
do kawy gabloty z chłodnią do
zakasek, prawie nowe. Bufet ki-
no „Słońce”. zdw 50 815

Pianino
sprzedam. Rybaki 9, parter, lewo
zdw 50 691

Aparat
fotograficzny filmowy mały. Ta-
chometr komplet motocykla tania
Waly Jana III, 10 m. 7. zdw 50 809

Kawiarnię
cukiernię korzystnie. — Półwiej-
ska 19—4 zdw 50 868

Okazja
Sprzedamy po bardzo niskiej ce-
nie, tylko za gotówkę 5 sztuk
mocarnej szerokokładowej, no-
wych, nieużywanych. Zgłoszenia
pisemne prosimy skierować pod
zdw 50 859 do Kurjera Pozn.

Kantówkę
podłogę, dzwona Celofex, schody
tania, Chelmońskiego 11.
zdw 50 864

Willa
Puszczykowie, 11 pokoi, 18 tysię-
cy. Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 875

Smalcu
3 000 centnarów po 1.60 kg cała
partie sprzedam. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdw 49 887 6

Restauracyjno-ogrodowe
urządzenie w większych lub
mniejszych partiach na sprzedaż.
Lokal Licytacji, Wroniecka 4,
tel. 31-75. Pw 13 076/7 16.18/19

Sypialnie
sprzedaje najkorzystniej Stolar-
nia Rybaki 15. nw 8 857/8

Bernardyny
psa i sukę 4 miesięczne sprze-
dam. Zgłoszenia restauracja Ma-
tejki 56. zdw 50 661

Wózek
dziecięcy nowoczesny sprzedam.
Marsz. Focha 148 mieszkanie 8.
zdw 50 660

Gospodarstwo
42 mórgi budynki dobre, inwen-
tarze kompletne — sprzedam lub
wydzierżawie. Oficje 5 000 Rut-
kowski, Grobla 29. zdw 50 634/5

Dorożkę
samochodową sprzedam okazynie
z koncesją i zegarem Informa-
cje firma Stasiak Poznań,
Dąbrowskiego 81. zdw 50 713

Sprzedam
szafa do rzeczy. Adres wskaże
Kurjer Poznański zdw 50 727

Węgiel górnośląski
po 2,70 zł za 50 kg
sprzedaje składnica Estkow-
skiego, naróżnik Szyperskiej, tel.
56-30 zdw 50 854

Wózek
dziecięcy i lalki tania sprzedam.
Rynek Śródecki 17, mieszkanie 23
zdw 50 805

Maszyna
do szycia tania. Szkolna 7/8,
zdw 50 871

Platforma
mała na 15 ctr. Mostowa 25.
zdw 50 872

2
stoły składane tania sprzedam.
Mostowa 25 zdw 50 874

Skład
bez towaru Marszałka Focha,
najlepszy punkt, sprzedam. Adres
Kurjer Poznański zdw 50 931

10 stołów
i 20 stołów fabrycznych sprze-
dam tania — Jan Swierzyński,
Szczanieckiej 2 zdw 50 932

Traktor
wraz plugiem oraz samochód
ciężarowy z przyczepką bardzo
dobrym stanie okazynie sprze-
dam Fabryka Maszyn „Lwówek”,
we Lwówku. rw 5374/5

Wózek
marki „Phoenix” zaczn. jak no-
wy sprzedam. Przemysłowa 33,
parter. zdw 50 913

Gospodarstwo
45 mórg prywatne sprzedam, ży-
wy martwy inwentarz, cena 7-
godowa Jan Górka, Glińienko-
poczta Biedrusko zdw 50 668/9

Jeden raz tylko
w miesiacu
powinna każda Pani domu uzu-
pełnić swoją miszeczka porcela-
na — Serwis — aljaska — noże,
widelce — łyżeczki — Szklanki —
najtaniej kupuje się tylko wprost
w Hurtowni Porcelany, Wronie-
cka 24. zdw 50 881

Sprzedam
wydzierżawie domek pod Pozna-
niem 3 pokoje zabudowania, 2.000
mtr. opłotowane. Tamże kury
Lekhony Mironki: Zielononózki,
Staroleka, Salmonowiczowa.
zdw 50 132/3

Dywan
3x4, jak nowy, elektrolux, wiek-
szy obraz gobelin, korzystnie. —
Grobla 6, m. 7. zdw 50 860

Meble używane
korzystnie poleca Antykwarjat.
Woźna naróżnik Mostowej.
zdw 50 760

Bruku
165 m² przy ul. Dąbrowskiego
sprzedam. Informacji udziela —
Rynek Jeżycki 1, m. 1. jw 3 013

Samochód
karetka najnowszy typ marki
Peugeot sprzedam tania wzgl. za-
mianie na meble. Oferty Kurjer
Poznański pod 16.64. Pw 14 056 16.64

Parcele
miejskie, podmiejskie letniskowe
roline Poznaniu i okolicach sprze-
damy na długoletnie spłaty u-
działając kredyt budowlany. —
„De-Ka-Ha” Aleje Marcinkow-
skiego 13, pokój 13. Pw 14 054 54.405

Motocykl
angielski Super-Sport jak nowy
sprzedam. Wiśniewski Dąbro-
wskiego 64. zdw 50 903

Drzewka
owocowe, różę placzące, krzako-
we, pienne poleca Piłiński, Gór-
czyn przystanek końcowy 4 te-
lefon 70-06. zdw 50 948

W. Czyst,
Szkolna 11.
Z powodu likwi-
dacji mojej filij
Plac Wolności 5
urządzą do 26
kwietnia — wy-
sprzedaż po ce-
nach znacznie
zniżonych. Pw 14 059 16.69

Narcyów
cebulek po 3 grosze, Plac Nowo-
miejski 6a, mieszkanie 25. zdw 50 882

Maszyna
do pisania walzkowa 200, amery-
kańska biurowa 225. Józefa 6,
m. 6. zdw 50 899

Biurka
dębowa okazynie sprzedam. —
Szczaniecki, wytwórnia mebli,
Piaskowa 3. zdw 50 897

Skrzynie
próżne używane wszelkie wielko-
ści tania. Żywert Składowa 4.
zdw 50 891

Skład
kolonialny bardzo dobrze prosperu-
jący najlepszy na mieście —
centrum Śremu — korzystnie sprze-
dam, objęcie 7 000 zł. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 50 892

Skład
kolonialny dobrze prosperujący
z dwupokojowym mieszkaniem w
najlepiej mieście rynku sprze-
dam z powodu spadku po rodzic-
ach. Adres Kurjer Poznański
zdw 50 890

Skład
kolonialny zaprowadzony miesz-
kanie 2 pokoje kuchnia marieł
z powodu choroby korzystnie
sprzedam Adres Kurjer Poznański
zdw 50 922

Płyty
marmurowe kompletne dla rzeź-
nika. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 778

Skład
cukierników zaraz sprzedam poko-
jem i kuchnią przy ruchliwej
ulicy. Adres wskaże Kurjer Poz-
nański zdw 50 792

Rower
nowy, męski i damski tania Sło-
wackiego 48, II, prawo jw 3 022

Kiosk
Bydgoszcz, Śniadeckich — róg
Gdańskiej dobrze zaprowadzony
sprzedam. Obrót 5 000 nw 9 987

Łóżka
jaeny dab. nocne stołki używane
Dąbrowskiego 79, biuro. rw 5 377

Skład rzeźnicki
nowocześnie urządzone z zape-
dłem elektrycznym w śródmieściu
sprzedam natychmiast. Wl. Mi-
chalska, Wroniecka 3. rw 5 378

Ogród
1.200 m² przy kościele łazarskim
sprzedam tania. Wl. Michalska
Wroniecka 3. rw 5 379

Gospodarstwo
50 mórg pieszne zabudowania
maszynne, pieciodobowe, komple-
tnym żywym, martwym in-
wentarzem, przy Poznaniu —
23 000 wpłaty 18 000 Bartkowiak,
Dopiewo, powiat Poznań. Zna-
czek. rw 5 390

Dom
piętrowy, restauracja, sala, skła-
dy wolne do objęcia, ogrodem,
rynku większego miasta pod Po-
znanem sprzedam 14 000, bez dłu-
gów, Bartkowiak, Dopiewo, stacja
Dopiewo powiat Poznań. Zna-
czek. rw 5 391

Samochód
Ford, rocznik 29, sprzedam tania.
Zapytania — Garaże, Grochowe
Łąki 2, u portjera. zdw 5 397

6 000
poszukuje — zastaw polisa ubez-
pieczeniowa na życie wartości
12 000 i 12% Oferty Kurjer Po-
znański zdw 50 784

5 KUFNA

Poszukuje
kupna majątku 700—1 000 mórg z
wygodnym domem mieszkalnym
dobrą komunikacją i dobrą zie-
mią. Zgłoszenia do Kurjera Poz-
nańskiego pod zdw 50 219

Składu
kolonialnego ewentl. próżnego z
mieszkanem 2—3 pokojowym i
kuchnią od gospodarza poszukuje
Oferty Kurjer Poznański zdw 50 309

Cukierniczkę
srebrna antyczna do zamknięcia
okazyjnie. Zgłoszenia z ceną Ku-
rjer Poznański zdw 49 926

Szable
oficerska kupię. Oferty z podan-
iem ceny do Kurjera Poznań-
skiego zdw 50 622

Drukarską
maszynę tygiel i bostonkę kupię.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 50 593

Kupuje
używane meble i sprzedaje, Pie-
kary 5. zdw 50 495

Kupię
używany piec kapielowy. Oferty
Kurjer Poznański zdw 50 677

Skład kolonialny
mieszkanem Poznaniu kupię lub
wydzierżawie Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 50 663

Krosny
ramy do robienia kolder kupimy
Pierze i Poch, ul. Wrocławska
30. zdw 50 755

Ziemniaki
100 centr. sadzonek białe kupię.
Najehetniej Almy. Gatunek ce-
na do Kurjera Pozn. zdw 50 772

Wille
2—4 mieszkaniowa w Poznaniu,
dzielnica obojetna, kupię przy
wpłacie do 20 000 zł. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 50 857

Motocykl
ewentl. z przyczepką kupię za-
raz Frasz Nast, Wielka 14.
Pw 13 074/5 16.13/14

Łodzi
klepkowej sześciuosobowej, pew-
nie niezniszczonej poszukuje. —
Cena? Kurjer Poznański
zdw 50 784

Kupię
maszynę szycia Oferty Kurjer
Poznański zdw 50 798

Kupię
kotły miedziane: 15, 10, 5 hr. —
Szkolna 7/8, m. 8. zdw 50 870

Maszynę
do pisania Remington używaną
kupię. Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 902

Wille
kupię wolne mieszkanie, wpłata
do 10 000. Zgłoszenia Kurjer Poz-
nański zdw 50 926

Samochód
limuzyna 10 500 wzgl. towarówkę
krytą 1/2 ton. kupię za gotówkę.
Szczegółowe oferty Kurjer Pozn.
zdw 50 963

Cieżarówkę
2—3/4 tonny małą używaną w
najlepiej stanie okazynie kupię.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 888

Kamienie
kupię w Poznaniu komfortowa
nowoczesna natychmiast za go-
tówkę od 70 000—100 000. Pośred-
nicy wykluc

Pokój
kuchnia z nowymi meblami od-
stapie. Adres Kurjer Poznański
zdw 50 644

Trzypokojowe
mieszkanie czynsz 110.— rok
zgóry. wprost od gospodarza. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 642

5-cio
i 8-mio pokojowe, komfortowe
mieszkanie natychmiast do wy-
najęcia. Siemiradzkiego 11 Ma-
lachowski, tel. 67-05. zdw 50 615

Mieszkanie
5 pokojowe poczatek Jeżyca. —
Adres Kurjer Pozn. zdw 50 506

Trzypokojowe
wskaże Kurjer Pozn. zdw 50 639

Mieszkanie
6 pokojowe blisko parku Wilso-
na wprost od gospodarza. Zelo-
szona Kurjer Pozn. zdw 50 306

Zaraz
trzy pokoje kuchnia do wynaje-
cia. Ul. Pałacza 36. zdw 50 665

Sześciopokojowe
mieszkanie komfort. soneczne.
okolica parku Wilsona, od gos-
podarza za dzierżawę miesieczna.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 50 708

2 pokoje
kuchnia meblami. Marsz. Focha
111. mieszkanie 17 zdw 50 770

8
lub podzielone 5 i 3 pokojowe
mieszkanie soneczne wprost od
gospodarza. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 50 821

2 próżne
jasne, duże pokoje odnowione.
elektryczność, lekarzowi, adwoka-
towi biura, cicha prawniczo od-
najme. Poczta 23. miesz. 5.
Pw 14 055-16.62

6 pokojowe
na III. piętrze w centrum mia-
sta zaraz do wynajęcia wprost
od gospodarza. Zgłoszenia „Par”
Aleje Marcinkowskiego 11. pod
nr. 16.65 Pw 14 059-16.65

8 pokoi
z centralnym ogrzewaniem na III.
piętrze od 1 maja r. oraz 5 po-
koi z centralnym ogrzewaniem na
II. piętrze od 1 czerwca w po-
bliżu Ogrodu Zoologicznego —
wprost od gospodarza do wy-
najęcia Oferty „Par” Aleje Mar-
cinkowskiego 11. pod nr. 16.67
Pw 14 058-16.68

Mieszkanie
z małym lożem na handel 900
zł. Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 911

5 pokojowe mieszkanie
w solidnej kamienicy przy spo-
kójnej ulicy na Wildzie zaraz do
wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 50 898

Domek
3 pokoje kuchnia 3 morze ogrodu
zaraz. Adres Kurjer Poznański
zdw 50 885

Dwupokojowe
mieszkanie z dużym ogrodem w
Starolecie przy ulicy Pochylej za-
raz do wynajęcia. Zgłoszenia oso-
biste u właściciela Henryka
Appolta. Oborniki, ulica Czarn-
kowska. zdw 50 781

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
dwóch próżnych sonecznych po-
koi, elektryczność, nie wyżej II.
piętra szuka samotny, starszy
inteligentny pan, czynsz 1/4 roku
zgóry. Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 214

Pokoju
kuchnia zaraz od gospodarza 1/4
roku zgóry. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 50 537

Szukam
mieszkania pokoju kuchni dzier-
żawa miesieczna, praca stała. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 628

Poszukuje
1 lub 2 pokoi kuchnia urzędnik
etatowy wprost od gospodarza.
Oferty z warunkami Kurjer Poz-
nański zdw 50 621

Urzędnik
kolejowy bezdzietny szuka poko-
ju kuchnia lub próżny. Oferty
Kurjer Poznański zdw 50 614

2-3
pokoi na Osiedlu szukam od 1 lub
12 sierpnia Zgłoszenia do Kurje-
ra Poznańskiego zdw 50 653

Dwóch
pokoi z kuchnią poszukuje urzęd-
nik, płaci pół roku zgóry, okolica
Łazarz. Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 596

2-3
pokojowego zaraz lub później gos-
podarza czynsz miesieczny. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 705

Dwupokojowego
mieszkania z wygodami bliżej
śródmieścia poszukuje. ewentl.
dzierżawa zgóry. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdw 50 697

4-6
pokoi z komforem, niewyżej II.
piętra za czynsz do 200 zł. wpła-
ca za kwartał zgóry, szuka urzęd-
nik. Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 681

Małżeństwo
bezdzielne szuka pokoju lub
dwóch, kuchni, Urzędnik, stała
praca. Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 876

5-6
pokoi, komfort, bliznawaj Jeżyca.
Łazarz lub centrum. Zgłoszenia
Kurjer Pozn. zdw 50 843 lub te-
lefon 20-20.

2-3
pokojowego poszukuje. Oferty
Kurjer Poznański zdw 50 730

4-5
pokoi, komfort. do I. piętra.
górne centrum (blisko), czynsz
200-220 zł. — Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 50 850

2 pokoi
kuchni wprost od gospodarza
szuka urzędnik. Oferty Kurjer
Poznański zdw 50 919

Śródmieściu
4-5 pokojowego poszukuje star-
sze bezdzienne małżeństwo wprost
od gospodarza. Oferty Kurjer
Poznański zdw 50 954

Pokoju
lub dwóch z kuchnią szukam. —
Oferty z warunkami Kurjer Poz-
nański zdw 50 955

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Dwupokojowe
obszerne, łaźienka, III. front.
Kraszewskiego, zamienie na dwu-
pokojowe. Oferty Kurjer Pozn.
jw 3 021

Dwupokojowe
na większe. Aleje Marcinkow-
skiego 2. m. 1. rw 5 281

11 POKOJE UMEBL.

Dwom
do trzech osobom Matejki 39 III
m. 12 Informacje Skład fryzjer-
ski. Matejki 48/49. zdw 49 998

Dwa
pokoje umeblowane, odnowione.
Długa 3 I piętro, mieszkanie 9.
zdw 50 346

Dwuosobowy
Jeżycka 45. mieszkanie 3.
zdw 50 437

Pokój
komfortowy, cichy soneczny.
łaźienka, dzielnica willowa, win-
da wynajme pani. Waly Le-
szczyńskiego 2. m. 7.
zdw 50 424

Przy
Placu Świętokrzyskim — pokój
frontowy, telefon wszelkie wygo-
dy. Wrocławska 28/29 m. 14.
zdw 50 453

Pokój
na 2 osoby. Śniadeckich 24 mie-
szkanie 10. zdw 50 627

Gabinet
i sypialnia elegancki 1. 5. Jasna
10. mieszkanie 1. zdw 50 610

Elegancki
Słowackiego 31/33 mieszkanie 17.
zdw 50 606

Przyjme
pania na pokój umeblowany, stu-
dentka lub urzędniczek. Przem-
ysłowa 23 miesz. 21. zdw 50 646

Eleganckie
panom. Plac Sapieżyński 5 mie-
szkanie 7. zdw 50 700

Mniejszy
pokój elektryczność. Matejki 66.
mieszkanie 1. zdw 50 699

Pokój
dobrze umeblowany osobie intel-
igentnej wynajme. Matejki 7.
mieszkanie 9. zdw 50 633

Pokój
Solacz Aleja Wielkopolska 45. I.
zdw 50 693

Pokój
i przyjezdnym. Półwiejska 38 a.
mieszkanie 13. zdw 50 710

Soneczny
panom bez pościeli. Strzelecka 11
m. 3. zdw 50 726

Frontowy
elektryczność. Śniadeckich 32 a.
m. 3. zdw 50 729

Pokoik 25,—
Matejki 66 m. 6. zdw 50 735

Pokój
Staszica 10. m. 10. zdw 50 738

Pokój
ładny wynajme. Matejki 67. —
mieszkanie 2. zdw 50 739

Studentowi
wspólny. Także wydaje obiady
80 gr. Grobla 1 b m. 8.
zdw 50 741

Niekrepujący
elektryczność, czysty, soneczny.
Waly Jana III. 11 m. 4.
zdw 50 743

Dwuosobowy
Jeżycka 46. II. prawo. zdw 50 744

Jedno-
dwuosobowy panom małżeństwu
Łukaszczyka 4 m. 5. Łazarz.
zdw 50 753

2
łącznie frontowe, soneczne, elek-
tryczność, ewentualnie kuchnia.
Stachowiak, Bukowska 7. II.
zdw 50 760

Pokój
większy zaraz wydzierżawie. —
Zwierzyńska 10 m. 6.
zdw 50 758

Tanie
pokoje wskaże Kurjer Poznański
zdw 50 765

Elegancki
niekrepujący dobrem utrzy-
maniem inteligentowi. Ratajczaka 9.
m. 8. zdw 50 767

Słowackiego 25
mieszkanie 11. ładnie umeblowa-
ny pokój wynajme. zdw 50 831

Pokój
mały tania. Matejki 53. m. 11.
zdw 50 836

Dwuosobowy
dobrze umeblowany. Wodna 25.
miesz. 9. zdw 50 839

Balkonowy
słoneczny zaraz lub 1. Za Gro-
bla 5. m. 4. zdw 50 841

Dwuosobowy
jedem. utrzymaniem — bez. pia-
nino. Półwiejska 2. III. prawo
zdw 50 816

Panom
panienkom. Wrocławska 3. mie-
szkanie 5. zdw 50 827

Niekrepujący
Wierzbicice 31. I. lewo.
zdw 50 829

Klatki
niekrepujące. 2 łącznie panom ta-
nio. Wysoka 4 mieszkanie 3.
zdw 50 812

Frontowy
jednej — dwóm osobom. Utrzy-
manie, bez. Niegolewskich 1 mie-
szkanie 5. zdw 50 855

Dwuosobowy
Zygmunta Augusta 2. mieszkanie
8. zdw 50 810

Gabinet
elegancki. Kreta 7 m. 9.
zdw 50 856

Dwuosobowy
balkonem wygodami. Matejki 60.
parter. lewo. zdw 50 865

Dwuosobowy
Cieszkowskiego 8. m. 9.
zdw 50 867

Pokój
słoneczny, niekrepujący. Dzia-
łyńskich 3. m. 20. zdw 50 868

Pokój
dwuosobowy, soneczny. Poznań-
ska 58. m. 6. zdw 50 877

Pokój
frontowy dla 1-2 osób Długa 9.
m. 4. zdw 50 876

Pokój
wolny. Wierzbicice 43. front. II.
m. 9. zdw 50 883

Dwuosobowy
front. Stary Rynek. — Kramar-
ska 8. m. 4 zdw 50 840

Panu
pokój niekrepujący, centralne.
elektryczność, pościel pożądana.
tania. Szewska 1. m. 10.
zdw 50 847

Jasna 16
m. 10. zdw 50 844

Czysty
słoneczny 2 panom — Prusa 17.
m. 5. jw 3 017

Panom
Staszica 5. II. wejście. m. 17.
jw 3 016

Pokój
umeblowany tania wynajme. —
Kraszewskiego 10. m. 2. jw 3 018

Panienci
na wspólny pokój przyjmie star-
sza pani. Kamińska, Rybaki 22 a
zdw 50 920

Pokój
Grobla 19. m. 10. zdw 50 951

Pokój
frontowy elektryczność. Łakowa
7a. mieszkanie 13 zdw 50 953

Frontowy
duży. 3 Maja 5. m. 13.
zdw 50 956

Komfortowy
jedno — dwuosobowy wynajme.
Poczta 21. I. mieszkanie 4.
zdw 50 960

Łakowa
13. mieszkanie 5 dwóm panom.
zdw 50 893

Umeblowany
pokój klatki schodowej, światło
elektryczne. Półwiejska 7. m. 7.
zdw 50 887

Słoneczny
elektryczność, jednoosobowy. —
Stroma 6. m. 10. zdw 50 789

Pokój
Mickiewicza 15. m. 1.
zdw 50 788

Dobrze
umeblowane, niekrepujące, elek-
tryczność, telefon, św. Marcin 5
mieszkanie 13. zdw 50 787

Ładnie
umeblowany pokój z elektryczno-
ścią dwuosobowy. Zamysłowska.
ul. Fredry 3. miesz. 14.
zdw 50 786

Duży
dwuosobowy. Chelmońskiego 1.
III. m. 10. zdw 50 797

Pokój
Strzelecka 28 a parter. lewo.
zdw 50 799

Pokój
ładnie umeblowany dla 1 lub 2
lepszych panów Jeżycka 35. m. 7.
jw 3 023

12 SZUKA POKOJU

Nauczyciel
szuka pokoju od 1. V. Oferty
Kurjer Poznański zdw 50 639

1 maja
potrzebny balkonem, soneczny,
blisko parku Wilsona. Warunki
zgłaszać Matejki 54 parter. lewo.
zdw 50 654

Szukam
próżnego pokoju używaniem kuch-
ni, bezdzietny urzędnik. Oferty
Kurjer Poznański zdw 50 617

Poszukuje
pokoju skromnego, niekrepującego.
samotny pan od 1. 5 do 30 zł.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 689

Pokoju
z dobrem utrzymaniem poszuku-
je dla syna mego, ucznia IV kl.
przy solidnej rodzinie. Telefono-
wać 18-88 do południa.
zdw 50 702

Niekrepującego
pokoju okolicy poczatu Jeżyca z
elektrycznym oświetleniem lub
poszukuje pan od 1. 5 cenie od 30
do 35 zł. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 50 768

Pokoju
w śródmieściu z osobnym wej-
ściem, próżnego. lub częściowo
umeblowanego. I. lub II. piętro.
na cicha prawniczo poszukuje —
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 50 824

Jednosobowego
czystego dla solidnego z utrzy-
maniem zaraz. I. piętro, bliżej
centrum Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 50 811

Dwóch biurowych
nisko. centrum. poszukuje Oferty
Kurjer Poznański zdw 50 845

Na 2 tygodnie
2 dobrze umeblowane pokoje (syp-
ialnie) z łaźnią w porządnym
domu. Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 915

Poszukuje
pokoju utrzymaniem od 1. 5. —
śródmieściu. Pożądana kuchnia
kresowa. Użyteczność łaźienki. Ze-
wzledu na s'abe p'łuca pokój ja-
sny, balkonem Oferty pojaniam
cenw prosze kierować Kurjer Poz-
nański rw 5 930

13 LOKALE

Na biura
2 pokoje umeblowane telefon. I.
piętro. śródmieście odstąpi rutyn-
owany kupiec. ewentl. współpra-
ca. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 50 331

Większe
ubikacje na składowe przy Mar-
szalka Focha 55 gdzie też kantor
urzędniczy do wynajęcia. —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 47 583

Ubikacje biurowe
do wynajęcia z dnem 1. 5. 32.
„Strzecha” ul. Sew. Mielżyń-
skiego 23 telefon 29 63.
zdw 49 190

Poszukuje
(centrum) ubikacje parterowe
(jasne, elektryczność) nadające
się na warsztat mechaniczny i
biuro od zaraz Oferty Kurjer
Poznański zdw 50 604

Buk
Rynek, lokal z ubikacjami na
hurtownie korzystnie. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 50 674

Rzeźnictwo
mieszkaniem Poznaniu wynajmie
gospodarz. Z. Papowski, Focha
73. zdw 50 918

Centrum miasta
odnowiony lokal na biura dla
adwokata lub lekarza wraz z mie-
szkaniem, razem 5 pokoi z przy-
należnościami do wynajęcia za-
raz. Kontrakt od 1. 8. 1932 r.
Czynsz roczny zgóry 8 000 zł. —
Objęcie może nastąpić wcześniej.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 50 943

14 DZIERŻAWY

Dzierżawę
600 mórg na dogodnych warun-
kach oddam. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 50 630

Restaurację
kompletnie urządzone za dzier-
żawę oddam oraz prosperującą
kolonialkę z mieszkaniem tania
sprzedam. Wedzikowski, Piekary
11. zdw 50 649

Poszukuje
dzierżawy młyna wodno-turbino-
wego. Warunki Kurjer Poznań-
ski zdw 50 724

Od
zaraz do wynajęcia dworek we
wsi powiatu poznańskiego, blisko
kolei. 8 pokoi, ogród, chlewiki. —
Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera
Poznańskiego zdw 50 826

Piekarnię
z powodu śmierci wydzierżawie.
Gimnazjum, wojsko. Do objęcia
2 500 zł. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 50 961

70 pszennej
w tem 17 tni. inwentarzem, za-
budowaniem, 10 lat, objęcie 3 000.
Nowak, Poznań, Kramarska 15.
zdw 50 936

Stajnia
do wynajęcia. Mostowa 25.
zdw 50 873

15 LETNISKA

Rabka
Pensjonat Helios komfortowy.
Ceny przystępne. Oktawia Pie-
chocka telefon 70. nw 9 263

Puszczykowo
2 pokoje umeblowane kuchnia,
centrum na sezon letni oddziel-
nie. Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 618

Letnisko
całego świata zdolni wyleczyć
cały świat z choroby wenerycz-
nej w przeciągu pół roku tak
jak ja niechaj się zgłoszą do
mnie Jan Kubiak Poznań-Głów-
na Gnieźnieńska 29.
zdw 50 606

16 OJOBISTE

Firma „Tricot”
uprzednie zawiadania że prze-
niosła się z ulicy Szymańskiego
10 na Poczta 23. front I. pię-
tro. Pw 13 004-16.25

Weksle
na sume 500 zł 3 po 100 zł. 1 na
200 zł. wydane p. Bronisławowi
Kupnemu z Gniezna, podpisane
przez Józefa i Rozalję Iziaków
z Fabianowa p. Poznań, nieważ-
nym i honorować nie będą. J.
Iziak. zdw 50 597

A. T.
100 Postę. restante pożyczka od-
powiedź Kurjer Poznański
zdw 50 723

Unieważniam
dowód osobisty. Stefania Mań-
kowska Poznań. zdw 50 749

Unieważnia
się zbudzony dowód akademicki
nr. 1223 i niższe kolejową wyda-
ne przez W. S. H. w Poznaniu
na nazwisko Jana Markiewicz.
zdw 50 925

21 ZGUBY

Zaginęła
walizka z przyborami sportowe-
mi Uczelnego znalazłce proszę o
zwrot za wynagrodzeniem. Strze-
lecka 23 skł. adw. żywnościowy.
zdw 50 604

Ekspedjentka
z kaucją 300 zł poszukuje samo-
dzielnej posady do piekarni lub
cukierni. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 50 711

22 ROZMAITE

Prawnik
od dwóch lat bez pracy nie ko-
rzystający z żadnej zapomogi.
sierota w ostatniej niedzy gra-
niczącej z rozpaczą pros. lito-
ściwie serca o pomoc w wysu-
kaniu posady korepetycji. owil-
o doradzą pomoc pieniężną

26 ROZRYWKA

Kino Wilsona
Lazarz Dramat małżeństwa
„Grzech Ingi”

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów...
obliczamy po jednej trzeciej cenę drobnych

Panienska
z 6 kl. gimnazjalnym wykształceniem...
z roczną praktyką pracy biurowej

Française
cherche place famille catholique...
Offres Kurjer Poznański

Magister farmacji
Poznańczyk z dwuletnią praktyką...
poszukuje posady stałej w Poznaniu

Farmaceutka
przyjmie zastępstwo na prowincji...
Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 215

Poszukuje
zastępstwa adwokata w czasie od 1 lipca...
Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 371

Kucharka
samodzielną, lat 27, poszukuje posady...
w lepszym domu od 1 5 32

Gospośnia
kucharka młodsza z dobrem gotowaniem...
znająca swój zawód

Chłopiec
skromny poszukuje posady w naukę...
kucharską i cukierniczą

Córka
wiekszego obywatela ziemskiego...
z dobrem szyciem

TEATRY

Teatr Wielki: Dziś — „Królowa Kina”...
Czwartek, 21. 4. — „Żydówka”

Teatr Polski: Dziś — „Omal nie noc poślubna”...
Czwartek, 21. 4. — „U mety”

Teatr Nowy: Dziś — „Mariusz”...
Czwartek, 21. 4. — „The English Players”

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Szanghaj-Express”...
Aurora: „Bandyta Gikar”...
Colosseum: „Trzech djabłów z Matterhorn”

Ogrodnik
długoletnia praktyka zna rolnictwo...
rybołówstwo szuka posady

Dziewczyna
długoletniemi świadectwami gotowaniem...
od 1. 5. Oferty Kurjer Poznański

Dziewczyna
starsza znająca wszelką pracę domową...
pranie, prasowanie

Pracznka
szuka prania Oferty Kurjer Poznański zdw 50 558

Młynarz
kawaler, kilkoletnia praktyka...
poszukuje posady również obeznaną

Dziewczyna
samodzielną z dobrem gotowaniem...
poszukuje posady do wszystkiego

Przystąpię
do spółki z adwokatem notariuszem...
lub obejmie kancelarię adwokacką

Dziewczyna
starsza, dobrze gotuje, prasuje...
sztynną bielizną

Dziewczyna
poszukuje posady z dobrymi świadectwami...
do wszystkiego

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady...
zaraz lub od 1. 5.

Rzadca gospodarczy
samodzielny wykształcony, energiczny...
Wielkopoleńca kawaler

Krawcowa
początkująca szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdw 50 731

Dziewczyna
z dobrej rodziny poszukuje posady...
do wszystkiego

Kucharka
starsza, sumienna, samodzielnie gotowaniem...
szuka posady od 1. 5.

Posługi
szukam od zaraz lub 1. 5 Oferty Kurjer Poznański zdw 50 862

Sekretarz
adwokacko-notarialny młodszy...
samodzielny wzorową praktyką

Żona
mistrza rzemieślniczym średnim wieku...
działna zawodowo

Gospodyni - kucharka
z powodu śmierci kiedza szuka posady...
na proboszwie wsi lub na wikarjacie

Posługi
poszukuje Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 940

Sezonowymi ludźmi
włódarka poszukuje miejsca w majątku...
Zgłoszenia A. Dz. Międzychód

Młody
blawatnik lat 21, który ma poza sobą kurs kroju...
znającą księżkę

Pracznka
dobrze polecona poszukuje prania...
Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 796

Dziewczyna
samodzielną, z dobrymi świadectwami...
poszukuje posady u lepszemu panu

Gospodyni - kucharka
dobrze gotuje, zna się na chowie drobiu...
szuka posady od 1. 5.

Dziewczyna
czysta, pracowita, cośkolwiek gotowaniem...
praniem, poszukuje posady

Ekspedjentka
do składu rzemieślniczym poszukuje posady...
zaraz lub od 1. 5.

Bona
z dobrymi świadectwami poszukuje posady...
Oferty Kurjer Poznański zdw 50 545

Pokojowa
poszukuje posady chętnie zajmie się dziećmi...
ewentl. do wszystkiego

Dziewczyna
sumienna czysta i pracowita poszukuje posady...
od 1. 5.

Dziewczyna
do wszystkiego z dobrymi świadectwami...
poszukuje posady od 1. 5.

Panna
znająca dobrze szycie, gotowanie pieczywo...
szuka posady w wyrobieniu

Panna
uczniwa, pracowita zdrowa i chętna...
długoletnie świadectwa

Pokojowa
z dobrymi poleceniami poszukuje posady...
od 1. 5.

Gospodyni
młodsza z wszechstronna znajomością...
gospodarstwa wiejskiego

Poszukuje
posługi, Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 910

Krawcowa - krojczyni
praktyka w pierwszorzędnym warszawskich salonach...
poszukuje posady

Rysownik
specjalność mapy, plany szuka pracy...
Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 901

Panienska
inteligentna poszukuje posady jako uczennica...
do składu naichetniej

Chłopak
lat 17 uczciwych rodziców dość dobrze...
rozwinięty i sumienny

Gospodyni
samodzielną poszukuje posady do samotnej osoby...
dobre świadectwa

Mechanik
specjalista na rowery, maszyny do szycia...
pisanie emalowanie

Posługi
poszukuje dobrze polecona przed południem...
Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 886

Pomocnik
fryzjerski mesko damski poszukuje posady...
Łaskawe zgłoszenia

Apteka w Poznaniu
poszukuje od czerwca rutynowanego...
młodszego współpracownika

Potrzebna
dziewczyna do posyłek do pracowni...
Ratajczaka 14, mieszka 18

Poszukujemy
panów (pań) celem rozsprzedaży...
pokupnego artykułu

Kucharka pokojowa
znająca kuchnię warszawską...
potrzebna do pensjonatu

Służąca
do wszystkiego, praniem, gotowaniem...
zaraz Szewska 12

Kucharka
z długoletnimi świadectwami szuka posady...
od 1. w lepszym domu

Potrzebna
dziewczyna do dzieci od 9-12 i od 3-6...
Zgłoszenia: Grotzera 14

Potrzebna
uczniwa panienska do ulicznej sprzedaży...
lodów, Kościelna 15

Potrzebny
pomocnik fryzjerski, Dąbrowskiego 76...
zdw 50 750

Ucznia
i chłopca do sprzedaży papierosów...
potrzebnie kawiarnia Esplanade

Dziewczyna
do wszystkiego uczniwa zaraz, Seweryna...
Mielżyńskiego 4

Dla rodziny
z dziećmi pomimo kryzysu pewna egzystencja...
Sprzedam kompletne

Kucharka
do wszystkiego potrzebna, Janowska...
Wrocławska 14 m. 5

Służąca
z dobrem gotowaniem, praniem i prasowaniem...
może się zgłosić

Bona
do 2 chłopców potrzebna, Zgłoszenia...
o godzinie 19.30

Krawcowa
zdolna, Wierzbicze 31 a. m. 9 zdw 50 813

Ucznia
z ukończoną szkołą handlową...
przyjme w naukę do składu

Uczeń
syn uczciwych rodziców chcący wyczerpie...
z piekarni i cukierni

Panienskę
wysoka, od 18 lat, przyjme w naukę...
Pietrzykowski Wielka 8

Panienska
do bufetu z kaucją 100 zł zaraz potrzebna...
Restauracja Kujawiana

Ekspedjentka
rzemieślnicza młodsza może się zgłosić...
Kraszewskiego 7

Służąca
tylko z prowincji, z gotowaniem potrzebna...
od 1. 5. Pradzyńskiego

Służąca
uczniwa potrzebna, B. Cyrklowa, Chwaliszewo 6...
zdw 50 384

„Oređownik Wielkopolski”

istniejący od roku 1870, jest najtańszym dziennikiem w Poznaniu.

- Przedpłata miesięczna wynosi:
W ekspedycji i agenturach prowincjonalnych 1,95 zł
W agencjach w Poznaniu 2,20 zł
Z odnośzeniem do domu 2,30 zł
Na prowincji na pocztach już z odnośzeniem do domu 2,34 zł

Redakcja i administracja: Poznań, św. Marcin 70.
Telefony: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72.

Młoda
skromna panienska majaca początki...
szkoły handlowej

Piekarz - cukiernik
samodzielny z dłuższą praktyką...
dobrymi referencjami

Panienska
z prowincji skromna, ładnie pisać...
szuka jakiegokolwiek zajęcia

Szofer - mechanik
kawaler lat 29 pilny, trzeźwy i sumienny...
poszukuje posady

Dziewczyna
pracowita i uczniwa szuka posady...
do wszelkich prac domowych

Pracznka
poszukuje prania Oferty Kurjer Poznański zdw 50 592

Osoba
w średnim wieku poszukuje posady...
gospodyni w lepszym domu

Sierota
inteligentna, przystojna poszukuje...
posługi

Poszukuje
posady jako kucharka lub do wszelkiej...
pracy od 1 maja

Dobra gospodyni!
doświadczona spokojna, sumienna...
poszukuje posady

Pracznka
prosi bardzo o pranie, Oferty Kurjer Poznański zdw 50 635

Młoda
posługaczka poszukuje posługi, Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 651

Posługaczka
poszukuje posługi rano i po południu...
3 razy w tygodniu

Wychowawczyni
wyreczytelka młoda inteligentna z praktyką...
dobra krawiecznica

Bufetowa
sierota młodsza, dzielna swym zawodem...
poszukuje posady

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem poszukuje posady...
zaraz lub od 1 w dobrym domu

Poszukuje
posługi, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 667

Dziewczyna
wiejska poszukuje posady do skromnego...
domu zaraz lub 1.

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posady lub posługi...
Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 766

Dziewczyna
uczniwa do wszelkiej pracy poszukuje...
posady najchętniej do Puszczykowa

Dziewczyna
znająca szycie, dobrymi świadectwami...
poszukuje posady do dzieci

MŁODY
energiczny handlowiec poszukuje posady...
podróżującego od zaraz na woj.

Prasowaczka
poszukuje pracy poza domem, Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 863

Panna - sierota
wiek średni poszukuje posady do samotnej...
osoby

Panna
znająca szycie i haftowanie, obejmie...
w lepszym domu

Panienska
lat 18 ukończona 6 kl. gimn. z dobrej...
rodziny

Sierota
kochająca dzieci z dobrem poleceniem...
poszukuje posady

Dziewczyna
pracowita i sumienna poszukuje posady...
od 15. 5.

Krawcowa
szuka pracy poza domem wyjazd, Damska...
konfekcja dzweczka

Panna
młda, inteligentna kochająca bardzo...
dzieci

Szofer
kawaler, uczniwy, nie wstydzil się innych...
prac szuka posady

Dziewczyna
uczniwa, pracowita zdrowa i chętna...
długoletnie świadectwa

Pokojowa
z dobrymi poleceniami poszukuje posady...
od 1. 5.

Gospodyni
młodsza z wszechstronna znajomością...
gospodarstwa wiejskiego

Poszukuje
posługi, Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 910

Krawcowa - krojczyni
praktyka w pierwszorzędnym warszawskich...
salonach

Rysownik
specjalność mapy, plany szuka pracy...
Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 901

Panienska
inteligentna poszukuje posady jako...
uczennica

Chłopak
lat 17 uczciwych rodziców dość dobrze...
rozwinięty

Gospodyni
samodzielną poszukuje posady do samotnej...
osoby

Mechanik
specjalista na rowery, maszyny do szycia...
pisanie emalowanie

Posługi
poszukuje dobrze polecona przed południem...
Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 886

Pomocnik
fryzjerski mesko damski poszukuje posady...
Łaskawe zgłoszenia

Przepraszam, a w jakim piśmie ukaże się moja fotografia?
Ja nie pracuję dla prasy — jestem amatorem
I pan się odważył dokonać zdjęcia panienski w kostjumie kąpielowym...

Przedpłata na maj 1932 za oba wydania... Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu...